

KODĖL EUROPA

NEGIRDI LIETUVOS 14 p.

NEPAGRISTAS OPTIMIZMAS

LIETUVIAMS GALI BŪTI ŽALINGAS 18 p.

NETRADICINIAI VĖŽIO

GYDYMO BŪDAI 46 p.

9 771392 515021

www.veidas.lt

4,99 Lt

2011 rugpjūčio 8 d.

veidas

Nr. 32

I vieta

Vilniaus licėjus

II vieta

KTU gimnazija

III vieta

Vilniaus jėzuitų gimnazija

IV vieta

Vilniaus Žirmūnų gimnazija

V vieta

Panevėžio J.B. gimnazija

GINNAZIŲ REITINGAS 2011

"Veidas" aštuntą kartą skelbia abiturijos egzaminų ir priėmimo į aukštąsias mokyklas rezultatus

2011 metų prenumerata

The background features a collage of several Veidas magazine covers. One cover prominently shows an hourglass with the headline 'Mūsų teliko 2,9 milijono'. Another cover features a cartoon character and the headline 'Mūšis para'. A man with glasses is shown in a thoughtful pose, resting his chin on his hand.

Nauja kaina!

1 mėn.	21,00 Lt	19,00 Lt*
3 mėn.	63,00 Lt	57,00 Lt*
6 mėn.	126,00 Lt	114,00 Lt*
12 mėn.	252,00 Lt	229,00 Lt*

* fiziniams asmenims

Prenumeratos kainos internete
www.veidas.lt
<http://prenumerata.veidas.lt>

LIETUVA

EKSPRESAS SAVAITĖ	6–9
SENTENCIJOS	11
SAVAITĖS INTERVIU: “Nenukirtus papildomai sumontuotų radiatorių, renovacija neduos laukiamo efekto”, – tvirtina Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos pirmininkė Diana Korsakaitė	12
POLITIKA: kiek Lietuva gali būti girdima Europoje	14
PINIGAI: viešasis interesas prieš viešąjį interesą?	16

VERSLAS

TENDENCIJA: nepagrįstas optimizmas lietuviams gali būti žalingas	18
PINIGAI: emigrantai pašiurpę nuo kainų Lietuvoje	20

PASAULIS

ENERGETIKA: atominės energetikos saulėlydis Europoje	22
FINANSAI: JAV laikinai išgelbėta. Kas toliau?	24

VISUOMENĖ

VIRŠELIO TEMA: gimnazijų reitingas 2011	28
ŠVIETIMAS: keturiskart šimtukininkai laiką leido ne vien prie knygų	38
SVEIKATA: vėžiui gydyti – alternatyvios medicinos pagalba	46
PATIRTIS: intelektualų siūlomos pagalbos valdžios atstovai nepriima	48
GYVENIMO BŪDAS: pagalbinių turime daugiau, o laiko – mažiau. Kodėl?	50
IT: tinklaraščiai revoliucijos nesukėlė, tačiau žiniasklaidą praturtino	52

KULTŪRA

PROFILIS: pokalbis su menininku Sauliumi Paukščiu laivelyje “Zappa Frank”	54
FESTIVALIS: Stingo sūnus nekantrauja pamatyti Lietuvos krantą	56
MUZIKA: netekę savojo, pasibeldę į svetimą kiemą	57
VASAROS SKAITINIAI: ištrauka iš ką tik Lietuvos knygynuose pasirodžiusios Franzo Kafkos dienoraščių knygos	58

LAISVALAIKIS

KELIONĖS: per Europą – savadarbiu laiveliu	60
---	----

KOMENTARAI

REDAKTORIAUS LAIŠKAS	4
A.BAČIULIS: kadry parinkimas – amžina A.Kubiliaus bėda	10
A.ŠINDEIKIS svarsto, ar JAV skolos krizė yra politikavimas, ar naujoji pasaulio tvarka	26
R.MILAŠIŪNAS: netolerancijos pasaulis	62

Gimnazijų reitingas 2011

“VEIDO” ARCHIVO NUOTR.

Savaitraštis “Veidas” aštuntą kartą pristato visų Lietuvos gimnazijų ir vidurinių mokyklų reitingą.

28 p.

Tendencijos

Lietuvoje nepagrįstai ima įsigalėti optimistinės nuotaikos dėl ekonominės ateities – tiek žmonių, tiek valstybės vadovų galvose.

18 p.

“DREAMSTIME” NUOTR.

Vėžiui gydyti – alternatyvios medicinos pagalba

“DREAMSTIME” NUOTR.

Mirtinai pavojingos ligos diagnozę išgirdęs žmogus sau gali labai padėti alternatyvios medicinos priemonėmis, kurių naudą jau pripažįsta ir tradicinės medicinos gydytojai onkologai.

46 p.

Savadarbiu laiveliu 2500 kilometrų upėmis ir kanalais nuo Lietuvos iki Belgijos. Tokiai du mėnesius trukusiai avantiūrai praėjusią vasarą ryžosi Aurimas Lažinskas ir Julius Markevičius.

Kelionės

60 p.

ASMENINIO ARCHIVO NUOTR.

Gintaras Sarafinas

Pagarbos tarp žmonių – vis mažiau

Sunku suprasti kodėl, bet Lietuvoje vis daugiau susipriešinimo, nemilės, netgi neapykantos. Nors priežasčių tam, regis, ir nėra, bet pagarbos tarp žmonių vis mažiau, o piktavališkumo ir paniekos — kaskart daugiau. Daugėja žmonių, kurie vieni į kitus žiūri kaip vilkai, ir kuriems nieko nebėra švento.

Dar prieš 20 metų nieko panašaus tikrai nebuvo. Taip, susvetimėjimo — pasitaikė, bet tokio nihilizmo — tikrai ne. Labiausiai neramina tai, kad pastaruoju metu viešojoje erdvėje, ir ypač internete, visai kaltinami ir koneveikiami ne šiaip pavieniai asmenys (kartais to ir nusipelnantys), o ištisos profesinės grupės, socialiniai sluoksniai. Jei jau politikai — tai visi vagys, jei medikai — tai būtinais kyšininkai, jei verslininkai — tai neabejotinai išnaudojami, jei valdininkai, tai tikrai siurbėlės, jei žurnalistai — tai „tūpi“ arba net žurnalisto vardo nebeprisipelnantys — tiesiog „žurnaliūgos“, jei prokurorai, — tai pedofilai, jei policininkai — tai korumpai arba šiaip veltėdžiai, jei prekybininkai — tai plėšikai, jei energetikai — tai gobšiai, jei kunigai — tai sutanoti vertėivos ir pan. Tokios „klišės“ Lietuvoje įsivyravo per keletą metų. Ir nebandyk aiškinti, kad yra kitaip, kad visose šiose profesinėse grupėse yra daugybė padorių, išmintingų, profesionalių žmonių, ir kad jie sudaro didžiumą, ar bent jau ne mažumą.

Kažkaip išsiklaipė mūsų šalyje vertybės, išbyrėjo orientyrai ir atspirties taškai.

Liūdniausia, kad ilgainiui mažėja pagarbos įvairių profesijų žmonėms, — nesvarbu, ar tai būtų medikas, ar vaistininkas, ar kunigas, ar verslininkas. Tai nėra sveikos visuomenės bruožas. Dėl to taip daug žmonių Lietuvoje jaučiasi nejaukiai, nevertinami, tvirtina, kad Lietuvoje tyro pesimizmas. Tarkime, medikas dirba Lietuvoje, ir čia jis neigiamų emocijų patiria žymiai daugiau nei teigiamų. Ir tas pats medikas lygiai taip pat dirba Norvegijoje, ir ten jis gerbiamas, vertinamas, ten jis ima didžiulius savimi, savo darbais, ten jis ima džiaugtis, ten jam norisi ir kitus pagirti. O kiek žmonių, jaučiančių savo vertę ir gėrį kitus, regime Lietuvoje? Nykstamai mažai. Nesvarbu, kad Marijonas Mikutavičius dainuoja: „Pagirkime vieni kitus, juk taip daryti šitaip lengva.“ Lietuvoje šitai daryti labai sunku. Sunku pas mus ir didžiulius savo tautą, ir mylėti savo kraštą. Daug lengviau internete parašyti, kad visi yra „durniai“.

Kažkaip išsiklaipė mūsų šalyje vertybės, išbyrėjo orientyrai ir atspirties taškai. Daugėja žmonių, kurie nesupranta, kas yra normalu, o kas ne, ko reikia siekti, kaip reikia mylėti, kaip dirbti. Tokie žmonės galėtų bent retkarčiais patylėti ir pasiklausyti autoritetinių žmonių išminties. Ir vietoj nuolatinio neigimo ar pikžodžavimo pamėginti nors retkarčiais kitam parodyti meilę, pagarbą, nors kiek daugiau žmogiškumo. ●

Savaitės nuotrauka

JAV prezidentui B.Obamai paskelbus apie planus dar daugiau skolintis, akcijų rinkos sureagavo neigiamai: pirmiausiai smuko JAV akcijų indeksai, įkandin pasekė ir ES bejėgiškumo sprendžiant skolų problemas išvarginta Europos akcijų rinka. Tai gali būti naujos recesijos pradžia

Leidžia UAB "Veido" periodikos leidykla,
leidėjas Algimantas Šindeikis,
direktorius Andrius Valacka
ISSN 1392-5156
Steigimo liudijimas Nr. 1451
Leidžiamas nuo 1992 m.
Redakcijos adresas:
A. Goštauto g. 8, (I a.), LT-01108
Vilnius
Telefonas: 262 6813
Faksas: 262 2407
El. paštas: mail@veidas.lt

Savaitinis iliustruotas žurnalas

2011 m. rugpjūčio 8 d.
Nr. 32 (978)

Vyriausiasis redaktorius
Gintaras Sarafinas

Vyr. redaktoriaus pavaduotoja
Laura Gvozdaite, tel. 264 9433

Savaitės redaktorė
Giedrė Bolzanė, tel. 264 9418

Atsakingoji sekretorė
Sonata Bajoraitė, tel. 264 9415

Skyriai

Vidaus politika — J. Kučinskaitė, A. Lėka,
A. Bačiulis, tel. 264 9432

Verslas — J. Laurinaitė,
tel. 264 9418

Visuomenė — V. Stoškuvienė,
K. Vyšniauskas, tel. 264 9423

Kultūra — R. Baltrušaitė, tel. 264 9418

Užsienis — R. Janužytė, tel. 264 9423

Fotoredaktorė — L. Gušauskienė

Bendradarbiai

Z. Balčytis, S. Besagarskas, O. Bloženė,
B. Burgis, I. Genytė, V. Gaidys, V. Kukulas,
V. Landsbergis, N. Mačiulis, A. Maldeikienė,
R. Milašiūnas, A. Narkevič, E. Pukšta,
D. Pūslis, D. Pūras, T. Ramanauskas,
J. Rojaka, J. Rudokas, K. Sprindžiūnaitė,
V. Tauraitė, R. Vainienė, V. V. Landsbergis

Kalbos redaktorės

V. Kundrotienė, B. Valickienė,
tel. 264 9425

Vyr. dizainerė

L. B. Paukštytė

Reklama

R. Lukšienė, A. Papievienė, tel. 264 9422

Platinimas ir prenumerata

G. Strazdienė, tel. 264 9424

Administratorė

M. Aleksandravičienė, tel. 262 6813

Spausdino UAB "Spaudos kontūrai",
Vakarinė g. 1, Vilnius

Tiražas
audituojamas

Visos teisės saugomos © 2011 UAB
"Veido" periodikos leidykla. Žurnale
"Veidas" paskelbtą informaciją galima
platinti ar naudoti kitose žiniasklaidos
priemonėse tik gavus raštinį UAB
"Veido" periodikos leidykla sutikimą.

Rankraščiai negražinami ir nerecenzuojami

Prenumerata 2011 m.

"Veido" prenumerata internetu:

"Respublikos" platinimo tarybose; pri-
vačiose platinimo tarybose ir redakcio-
je — kiekvieną darbo dieną;
Lietuvos paštuose — iki mėnesio 20 d.
Lietuvos prenumeratoriams:
1 mėn. — 21 Lt, 3 mėn. — 63 Lt,
6 mėn. — 126 Lt, 12 mėn. — 252 Lt.
ES valstybių prenumeratoriams (su pri-
statymu) apmokėjimas čekiais arba
grynaisiais redakcijoje
1 mėn. — 55 Lt, 3 mėn. — 165 Lt,
6 mėn. — 330 Lt, 12 mėn. — 660 Lt.
Kitų valstybių prenumeratoriams
1 mėn. — 85 Lt, 3 mėn. — 255 Lt,
6 mėn. — 510 Lt, 12 mėn. — 1020 Lt.

Už laiškus, reklaminių bei "PR" raidėmis
pažymėtų straipsnių turinį
redakcija neatsako

www.veidas.lt

Žvelk giliau

VAIRUOK SAUGIAI

RĖMĖJAI

inter cars
automobilių dalys

baitel

SONAX

BOSCH
Technologija gyvenimui

FUJIFILM

alko₁₀₀testeris.lt

APRILIA Sportcity One 504t

Puiki motorinė transporto priemonė, galinti ne vieną išgelbėti didmiesčio grūstyje. Tai viena ekonomiškiausių priemonių, kuria važiuojant visiškai nereikia jokių fizinių pastangų – 100 km kelio motoroleriui pakanka vos kelių litrų degalų. Sportcity išsiskiria savo unikaliu stiliumi ir praktiškumu.

**Auto
Bild**
LIETUVA

Žurnalo "Auto Bild Lietuva" konkursas
SAUGIAUSIAS LIETUVOS VAIRUOTOJAS
Pagrindinis prizas – MOTOROLERIS

Amžius

16 proc.

Tokią dalį visų Lietuvos gyventojų sudaro senjorai, kuriems šiuo metu 65 metai ir daugiau.

20,4 proc.

Tokį nuošimtį žmonių vyresni nei 65 metų senjorai sudaro Vokietijoje. Tai daugiausiai Europoje.

6,8 proc.

Tik tiek gyventojų sudaro senjorai, kuriems šiuo metu 65 metai ir daugiau Turkijoje.

15,1 proc.

Tokį nuošimtį visų Lietuvos gyventojų sudaro vaikai iki 14 metų amžiaus.

20,9 proc.

Tokią dalį visų gyventojų vaikai sudaro Airijoje. Tai daugiausiai ES.

13,4 proc.

Tokį nuošimtį visų gyventojų sudaro vaikai Bulgarijoje. Tai mažiausiai Europoje.

15,7 proc.

Tokią dalį visų Lietuvos gyventojų sudaro jaunuoliai nuo 15 iki 24 metų amžiaus. Tai daugiausiai ES.

10,2 proc.

Tokį nuošimtį visų gyventojų jaunuoliai sudaro Italijoje. Tai mažiausiai Europoje.

36,1 proc.

Tiek visų gyventojų Lietuvoje sudaro 25–49 m. amžiaus žmonės.

40,6 proc.

Tokią dalį visų Ispanijos gyventojų sudaro 25–49 m. amžiaus žmonės. Tai daugiausiai ES.

32,5 proc.

Tokį nuošimtį visų gyventojų 25–49 m. amžiaus žmonės sudaro Suomijoje.

TENDENCIJOS

Verslai masiškai nebeparduodami

praktiškai neįvykdavo. Dabar yra atsiradę realesnių pasiūlymų, nes verslus pradėjo parduoti tie, kurie išgyveno krizę, bet per ją "pavargę", nebeturi pinigų plėtrai", – situaciją komentuoja verslo konsultantas, bendrovės "Intelligent Capital" direktorius Linas Kliukas. Daugiausia verslo

pasiūlymų sukaupusio portalo "Business-Baltic.com" vadovas Paulius Kazokaitis pastebi pagyvėjusią internetinių verslų rinką: "Jų siūloma ypač daug, tačiau dažnai tai yra tik rinkos tyrimas – norima pažiūrėti, ar yra pirkėjų, išsiaiškinti realią internetinio verslo kainą. Tuo tarpu rimtų parduodamų verslų, su finansiniais šlaisiais, ilgalaikiu turtu nėra daug."●

Šiuo metu vis dar apstu skelbimų apie parduodamus ar išmainomus verslus, kurių kainos svyruoja nuo kelių šimtų iki kelių šimtų tūkstančių litų. Vis dėlto, verslo konsultantai pastebi, kad lyginant su 2009 m., parduodamų verslų Lietuvoje sumažėjo. "Verslų pardavimo vėjus buvo prieš dvejus trejus metus, tada pasiūla buvo didžiulė, tačiau sandorių

Lietuvoje parduodami verslai

Verslas	Orientacinė kaina
Automobilių plovimo servisas Vilniuje	50 000 Lt
Tarptautinių krovininių gabenimo licenciją turinti įmonė Šiauliuose	5 000 Lt
Baras Vilniaus senamiestyje	125 000 Lt
Internetinė laikrodžių parduotuvė Klaipėdoje	300 Lt

Šaltinis: business-baltic.com

PREKYBA

Televizoriai – populiariausia buitinė prekė

Per metus televizorių pardavimas Lietuvoje išaugo 66,3 proc. Technologijų rinkos tyrimų bendrovės "GfK Retail and Technology" mažmeninės prekybos tyrimo duomenimis, tai yra labiausiai per metus išpopuliarėjusi buitinės technikos prekė. Panašų televizorių paklausos augimą, siekiantį 50–60 proc., įvardijo ir mažmeninės prekybos tinklų bei buitinės technikos parduotuvių atstovai. Jų teigimu, didėjančių televizorių populiarumą lemia ir atsigaunanti rinka, ir artėjantis

krepšinio čempionatas, ir tai, jog 2012-aisiais pereisime prie skaitmeninės televizijos. "Kad televizoriai perkami ruošiantis skaitmeninei televizijai, matyti ir iš to, jog įsigjami tik tie prietaisai, kuriuose integruotas SKTV imtuvas", – teigia "GfK Retail and Technology" atstovė Lietuvos vadovė Eduardas Grybovas. Tuo tarpu televizorių kainos beveik nesikeičia. Pavyzdžiui, naujo 47 cm įstrižainės televizoro

riaus su skystųjų kristalų ekranu kaina Lietuvos prekybos vietose prasideda nuo 480 Lt (tiek kainuoja naujas "Taurus") ir siekia iki 3–4 tūkst. Lt. Taigi, kainų diapazonas yra panašus kaip ir praėjusiais metais. ●

PINIGAI

Lietuviai vis daugiau lošia loterijose

Per pirmus du šiuo metų ketvirčius loterijos biilių nupirktas beveik puse milijono daugiau nei tuo pačiu laikotarpiu pernai. Jei biilių pirkimo tendencija išliks, šie metai bus rekordiniai pagal loterijų apyvartą. Beje, auga ir laimėjimų suma: jau per pirmąjį pusmetį loterijas organizuojančios bendrovės išmokėjo laimėjimų už 34,7 mln. Lt. Pernai per visus metus šis skaičius siekė 54,9 mln. Lt. Padidėjęs parduotų biilių skaičius siejamas su naujų loterijų pasiūlia "Žalgirio Loto" ir vasarį pradėta "Olifėja"

Loterijų apyvarta Lietuvoje

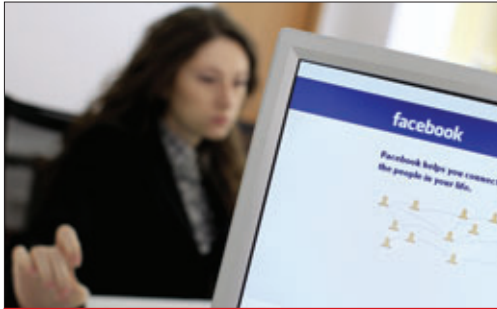
Metai	Biilių apyvarta (mlrd. Lt)
2006	0,85
2007	0,91
2008	1,09
2009	1,11
2010	1,07
2011	1,19*

* – prognozuojami duomenys, jei kartosis pirmojo pusmečio statistika
Šaltinis: Valstybinė lošimų priežiūros komisija

loterija "Vikingų loto". Gegužę pastarojoje užfiksuota didžiausia laimėjimo suma Lietuvos loterijų istorijoje: 5,5 mln. Lt. Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos loterijų rinkoje šiuo metu yra tik du žaidėjai, tarp kurių net 98 proc. biilių apyvartos praėjusį pusmetį sukūrė "Olifėja". "Žalgirio loto" prezidento Šarūnas Dusevičius tikisi, kad jo bendrovė rinkos dalį atsikovers statydama loterijos terminalus ir pamažu atsisakydama popierinių biilių. "Iki Naujųjų metų sieksime užimti per 7 proc. loterijų rinkos", – teigė "Žalgirio loto" prezidentas. ●

Trečdalis lietuvių internete viešina savo adresą, penktadalis – telefono numerį

Lietuvių gyvenimas tapo viešas: naujausia "Eurobarometro" apklausa parodė, kad gyventojai socialiniuose tinkluose drąsiai skelbia savo asmens duomenis ir kitą informaciją. Kaip praneša "Eurobarometras", interneto socialiniais tinklais šiuo metu naudojasi 56 proc. lietuvių – tai šiek tiek daugiau nei ES vidurkis. Socialiniai tinklai populiariausi tarp Rytų europiečių: daugiausia jų vartotojų yra Vengrijoje, Latvijoje, Lenkijoje ir Baltijos šalyse, o mažiausiai socialiniais tinklais domisi vokiečiai – jais naudojasi tik 37 proc. šalies gyventojų. Paaiškėjo, kad lietuviai, kaip ir kiti europiečiai, socialiniuose tinkluose atskleidžia vis daugiau savo asmeninės informacijos. Pavyzdžiui, net pusė socialinių tinklų vartotojų Lietuvoje deda internete savo nuotraukas, apie trečdalis skelbia savo namų adresą, beveik

Kokią savo informaciją socialiniuose tinkluose skelbia lietuviai, proc.

Vardą	78
Savo nuotraukas	55
Tautybę	40
Pomėgius, laisvalaikio planus ir pan.	36
Namų adresą	32
Informaciją apie draugus	32
Interneto svetaines, kuriose lankosi	25
Savo požiūrį ir nuomonę	21
Mobiliojo telefono numerį	18
Darbo istoriją	11
Asmens tapatybės kortelės/paso numerį	6
Duomenis apie sveikatą	5
Finansinę informaciją (algą, paskolas ir pan.)	4
Pirštų antspaudus	2

Šaltinis: "Eurobarometras"

penktadalis yra nurodę savo mobiliojo telefono numerį, kas dešimtas viešina savo darbo istoriją. Tiesa, tokius asmens duomenis, kaip, pavyzdžiui,

asmens tapatybės kortelės ar paso numeris, internete yra ryžęsi paskelbti kol kas tik 6 proc. lietuvių. Kitose Europos šalyse paso numeris socialiniuose tinkluose viešinamas daug dažniau: pavyzdžiui, tai drąsiai skelbia net 43 proc. švedų ir 37 proc. mūsų kaimynų estų.

Beje, didžiama socialinių tinklų vartotojų gerai supranta, kad skelbti savo asmens duomenis viešai nėra saugu. 50 proc. lietuvių kaip didžiausią pavojų įvardijo tikimybę, kad paskelbta asmeninė informacija bus panaudota netinkamai ir be jų žinios, o 45 proc. apklaustųjų įžvelgė riziką tapti sukčių aukomis.

Be to, penktadalis lietuvių mano, kad kai kurie socialiniuose tinkluose skelbiami duomenys gali pakenkti jų reputacijai. ●

RENGINIAI

"Nabukas" iš Sicilijos

Antradienį 22 val. 30 min. sostinės "Ozo" prekybos ir pramogų centre įsikūręs "Multikino" kino centras pradeda operų ir šokio spektaklių transliacijų sezoną, kurį atidarys G. Verdi opera "Nabukas". Ją žadama transliuoti tiesiogiai iš didingų uolų apsupto antikinio graikų teatro Sicilijoje – spektaklis įtrauktas į prestižinio Taorminos meno festivalio programą. "Laikas vėlyvas, nes festivalio organizatoriai lauks sutemų Sicilijoje. Kitų numatytų sezono spektaklių transliacijos iš Milano "La Scala", Madrido "Real", "Opera de Paris" ir kitų garsiausių pasaulių teatrų prasidės 19–20 val.", – žada "Multikino Lietuva" rinkodaros vadovas Raimundas Bilinskas. ●

Visagino skrybėlės

Savaitgalį Visagine vyks aštuonio-sliktasis tarptautinis kantri muzikos festivalis "Visagino country". Svarbiausiomis jo žvaigždėmis šiemet žada tapti amerikiečių atlikėjai Billy Yates ir Billy Ryan. Taip pat koncertuos grupės "Tennessee stud" (Prancūzija), "Highway 40" (Švedija), "Joanne & Haley Myro" (Kanada), "Square dance" (Italija), "Savannah" (Olandija), Jean P.Foegel (Vokietija). Festivalyje bus spalvingi linijinio šokio kolektyvų pasirodymai, jaunųjų atlikėjų koncertas "Kantri viltys", improvizacijų naktys, motorizuotas paradas. ●

INFORMACINĖS TECHNOLOGIJOS

Interneto aukcionai Lietuvoje rado mažai gerbėjų

Šiuo metu Lietuvoje veikia apie 10 interneto aukcionų, tačiau kol kas jų apyvarta vis dar išlieka menka. Daugiau nei 90 proc. interneto aukcionų rinkos užimančiame "Tuktuk.lt" šiuo metu per mėnesį parduoda nuo 3 tūkst. iki 5 tūkst. prekių. Palyginti su praėjusiais

metais, parduotų prekių skaičius išaugo 20 proc., tačiau 2008-aisiais įkurtas aukcionas jo kūrėjams, bendrovei "Diginet LT", taip pat valdančiai skelbimų portalus "Skelbiu.lt", "Aruodas.lt" ir kitus, pelno vis dar neneša.

Didžiausią prekių pasirinkimą ir mažiausias kainas siūlantis tarptautinis internetinis aukcionas "eBay" Lietuvoje populiarius tik tarp mažos auditorijos. Lietuvos elektroninės prekybos asociacijos

prezidento Dainiaus Liulio manymu, "eBay" naudojasi iki 5 proc. visų internetu perkančių Lietuvos gyventojų ir šis skaičius nebeauga. "Tuktuk.lt" projektų vadovė Vaida Lukošūnaitė taip pat patvirtino, kad jie "eBay" nelaiko konkurentu ir koncentruojasi į vietos rinką. Elektroninė prekyba labiau klesti internetinėse parduotuvėse. Tarp jų pirmaujanti "Pigu.lt" per mėnesį parduoda apie 17 tūkst. prekių. Dar daugiau prekių parduodama per įvairius skelbimų portalus. Statistikos departamento duomenimis, praėjusiais metais internetu iš viso pirkto 10,8 proc. Lietuvos gyventojų. "Pigu.lt" atstovų skaičiavimais, šiuo metu perkančiųjų internetu dalis išaugusi iki 18 proc. ●

APKLAUSA

Žmonės nepastebi kovos su korupcija

Nors prezidentė Dalia Grybauskaitė tikina, kad pagrindinis jos prioritetas – pažaboti korupciją, nors konservatoriai skelbia, kad ir šios Vyriausybės pagrindinis uždavinys – kova su korupcija ir ši esą neblogai sekasi, vis dėlto dauguma Lietuvos gyventojų taip nemano. Iš "Veido" užsakymu tyrimų kompanijos "Prime consulting" atliktos naujausios apklausos paaiškėjo, kad vos 0,2 apklaustųjų mano, kad korupcija šalyje per pastaruosius dvejus metus sumažėjo, dar 29 proc. teigia, jog ji sumažėjusi labai nedaug, tačiau daugiau nei 70 proc. respondentų įsitikinę, kad korupcija arba nesumažėjo, arba net didėja. Pasak "Prime consulting" direktoriaus Sauliaus Olencevičiaus, nemažai apklaustųjų pabrėžė, kad korupcija keičia savo pobūdį ir pamažu tampa "legali", t.y. sukuriama atitinkamos sistemos ir įmonės tarpininkės. Didžioji dalis respondentų mano, kad korupcijos šiuo metu daug ne kurioje nors vienoje srityje, o daugelyje sričių. Iš konkrečių sričių dažniau buvo išskiriamos sveikatos apsauga, teisėtvara ir žemėtvarka.

Kaip manote, ar korupcija per pastaruosius dvejus metus sumažėjo? (proc.)

Korupcija tik didėja	46,6
Jei ir sumažėjo, tai labai nedaug ir tik kai kuriose srityse	29
Ne	16,8
Viskas liko taip pat	6,8
Nežinau/neturiu nuomonės	0,6
Taip	0,2

Jūsų vertinimu, kuriose srityse korupcijos šiuo metu daugiausia? (proc.)

Visur	44,2
Sveikatos apsaugoje	19,4
Teisėtvarkos srityje (teismai, prokuratūros, policija)	14,2
Žemėtvarkoje	8,4
Aplinkosaugoje	5
Statybų ir leidimų srityje	3,8
Savivaldoje	2,2
Socialinės apsaugos srityje	1
Energetikos sektoriuje	0,6
Švietimo srityje	0,6
Nežinau/neturiu nuomonės	0,4
Transporto ir susisiekimo sistemoje	0,2
Visur korupcijos nedaug	0

Šaltinis: "Veido" užsakymu rinkos tyrimų ir konsultacijų bendrovės "Prime consulting" 2011 m. rugpjūčio 1–3 d. atlikta Lietuvos didžiųjų miestų 500 gyventojų apklausa. Cituojant apklausą, nuoroda į "Veidą" būtina.

PINIGAI

Greitųjų kreditų įmonės nesilaiko įstatymų

Nuo balandžio 1 d. įsigaliojo seniai lauktas Vartojimo kredito įstatymas, turėjęs sudrausminti greituosius kreditus teikiančias bendroves. Tačiau, pasirodo, jis galioja ne visoms įmonėms. Išnagrinėjus 35 į Valstybinės vartotojų teisių tarnybos (VVTAT) sąrašą įtrauktų vartojimo kreditus teikiančių įmonių tinklalapius, paaiškėjo, kad dvi iš jų iki šiol taiko per didelius kredito pratęsimo mokesčius, dvi skolina brangiau nei už 250 proc. metinių palūkanų, trys greitųjų kreditų įmonės ima didesnius nei leidžiama mokesčius už netesības. Dar trys vartojimo kreditus teikiančios bendrovės nesilaiko įstatyme nustatytos prievolės aiškiai ir paprastai pateikti klientams vartojimo kredito sutartį. Tuo tarpu VVTAT pastebėjo tik kelis iš šių pažeidimų. VVTAT Ekonominių interesų departamentą vadovas Marius Mačiulskis teigia, jog gavus vieno vartotojo skundą ir įsitikinęs, jog viena kreditų bendrovė kreditus teikia už per dideles

palūkanas, šiuo metu laukiama jos pasiaiškinimo. Be to, VVTAT iniciatyva pradėti 5 tyrimai dėl netesybės.

Tačiau lieka neaišku, kaip šios įstatymo neatitinkančios įmonės apskritai pateko į VVTAT sąrašą, kuriame jos turėjo užsiregistruoti iki liepos 1-osios, ir padaryti tai galėjo tik įvykdžiusios įstatyme išvardintus reikalavimus. VVTAT aiškina, jog registravimosi metu įstatymą šios

įmonės iš tiesų atitiko, o pažeidimai esą galėję atsirasti vėliau. Tačiau įstatymo besilaikančių vartojimo kreditus teikiančių įmonių atstovai tokius paaiškinimus vadina VVTAT neveiklumo įrodymu. "Tikėtina, kad tai sudarė palankesnes sąlygas rinkoje veikti įstatymą

savaip interpretuojančioms įmonėms. Bet svarbiausia, kad pro pirštus žiūrima į tai, kad galbūt pažeidžiamos vartotojų teisės", – konkurentų piktnaudžiavimu ir VVTAT abejingumu piktinasi Lietuvos smulkiųjų vartojimo kreditų asociacijos valdybos pirmininkas Liutauras Valickas. ●

TRYŠ KLAUSIMAI

Povilui Gyliui, Lietuvos ekonomistų asociacijos prezidentui

"Veidas": Grįžote iš Tarptautinės ekonomistų asociacijos XVI kongreso Pekine. Kokių prognozių ir naujienų ten išgirdote?

P.G.: Nemažai dalyvių, tarp jų ir Tarptautinės ekonomistų asociacijos prezidentu išrinktas Nobelio premijos laureatas JAV ekonomistas Josephas Stiglitzas, kritiškai vertina esamą globalinę situaciją. Jie mano, kad pasaulį ištikusi labai rimta krizė nesibaigs įvykiais Graikijoje ar JAV skolinimosi ribų klausimo sprendimu. Ekonominės galios centras slenkasi į Rytus – Kiniją, Indiją, ir, jei Vakarai nepakeis savo ekonominės mąstysenos, jie tą galią praras anksčiau nei pergalvoję ekonominę filosofiją, kuria vadovavosi ligi šiol, pavyzdžiui, vadinamąjį Vašingtono konsensuso principą. Kongrese išsakyta ir kritikos kolektyviniam europiniams ekonominiams sprendimams versti Graikiją privatizuoti viešąjį sektorių, drastiškai karpyti išlaidas. Iš tiesų dalinėmis nenuosekliomis priemonėmis problemų

neišspręsimė.

"Veidas": Ar neįsivaizduojamo masto Kinijos ekonomikos šuolis jums atrodo tvarus ar tik burbulas? Kas jį lėmė?

P.G.: Kinijos skirtumas nuo kitų pokomunistinių šalių, tarp jų ir Lietuvos, kad kinai visą laiką turėjo strategiją ir jos laikėsi, nuolat peržiūrėdami ir koreguodami. Jie nesiblaškėdami vadovavosi "žingsnis po žingsnio" filosofija, turėjo aiškią politinę valią kurti rinkos ekonomiką. Todėl ketvirtį amžiaus Kinijos BVP kasmet auga po 8–10 proc. O mūsų regionas nuolat blaškosi, ne žingsnis po žingsnio, o akimirksniu nutarė sukurti rinkos ekonomiką, o dabar matome, kas iš to išeina. Šalys, kurios remiasi "akso-miniu" keliu, kaip Čekija ar Slovėnija, pasiekė geresnių rezultatų nei tos, kurios elgiasi revoliuciškai. Apdairi ir nuosekli politika, konsultacijos su ne tik kinų, bet ir amerikiečių, vengrų akademinių sluoksniu, ko, beje, Lietuvoje nėra, davė rezultatų. Tiesa, ki-

nai pripažįsta, kad turi socialinių problemų, neturi išteklių toliau taip sparčiai augti.

"Veidas": Kaip forume vertinti JAV skolų situacijos keliamą pavojų pasaulio ekonomikai?

P.G.: Situacija prasta ir ypač respublikonai elgėsi ir tebesielgia neišmintingai – žaidžia partinį lošimą, kuris pakenks JAV. O jei pakenks JAV, pakenks ir pasaulinei ekonomikai, nes JAV tebėra galingiausia pasaulio ekonominė jėga, o gyvename globaliame pasaulyje. ●

KONTROLĖ

Milijonai – vėjais. Bet kaltų nėra

Valstybės kontrolė (VK) nustatė, kad Sveikatos apsaugos ministerijos užsakymu kuriama elektroninė sveikatos informacinė sistema (NESS) iki šiol neveikia planuota apimtimi, o iš jos kūrimui skirtų 34 mln. Lt per 15 mln. Lt panaudota nerezultatyviai.

Valstybiniai auditoriai jau prieš dvejus metus nurodė teisės aktų pažeidimus, tačiau ministerija jų nepašalino, o NESS, praėjus 10 metų nuo pirmojo bandymo, vis dar normaliai nefunkcionuoja. Sveikatos apsaugos ministerijos kancleris Rimantas Remei-

ka neginčija antrą kartą valstybės auditorių pareikštų išvadų, tik sako, kad nuo 2008 m. nieko naujo negalėjo nutikti. "Tada buvo įvardytos klaidos. Nacionalinės elektroninės sveikatos sistemos pirmasis etapas pradėtas kurti nežinant, ko norima. Buvo gauti pinigai iš Pasaulio banko ir gaminamas produktas, esantis nebent kažkieno vaizduotėje. Jį sukūrus tapo aišku, kad jis netinkamas naudoti. VK pirmą kartą konstatavo pažeidimus 2008 m., kai produktas jau buvo baigtas. Gal ji per vėlai atkreipė dėmesį – galėjo kokiais 2006 m., kai buvo kuriamas teisiškai neįteisintas produktas, stabdyti pinigų eikvojimą", – mano R. Remeika. VK anuomet liepė ministerijai įteisinti šį produktą, tačiau R. Remeika, tuomet Seimo narys, inicijavo kreipimąsi į prokuratūrą, nes negalima įteisinti blogai padaryto produkto, neatitinkančio nei lūkesčių, nei teisinio reglamentavimo.

Tačiau prokuratūra neįžvelgė baudžiamosios atsakomybės dėl ministerijos skaičiavimų, apie 10–11 mln. Lt neefektyvaus panaudojimo. Taigi milijonai – į balą, nes bus panaudota tik dalis to produkto, integruoto į bendrą el. sveikatos sistemą, kuri šių metų gegužę pagaliau teisiškai įteisinta ir pradeda legaliai funkcionuoti. Tai ne vienintelis atvejis, kai VK keliskart baksnoja į prasižengimus, tačiau apčiuopiamo rezultato nėra. Tiesa, oficiali statistika net lenkia europinę: pernai įgyvendinta 84 proc. jos rekomendacijų, o ES šis rodiklis – per 70 proc. Valstybės kontrolierė Giedrė Švedienė pripažįsta, kad rezonansinių auditų rekomendacijos vykdomos prasčiau, tačiau paprastai ir situacijos čia būna sudėtingesnės. Valstybės auditoriai negali reikalauti, jie gali tik rekomenduoti taisyti situaciją arba medžiagą perduoti tirti teisėsaugai. Tačiau VK išvados gali būti, bet ne visuomet yra pagrįstas orientyras Vyriausybei ir Seimui formuojant kitų metų valstybės biudžetą. ●

Sūpuoklės

↑ Nerijus Meilutis, Kaišiadorių rajono apylinkės teismo pirmininkas, paskirtas Kauno apygardos teismo vadovu. N. Meilučio kandidatai tūrai pritarė Teisėjų taryba, o į naujas pareigas jį paskyrė prezidentė Dalia Grybauskaitė.

↑ Arvydas Pocius, Lietuvos kariuomenės vadui generolui majorui, suteiktas Generolo leitenanto laipsnis. Generolo laipsniai suteikiami prezidento dekretu, pasiūlymus dėl aukštesnių laipsnių teikia krašto apsaugos ministras.

↑ Rūta Meilutytė, keturiolikmetė plaukikė, Europos jaunimo olimpiname festivalyje Trabzone iškovojo net tris medalius: plaukimo krūtine – aukso, o laisvu stiliumi – sidabrą ir bronzą. Rūta pagerino ne vieną Lietuvos rekordą ir įvykdė olimpinį A normatyvą.

↓ Inga Valinskienė, Seimo narė,

nusprendė neatšizvelgti į Seimo valdybos raginimus atsisakyti koncertinių planų per Jūros šventę. Seimo valdyba prašys, kad tokį parlamentarės elgesį įvertintų Seimo etikos sargai.

↓ Andrius Burba,

Seimo narys, visai susipainiojo: šiemet jo mokesčių mokėtojų pinigais apmokamos išlaidos interneto paslaugoms padidėjo dvigubai. Parlamentaras aiškina, esą didžioji dalis šių lėšų skiriama jo asmeninei interneto svetainei *andriusburba.lt* kurti ir prižiūrėti. Bet ši svetainė ir praėjusią savaitę dar neveikė.

↓ Egidijus Lapinskas, Šiaulių apskrities policijos vadovą,

užgriuvo nemalonumai, – jam suteiktas privilegijas ėmė nagrinėti Vyriausioji tarnybinės etikos komisija. E. Lapinskas daugiausiai kritikos sulaukė dėl savo pomėgių gyventi plačiai ir dėl tarnybinių butų.

Artūro Zuoko kalendorius

Šiandien – 2011 m. rugpjūčio 8 d.

Prie oranžinių dviračių idėjos sugrįžau prieš

10 d.

Savireklaminę akciją surengiau ir ne vietoje paliktą automobilį šarvuočiu pervažiavau prieš

11 d.

Sveikatos problemos mane netikėtai užgriuvo prieš

75 d.

Vilniaus meru mane vėl išrinko prieš

111 d.

Savivaldos rinkimuose gana didelio Vilniaus gyventojų palaikymo sulaukėme prieš

162 d.

Naują visuomeninį judėjimą "Taip" burti apsisprendžiau prieš

433 d.

Seimo nario mandato atsisakiau prieš

622 d.

Teistumas man panaikintas prieš

635 d.

Vilniaus apygardos teismas mane kaltu dėl pasikėsinimo papirkti tarybos narį Vilmantą Drėmą pripažino ir skyrė 12,5 tūkst. Lt baudą prieš

1236 d.

Mano vadovaujami liberalcentristai parėmė socialdemokrato Gedimino Kirkilo Vyriausybę ir už tai gavo dviejų ministrų postus prieš

1865 d.

Sostinės meru iš trečio karto antrai kadencijai buvau perrinktas prieš

2851 d.

Pirmą kartą Vilniaus meru buvau išrinktas prieš

3918 d.

Pribloškianti A.Kubiliaus kadru politika

Prieš išeidamas vasaros atostogų premjeras Andrius Kubilius pateikė du šurpuzus: pirmiausia savo patarėjų užsienio politikai paskyrė karjeros diplomata Laimoną Talat-Kelpšą, o netrukus buvo pranešta, jog į premjero patarėjus kvičiamas ir buvęs ambasadorius NATO Linas Linkevičius.

Jeigu dėl pirmojo paskyrimo A.Kubiliaus aplinka tiek Vyriausybėje, tiek partijoje paniurnėjo už uždary durų, tai dėl L.Linkevičiaus buvo užprotestuota viešai. Nes yra dėl ko ir už ką.

Reikia priminti, jog esminis priekaištas buvusiam URM sekretoriui L.Talat-Kelpšai yra vienas — jis, kaip diplomatas ir valstybės tarnautojas, yra "valstybininkų" klano įkūrėjas Albino Januškos "augintinis". Savo karjerą L.Talat-Kelpša nerukus po studijų pradėjo A.Januškos padėjėju prezidentūroje, o po VSD pulkininko Vytauto Pociūno žūties kilus skandalui iš URM sprunkantis A.Januška savo įpėdiniui ministerijos sekretoriaus poste paliko L.Talat-Kelpšą. VSD veiklos tyrimas, pasikeitus valdžioms ėmęs byrėti "valstybininkų" klanas ir kiti po to sekę įvykiai nubloškė L.Talat-Kelpšą į ambasadą Gruzijoje, kurioje prieglobstį buvo radę ir daugiau "valstybininkų". Sugrįžimas iš ten į premjero patarėjo vietą tolygus rehabilitacijai, nors Vyriausybėje kalbėta, kad prieš tai L.Talat-Kelpšai teko ilgai ir karštai įrodinėti savo patikimumą bei ištikimybę.

Pretenzijų dėl darbo kokybės, jo rezultatų, kiek teko girdėti, L.Talat-Kelpšai niekada nėra buvę, tad jeigu jis sugebės atsispirti pagundai nesidalyti Vyriausybėje prieinama informacija su senais bičiuliais iš "valstybininkų" klano, patarėjas iš jo turėtų būti neblogas.

Bet štai L.Linkevičius — kitas reikalas. Jis — ne šiaip karjeros diplomatas, puikiai pažįstantis NATO būstinės Briuselyje koridorius. Jis dar ir politikas, du kartus buvęs krašto apsaugos ministru. Tai, kad jis buvo kairiųjų Vyriausybės politikų, irgi ne didelė bėda — kaip taikliai pastebėjo įtakingas konservatorius Jurgis Razma, "kai subręsta, socialdemokratai nesunkiai tampa konservatoriais". Bėda yra L.Linkevičiui esant ministro poste vykdyta krašto apsaugos politika, kurią puse lūpų dabartinė ministerijos vadovybė ir kariškiai vadina "kariuomenės grovimo politika". Tai prie L.Linkevičiaus susiformavo nuostata, kad Lietuvai reikia tik tiek kariuomenės, kiek reikia skirti į budėjimą NATO parengties pajėgose ar taikos įvedimo misijoms užsienyje. Todėl Lietuva šiandien vietoje kadaise planuotų trijų brigadų turi iš esmės tris batalionus, iš kurių tik vienas pajėgus. Tai prie L.Linkevičiaus buvo faktiškai sunaikinti

Pamario dragūnų ir Kauno jėgerių batalionai. Tai prie L.Linkevičiaus susiformavo nuostata, kad pirkdama ginkluotę Lietuva turi orientuotis į tai, ko reikia misijoms užsienyje vykdyti, o ne į tai, ko gali prireikti tiesiogiai ginant šalį. Tai prie L.Linkevičiaus pradėta diegti kariuomenės profesionalizavimo ir šauktinių atsakymo idėjos, kurias galutinai įgyvendinus Gediminui Kirkilui ir Juozui Olekui, kariuomenė liko beveik be eilinių, o Lietuva — be kariuomenės ir be

rezervo. Tai prie L.Linkevičiaus įsigalėjo praktika, kad Krašto apsaugos ministerijos vadovybė nekovoja Vyriausybėje ir Seime dėl deramo kariuomenės finansavimo, kurią paskui sėkmingai tęsė kiti socdemų ministrai, kol galiausiai Lietuva tapo mažiausią nuosimtį gynybai skiriančia NATO šalimi. L.Linkevičiaus paskyrimas į politines pareigas Vyriausybėje automatiškai užprogramuotų konfliktą ne tik su kariuomene, bet ir su Krašto apsaugos ministerija, kur ministrės patarėju dirba buvęs kariuomenės vadas Jonas Kronkaitis, prieš kurį L.Linkevičius ne itin garbingais būdais intrigavo dar būdamas ministras.

Sunku pasakyti, ar apie tai galvojo (jei iš viso galvojo) A.Kubilius, kviesdamasis L.Linkevičių į savo patarėjų komandą. Veikiausiai jis galvojo apie visai kitus dalykus, pirmiausia — pareigą

kurti "institucinę atmintį", aukštus postus užėmusius pareigūnus paliekant valstybės tarnyboje ar šalia jos, kad visada būtų galima pasinaudoti jų sukauptą patirtimi. Būtent taip elgiamasi didelę patirtį turinčiose valstybėse, kur netgi akivaizdžiai prisidirbę aukščiausio lygio politikai ir pareigūnai nebūna visiškai išmetami į politinį sąvartyną. Lietuva, deja, kol kas vadovaujasi labiau atvirkščia praktika.

Bet negalima saugoti "institucinės atminties" skiriant veikėją, kurio vykdyta politika šiandien pripažįstama neabejotinai klaidinga, į politikos formuotojo pareigas. O juk L.Linkevičiui, kaip skelbta, ketinama pavesti "strategijų kūrimą"! Jokių abejonių, patirtį jis turi milžinišką, pusantro dešimtmečio arba vadovavo KAM, arba atstovavo Lietuvą NATO. Tokiais žmonėmis nesimėtoma, jų sukauptos žinios ir ryšiai išnaudojami kone privaloma tvarka. Būtent tokiems atvejams sugalvoti įvairūs valstybės išlaikomi tyrimų centrai, mokymo įstaigos, galiausiai — ambasadorių specialioms pavidimams institucija. A.Kubilius, kadaise, dar draugystės su G.Kirkilu laikais itin mygo pastarąjį suformuoti bent vieną visavertį "think tank", kuris galėtų užsiimti ilgalaikės valstybės raidos tyrimais. G.Kirkilui, žinia, tokie dalykai nerūpėjo, bet dabar A.Kubilius pats galėtų pasekti savais patarimais ir tokių mąstymo centrą sukurti. Kandidatų į vadovus irgi turi po ranka. ●

Negalima saugoti "institucinės atminties" skiriant veikėją, kurio vykdyta politika šiandien pripažįstama neabejotinai klaidinga, į politikos formuotojo pareigas.

mi kone privaloma tvarka. Būtent tokiems atvejams sugalvoti įvairūs valstybės išlaikomi tyrimų centrai, mokymo įstaigos, galiausiai — ambasadorių specialioms pavidimams institucija. A.Kubilius, kadaise, dar draugystės su G.Kirkilu laikais itin mygo pastarąjį suformuoti bent vieną visavertį "think tank", kuris galėtų užsiimti ilgalaikės valstybės raidos tyrimais. G.Kirkilui, žinia, tokie dalykai nerūpėjo, bet dabar A.Kubilius pats galėtų pasekti savais patarimais ir tokių mąstymo centrą sukurti. Kandidatų į vadovus irgi turi po ranka. ●

Laiškai "Veidui"

Didžiama apklaustų didžiųjų miestų gyventojų save priskiria prie vidutinių

Mano manymu, daugelis nenori savęs priskirti žemesniam sluoksniui, nes tokiais nesijaučia apskritai kaip žmonės. Bet jeigu vertintume tik finansinį aspektą, tai prie vidutinių save gali priskirti nedaugelis.

Paskaitiukuime, tarkime, vidutinio miestiečio išlaidas:

1. Jeigu šeima mėgino įsigyti būstą ir ėmė būsto paskolą (sutaupyti kelis šimtus tūkstančių gali tik patys turtingiausi, o ne "vidutiniai") tai vidutiniškai ji moka apytiksliai 1000 Lt įmoka.

2. Jeigu šeima turi porą vaikų, tai už darželius ar

mokyklas tikrai išleidžia po 200 Lt kiekvienam vaikelui. Iš viso 400 Lt.

3. Jeigu šeima mieste mėgina pagreitinti susisiekimą (kelionė į darbą, mokyklą, darželį, parduotuves), esant tokioms degalų kainoms tikriausiai išleidžia 400 Lt per mėnesį.

4. Turėdama būstą, šeima privalo sumokėti komunalinius mokesčius (šiluma, elektra, karštas vanduo, šiukšlės ir pan). Išskaidant metines išlaidas, per mėnesį vidutiniškai tenka išleisti 500 Lt.

5. Kiekviena šeima mobiliesiems telefonams išleidžia apie 100 Lt.

6. Jeigu naudojamas automobilis, jo techninė priežiūra (gedimų remontas, padangos ir kt.) per mėnesį kainuos vidutiniškai 200 Lt.

7. Jeigu

šeimos nariai žmonės — tai jiems būdinga ir sirgti. Žiemą galbūt daugiau vaistukams išleidžiama, vasarą mažiau. Bet vidutiniškai per mėnesį 4 asmenims tenka atidėti po 150 Lt.

8. Jeigu šioms žmonėms dar būdinga valgyti, tai be 1000 Lt per mėnesį neapseisi.

9. Gerai būtų ir apsirengti. O augant vaikams, jie vis greičiau išauga savo rūbe-

lius. Pridėkime dar vidutiniškai po kokį 200 Lt per mėnesį.

10. Galbūt moteris ir kosmetiką naudoja, o ir vyras nori kvepėti, ar barzdą nusiskusti — dar bent 80 Lt per mėnesį.

11. Jeigu tokia šeima turi gimtadienius, sveikina artimuosius ar mėgina paatostogauti bent minimaliai — vadinasi, kas mėnesį vidutiniškai turės išleisti dar mažiausiai po 200 Lt. Nors to, matyt, nepakaktų...

Nežinau, ar viską išvardijau ir kiek tikslūs šie skaičiai, nes kiekvienos šeimos situacija skirtinga. Bet minimalias išlaidas išvardijau. Iš šio pavyzdžio matyti, kad šeimos pajamos į rankas turi būti per 4000 Lt. Vadinasi, atlyginimas "ant

popieriaus" turi būti gerokai didesnis. Ir visa tai tik MINIMALIEMS poreikiams tenkinti. Juk išvardytos išlaidos prabanga tikrai nekvepia. Taigi net su 4000 Lt bendromis algomis šeimą vidutiniškai pavadinti sudėtinga (jei viduriniąją klasę vertintume pagal vakarietiškus standartus). Aišku viena, kad vidutiniai galo su galu nesuduria ir nuo algos iki algos tikrai negyvena. Vadinasi, Lietuvoje vidutinių šeimos pajamos "į rankas" privalo būti nuo 6000 Lt. O ant popieriaus ir dar daugiau. Galbūt tuomet galima vadintis "finansiniais vidutiniokais". Taigi išvada viena: į viduriniąją klasę Lietuvoje patenka ne pusė gyventojų, o tik maždaug 20–30 tūkst.

"Veido" skaitytoja
Vilnius ●

“Konservatoriai mėgsta svaitytis kaltinimais populizmu, tačiau krintant reitingams ir jie bando rasti žmonių, kurie šou elementais pridengtų jų politinį nuogumą.”

“Lietuvos žinios”

Informuoja Vytautas Gapšys, kuris savo politinį nuogumą šiuo metu pridengęs V.Uspaskichu.

“Ir ateityje, manau, vyraus liberalusis sparnas. Kai kurie politikai per anksti išsilygino kelnes, laukdami premjero kėdės.”

“Verslo žinios”

Algis Čaplikas klysta. Naudos bet kokių atveju esama – juk dabar turime daugiau tvarkingai apsirengusių politikų.

“Šunis gatvėse liepiama vedžioti su antsnukiais, idant nesikan-džiotų. O gal įmanoma išrasti koki nors antsnukį ir kai kuriems interneto komen-tatoriams?”

Alfa.lt

Vytautas V.Landsbergis jau penketą metų nesėkmingai bando išrasti antsnukius interneto komentatoriams.

“Lietuvoje žmonės labai greitai pamiršta tai, kas buvo ir mėgsta sakyti: “Taip dar niekada nebuvo.” O juk buvo.”

Delfi.lt

Na, Naglis Šulija turėtų žinoti, kad lietuvių atmintis ne trumpa, o labai, labai trumpa. Dauguma neatsimena, net ką vakar per žinias matė.

“Melu ir vagystėmis pagrįsta santvarka neturėtų egzistuoti.”

Balsas.lt

Skelbia Algimantas Matulevičius. Bet Lietuvoje ji vis tiek egzistuoja. Ir be didelių trikdžių.

“Mus tik istorija nuteis, parodys, kas ko vertas – mes patys savęs visada pagailėsime.”

“Klaipėda”

Petras Šmitas apie mūsų silpnybes ir dažną savęs gailėjimą.

“Apie ką gi dabartinės dainos? Apie nieką. “Mes mylimės. Mums labai gera. Apsiverčiam ant kito šono. Pamiegam. Ir vėl mylimės. Mūsų nuotaika – gera.” Kokia tokio turinio išliekamoji vertė?”

“Respublika”

Veronika Povilionienė dabartiniais dainų kurėjams ir atlikėjams siūlo susimąstyti, kaip jų kūriniai atrodys po 50 ar 100 metų ir ką apie dabartinį laikmetį pagalvos ateities kartos.

“Gyvenime verta patirti viską.”

“Respublika”

Na, šios frazės autorė Rasa Drazdauskaitė dar gana jaunas žmogus, kad žinotų, jog gyvenime tikrai ne viską verta patirti.

gyvenime tikrai ne viską verta patirti.

“Tikrai daugiau dalykų padarytume, jei nelaikytume jų neįmanomais.”

Chretien Malesherbes

PUSLAPYJE PANAUDOTOS “BFL” NUOTRAUKOS.

➡ **“Veido”**
prenumerata
internetu
pigiau ir patogiau!

Naujųjų savaitraštis tik kokybiška ir svarbi informacija apie politiką, ekonomiką, kultūrą, socialinę šalies raidą. Analitiniai tekstai.

1 Užtruks tik 2 minutes

Užpildę reikiamą formą ir apmokėję sąskaitą jūs užsiprenumeruosite savaitraštį neatsitraukdami nuo savo kompiuterio.

2 Nuolaidų akcijos

Prenumeruoti internetu pigiau, nei prenumeruoti Lietuvos pašte ar kitose prenumeratos vietose.

3 “Veido” specialūs projektai

Universitetų, gimnazijų reitingai, turtingiausi lietuviai ir kt.

4 “Veidas” PDF

Tai tas pats savaitraštis jūsų kompiuteryje – galite skaityti savaitraštį “Veidas” PDF formatu jau sekmadienį 22:00 val.

5 “Veido” archyvas nemokamai

Tai sukaupiti pastarųjų metų savaitraščio “Veidas” numeriai PDF formatu.

Savaitinis
žurnalas online

www.veidas.lt

D.Korsakaitė:

„Nenukirtus papildomų radiatorių, renovacija neduos laukiamo efekto“

AUŠRA LĖKA

Artėjantis šildymo sezonas jau tituluotas košmaru piniginiams ir šių prognozių niekas nė neketina neigti. Tačiau jei kainos skirtingose savivaldybėse skiriasi dvigubai, o toje pačioje savivaldybėje analogiškų būstų sąskaitos – septynis kartus, vadinasi, ir šildymo kainas, ir šildymo sąskaitas sumažinti įmanoma. Kaip – klausiamo Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) pirminkės **Dianos Korsakaitės**.

D.K.: Siūlyčiau pradžia atskirti du dalykus – šildymo kainą ir šildymo sąskaitą. Iš ko susideda šildymo kainą? Pavyzdžiui, Vilniuje iš maždaug 27 ct už kilovatvalandę PVM sudaro 2,3 ct, pastovioji dalis – 5 ct, o 20 ct keliauja tiesiai į Rusiją už dujas. VKEKK daro įtaką tik maždaug šeštadaliui kainos – pastoviai kainos daliai (į ją įeina įrenginių nusidėvėjimas, darbo užmokestis su socialiniais mokesčiais, eksploatacinės ir kitos sąnaudos). Praktiškai visos šiemet skirtingoms savivaldybėms nustatytos bazinės kainos yra 10–12 proc. mažesnės nei iki tol galiojusios. Deja, gerą žinią vartotojams suvalgo didėjančios gamtinių dujų kainos. Kad už išteklis gyventojų mokama suma (Vilniaus atveju – per 70 proc.) mažėtų, reikėtų diversifikuoti kurą ir gamybos šaltinius. Savivaldybių politikai turi nuo kalbų pereiti prie darbų – diversifikuoti šildymui naudojamą kurą ar pereiti prie kitos kuro rūšies. Šią vasarą tai padarė dar trys savivaldybės – Utenos, Mažeikių ir Akmenės.

Tačiau ir gyventojai gali priimti sprendimus, kurie sumažintų šildymo sąskaitas. Išeitis viena – imtis veiksmų bendros nuosavybės būsto šilumai taupyti. Žinoma, jei name 80 proc. gyventojų – pensininkai, socialiai remtini asmenys, gaunantys nuolaidas šildymui, jie nesuinteresuoti nieko keisti ir visiems gyventojams tampa daug sudėtingiau susitarti dėl bendrų veiksmų. Tačiau žmonės turi būti savo bendros nuosavybės šeimininkai ir, pirma, pareikalauti atsakomybės iš šilumos ūkio administratorių, prižiūrėtojų, kuriems kiekvieną mėnesį moka ne tokius ir mažus pinigus, kad šie atliktų jiems priskirtus darbus. Antra, visiems susitarti ir susigrąžinti savo namo vidinių šildymo sistemų būklę į projekcinę, kad radiatorių kiekis ir vieta atitiktų suprojektuotą – nukirsti papildomus radiatorius balkonuose, terasose ar voniose, kas visam namui kainuotų galbūt 2–3 tūkst. Lt, o šildymo sąskaitos sumažėtų maždaug 30 proc. Šiauliuose jau prieš dešimt metų

vienas daugiabutis tai padarė ir moka beveik trečdaliu mažiau nei kiti. Savaimė aišku, reikia užsidaryti namo duris, užsandarinti langus, įstatyti išdaužtus rūsų langus. Kiekvienas namas galėtų pasidaryti energetinį auditą – termovizinę nuotrauką ir pažiūrėti, per kur išeina šiluma ir pigiomis, paprastomis priemonėmis jį užlopyti.

VEIDAS: Ar senų daugiaaukščių renovacija – panacėja taupant šilumą?

D.K.: Viskas, kas daroma būstui ir bendrajai nuosavybei tvarkyti, energetiniam efektyvumui didinti, yra sveikintina. Tačiau net didžiulis renovacijos projektas neduos tokio efekto, kokį galėtų, jei nebus subalansuotos vidinės namo

sistemos. Štai mano tėvų name Panevėžyje po tokios renovacijos, nesutvarkius vidinių sistemų, ėmė kauptis drėgmė, pelyti sienos, tačiau šilumos

disbalansas tarp pirmo ir penkto aukšto iš esmės nepasikeitė.

Buvome susitikę su Vilniaus meru Artūru Zuoku ir jam pasiūlėme: jei jis tikrai nori šioje srityje ką nors nuveikti dar iki šio šildymo sezono pradžios, tegu paima kelis daugiabučius namus, sugrąžina į projekcinę šilumos sistemų būklę ir taip konkrečiai parodo, kiek galima su-

taupyti visai nedaug investavus.

VEIDAS: O kiek investicijų į pastatų renovacijos efektą sumažina senos šiluminės trasos, virš kurių net žiemą žolė žaliuoja?

D.K.: Jei šilumos nuostoliai trasose mažesni nei 14 proc., tolesnės investicijos juos mažinant brangesnės nei dengti tuos nuostolius. Yra savivaldybių, kur nuostolių procentas siekia 20, bet, pavyzdžiui, Vilniuje – 12. Į kainą vartotojams įskaičiuota 11 proc., o dar 1 proc. dengiamas iš šilumos tiekėjų pelno.

VEIDAS: Vis dėlto kaip vartotojams taupyti, jei kai kuriuose namuose viduržiemį reikia atverti langus?

D.K.: Jei name vieni kaista, o kiti šąla, vadinasi, išbalansuota sistema. Jei kaista visi, reikia žiūrėti, kas namo vardu pasirašo temperatūrinę grafiką, nes į namą negali patekti daugiau energijos, nei reikalinga temperatūrai, dėl kurios namas yra pareiškęs savo pageidavimą, palaikyti. Namo suvartojamos šilumos energijos kiekis kas mėnesį registruojamas šilumos tiekėjo ir namo atstovų, pasirašant specialiaame žurnale. Jei klausiate, ar tiekėjas suinteresuotas tiekti į namą kuo daugiau šilumos, atsakymas – ne, nes jo pelnas nuo to nepriklauso. Papildomas pinigų kiekis, kuris susidarytų, jei šilumos tiekta daugiau, kitais metais pašalinamas iš būsimų pajamų.

Yra namų, kur gyventojų pageidavimu šildymas prisukamas naktį, bet daugiau šildoma savaitgaliais, tačiau tam reikia, kad gyventojai būtų savo namo šeimininkai. Be to, kiekvienas namas už

„Jei savivaldybėse šilumos kaina skiriasi du kartus, turime dvi išeitis — mažinti kainą diversifikuojant šaltinius ir mažinti suvartojimą.“

likutinę vertę iš šilumos tiekėjo gali išsipirkti šilumos punktą. Vilniuje tokių maždaug 30 proc. Tada jį reikia patiems eksploatuoti, kaupti lėšas jam atnaujinti, tačiau šilumos tiekėjo kilovatvalandė kainuoja pigiau.

VEIDAS: Utenos savivaldybėje šilumos kaina apie 19,76 Lt už kilovatvalandę, Prienuose – 35,89 Lt. Kas tai lemia?

D.K.: Nors Utena didžiąja dalimi šildosi gamtinėmis dujomis (statoma nauja biokuru šildoma vandens katilinė), ten esama daug stambių pramoninių vartotojų ir nėra taip toli nueita centrinio šilumos tiekimo sistemos išdraskymo linkme, kiek Prienuose. Juose 100 proc. šildoma dujomis, daugiabučiuose daugybė nuo centrinio šildymo atsijungusių vartotojų, nebuvo ir nėra sutarimo tarp politikų ir šilumos tinklų nuomininkų, natūralu, nėra ir tinkamų investicijų.

VEIDAS: Tačiau jei visos savivaldybės pereis prie biokuro, ar jo nepristigs?

D.K.: Atsinaujinančios energijos šaltinių įstatyme nurodyta, kad iki 2020 m. 60 proc. šilumos turi būti gaminama iš atsinaujinančių šaltinių. Tačiau iš šimtaprocentinės priklausomybės nuo vienos kuro rūšies persokti į šimtaprocentinę kitos neišmintinga, nes jei šiandien kainas ir sąlygas diktuoja tiekėjas A, rytoį diktuočių tiekėjas B. Tvariausia turėti kuro rūšių pasirinkimą ir gamybinius pajėgumus, kurie galėtų užtikrinti, kad atitinkamą laikotarpį kurui gaminti būtų vartojamas pigiausias rūšies kuras.

Tikiu, kad ilgainiui bus sukurtos dar pažangesnės atsinaujinančių išteklių panaudojimo technologijos. Bet ir dabar, jei daugiabutis nešildymo sezono metu pasistatytų saulės kaitintuvus vandeniui, kaip yra padarę pora daugiabučių Panevėžyje, jis kainuotų ne 20 Lt už kubą, o tokia investicija atsipirktų per 6–7 metus. Jei tokius projektus planingai vykdytų atskiri miestų kvartalai, galiausia būtų pasiektas didžiulis taupymo efektas nešildymo sezono metu.

VEIDAS: Ką patartumėte savivaldybėms – laikyti šilumos tiekimą savo rankose ar išnuomoti privačiam verslui?

D.K.: Teisinės bazės ir reguliavimo požiūriu tai visiškai tas pat, tačiau konfliktinių situacijų požiūriu skiriasi. Faktas, kad šiandien ten, kur jis išnuomotas, kilovatvalandės kaina didesnė, be to, nėra susikalbėjimo dėl investicinių projektų, o savivaldybės ne visada nuodugnai išstudijuoja pasirašomą sutartį. Pavyzdžiui, tikėtina, Vilniuje per likusį sutarties laikotarpį pažadėti milijonai bus investuoti, tačiau gyventojams ateinančių 4–5 metų investicijos esminio pokyčio neduos, nes bus įgyvendintos tik kosmetinės, palaikomosios priemonės. Kas pasirašant sutartis turėjo išmanymo nustatyti investicinius tikslus? Ir kas turėjo pareigą ir atsakomybę vykdyti kokybišką koncesininko veiklos kasdienę priežiūrą? Atsakymas, manau, aiškus.

Kita vertus, kodėl savivaldybės, kurių politikai peikia koncesininkus, niekaip nepasinaudoja šilumos įstatymo galimybėmis ir nepastato nepriklausomo šilumos gamybos įrenginio? Galima pasinaudoti ES fondais, o jei nusidėvėjimą skaičiuos ne dešimčiai, o 25 metams, jei sieks ne pelno, o kad žmonėms būtų pigesnė šiluma, tai sumažins šilumos kainą. O centrinis šilumos tiekėjas turi prievolę supirkti ją iš kitų gamintojų.

VEIDAS: Kokių įstatymų pataisų dar reikėtų šilumos ūkiui tobulinti?

D.K.: Šilumos įstatymas po trupinėli tobulintas ir šiandien jame daug straipsnių, bet skylių dar daugiau. Jį reikia ne lopyti, o iš naujo parengti. Būtinasis esminis pokytis – kad iš šilumos ūkio reguliavimo būtų pašalinta politinė įtaka. Manau, būtina sugriežtinti atsijungimo nuo centralizuoto šildymo sąlygas pavieniui ir palengvinti visu namu. Reikia, kad palaipsniui kainodara remtųsi efektyvaus operatoriaus modeliu, didinti gamybos segmento konkurenciškumą, o operatoriaus atsakomybę atsieti nuo namo gyventojų vidinių tarpusavio nesutarimų.

VEIDAS: Gal yra kokios vertingos kitų Europos šalių patirties, kuria būtų verta pasinaudoti piginant šilumą?

D.K.: Šilumos kainos Lietuvoje – net prie mažesnių Europoje, tačiau priešingos tendencijos skaičiuojant pagal gyventojų suvartojimo kiekius ir perkamąją galią. Vis dėlto jei tos pačios reguliavimo bazės ir tų pačių tiekėjų kainos atskirose savivaldybėse skiriasi du kartus, o toje pačioje savivaldybėje analogiškų būtų sąskaitos – septynis kartus, turime dvi lygiavertes išeitis – mažinti kainą diversifikuojant šaltinius ir mažinti suvartojimą. Esu absoliučiai tikra, kad kainą sumažintų ir politikos sumažinimas šilumos ūkyje. Tačiau ši žiema vėl bus priešrinkiminė. ●

BEL NUOTR.

BEL NUOTR. WWW.ZUOKASLT.NUOTR.

BEL NUOTR.

Seimo narė V.Aleknaitytė-Abramikiienė: „Palyginti su euro krize, Lietuvos ir Austrijos konfliktas dėl kažkokio Golovatovo yra menkniekis“

Kiek Lietuva gali būti girdima Europoje

Lietuva, būdama maža Europos Sąjungos paribio valstybė, gali būti girdima tik tuomet, jeigu jai pavyks susirasti neformalių "ambasadorių" didesnėse valstybėse, kurie kalbėtų mūsų vardu.

"Alfos" smogikų vado Michailo Golovatovo paleidimo iš Vienos oro uosto byla tapo svarbia naujiena Austrijos žiniasklaidoje. Kone kasdien atsiveriančios naujos aplinkybės, leidžiančios įtarti, kad aukšti Austrijos politikai melavo, suteikė peno tiek aštriai opozicijos kritikai, tiek žurnalistų tyrimams. Žiniasklaida pažadino ir šiaip jau vasarą aptingusią austrų visuomenę: kaip rodo dienraščio "Kurier" užsakymu atlikta apklausa, 52 proc. austrų mano, kad Lietuvos kritika Austrijos adresu yra teisinga, maždaug tiek pat, 53 proc. apklaustųjų, mano, kad M.Golovatovą Austrijos teisėsauga paleido dėl Rusijos spaudimo. Savo šalies politikų pasiaiškinimais, esą teisėsauga nebuvo veikiamą politikos, tiki vos 16 proc. apklaustųjų.

Europai rūpi euras, o ne M.Golovatovas

Tokią Austrijos žiniasklaidos ir jos sufor-

muotos viešosios nuomonės palankumą Lietuvos reikalui M.Golovatovo byloje galime laikyti milžiniška pergale – tegu ir smarkiai pavėluotai, bet vienos iš Europos senbuvų visuomenė pagaliau sužinojo, kad yra Europoje tokia Lietuva, kad prieš du dešimtmečius KGB smogikai jos sostinėje žudė beginklius žmones, kad Lietuvos teisėsauga iki šiol persekioja įtariamuosius ir neketina nusileisti netgi susidūrusi su tokia didele valstybe kaip Rusija ar tokia turtinga šalimi kaip Austrija. Kita vertus, "Golovatovo skandalas" virė tik Austrijos žiniasklaidoje. Be jos šiek tiek šią istoriją aprašė Lietuvos šalių kaimynių – Latvijos, Estijos, Lenkijos spauda. Likusi Europa šio skandalo, iškėlusio rimtų klausimų dėl Europos Sąjungos šalių teisinio bendradarbiavimo ir geranoriškos partnerystės, iš esmės nepastebėjo.

"Nereikia norėti neįmanomo – visa ES šiuo metu susitelkusi tik ties vienu, gyvybiškai svarbiu, klausimu – koks likimas laukia euro ir euro zonos, – "Veidui" sakė Seimo Užsienio

reikalų komiteto narė, Lietuvos delegacijos Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje vadovė Vilija Aleknaitytė-Abramikiienė. – Palyginti su Graikijos ir likusios Pietų Europos skolomis, su besitęsiančia euro krize, Lietuvos ir Austrijos konfliktas dėl kažkokio Golovatovo yra menkniekis, smulkmena. Juk jeigu žlugtų euras, Europos Sąjungos šalių nesutarimai dėl teisinio bendradarbiavimo nebeturėtų jokios prasmės."

Šitai yra tiesa, kurią Lietuvai laikas būtų suvokti ir nebegalvoti, jog esame Europos bamba, kurios problemos domina visus be išimties. Stebėdamiesi, kodėl mažai ką Europoje sudomino "Golovatovo skandalas", pamėginkime galvoti pagal analogiją – o ar Lietuvos žiniasklaidą smarkiai domina, tarkime, Slovėnijos ir Austrijos nesutarimai dėl slovėnų tautinės mažumos, ar Austrijos nepasitenkinimai Slovėnijos atominė elektrinė Krško mieste? Tikriausiai absoliuti dauguma lietuvių apie tokius dalykus nė girdėti negirdėjusi, nors tiek Austrija, tiek Slovėnija kartu su mumis yra Europos Sąjungos narės. O apie kokius nors nesutarimus tarp Ispanijos ir Portugalijos išgirstume nebent tuomet, jeigu ten prasidėtų kokie teroro aktai, kuriuos plačiai nušviestų tarptautinė žiniasklaida.

Reikia ieškoti įtakingų draugų

Smarkiai ribotas nedidelės ir neturtingos Lietuvos galimybes atkreipti į savo problemas dėmesį mūsų politikai ir diplomatai pajuto dar 1919–1920 metais. Tuomet, Paryžiaus taikos konferencijos metu, didžiųjų valstybių atstovams teko įrodinėti Lietuvos sugebėjimą sukurti savarankišką valstybę. Pirmą bandyta eiti tradiciniu keliu – perkant straipsnius vietos žiniasklaidoje, bet didelio poveikio nepasiekta. Per versmas įvyko, kai Petro Klimo vadovautai Lietuvos delegacijai Paryžiuje pavyko prisikviesti į pagalbą žymų lietuvių kilmės prancūzų poetą ir didelį Lietuvos patriotą Oskarą Milašį. Visuomenėje žinoma pavardė, tobula prancūzų kalba iš karto pakeitė Prancūzijos valstybės vyrų požiūrį į Lietuvą ir į jos siekius. Lietuvos santykiams su Rusija nemanką teigiamą įtaką padarė tai, kad savo atstovu Maskvoje pasirinkome žinomą lietuvių kilmės Rusijos poetą Jurgį Baltrušaitį.

Pabrėžtina, kad tokius savo ambasadorius (tiek tiesiogine, tiek netiesiogine prasmėmis) pirmoji Lietuvos Respublika sugebėjo įgyti vos per kelerius metus po nepriklausomybės paskelbimo. Dabar gi, praėjus dviem dešimtmečiams nuo valstybės atkūrimo, būdami dviejų įtakingiausių pasaulyje karių ir politinių sąjungų nariai, teturime vos vieną Europoje ir JAV girdimą savo atstovą – savaitraščio "The Economist" tarptautinio skyriaus redaktorių Edwardą Lucasą. Žinoma, tai labai įtakingas savaitraštis, bet tik vie-

nas, be to, iš Britų salų, ne iš žemyninės Europos. Nuostabą kelia, kad "Golovatovo skandale" nebuvo pabandyta susisiekti ir paprašyti pagalbos, pavyzdžiui, pas žymų Prancūzijos

Lietuvos delegacija Paryžiaus taikos konferencijoje, Oskaras Milašius – trečias iš kairės. 1919 m.

filosofą ir publicistą Andre Glucksmanną, kuris tikrai žino, kur yra Lietuva ir turi bekompromisį požiūrį į sovietų nusikaltimus. Tai, beje, ir dabar nėra vėlu padaryti, nors Europą šiuo metu, be euro krizės, iš tiesų domina tik teroro aktas Norvegijoje ir galimos jo politinės pasekmės.

Politikai laisvai kalba tik lietuviškai

Viena didžiausių Lietuvos bėdų – labai retas iš mūsų aukšto rango politikų ar visuomenės veikėjų laisvai valdo bent vieną iš didžiųjų Europos kalbų. Tiesą sakant, ir su anglų kalbos žiniomis daugumai striuka. Ly-

giai tas pat pasakytina ir apie didžiumą mūsų kultūros veikėjų. Tad netgi tie Europos leidinių žurnalistai, kurie domisi įvykiais Lietuvoje, turi labai ribotą kontaktų ratą, o ir tie patys pajėgia aiškinti mūsų poziciją tik pačiais primityviausiais žodžiais. Šiuo požiūriu skirtumas tarp pirmosios respublikos politikų bei intelektualų ir dabartinių – didžiulis ir ne dabartinių naudai.

Kita, iš pirmosios išplaukianti problema – lietuviai turi labai mažai neformalių kontaktų su asmenimis, kurie vienaip ar kitaip daro įtaką europiečių viešajai nuomonei. "Smetoninėje" Lietuvoje savaime suprantamu dalyku buvo siųsti gabiausius studentus į žymiausias to meto Europos universitetus, juose jie įgydavo ne tik žinių, bet ir būtinų ryšių, ir visa tai parsiveždavo į Lietuvą. Dabar gi vargu ar kas yra sudaręs bent sąrašą tų 100–150 studentų iš Lietuvos, kurie studijavo ar studijuoja, tarime, Kembridžo ar Oksfordo universitetuose. O juk tai potencialus Lietuvos "aukso fondas" ir raktas į Europos aukštuomenę, nes viena priežasčių, kodėl studentai iš viso pasaulio veržiasi į "Oksbridžą" – kontaktų su būsimaisiais šio pasaulio galingaisiais užmezgimas. Nes, pavyzdžiui, viena iš priežasčių, kodėl mūsų nemėgstamas Lenkijos užsienio reikalų ministras Radoslawas Sikorskis taip užtikrintai jaučiasi Europos ir Vašingtono salonuose – studijos Oksforde ir bendra narytė studentų klube su dabartiniu Britanijos premjeru Davidu Cameronu ir Londono meru Morriusu Johnsonu. Lietuva, deja, kol kas tokiais ryšiais pasigirti negali.

Audrius Bačiulis

TRUMPASIS INTERVIU

J "Veido" klausimus atskaito politologas Kęstutis Girnius

VEIDAS: Jūsų vertinimu, ką Lietuva galėtų ir turėtų padaryti, kad tokiu atveju, kaip M.Golovatovo sulaikymas ir paleidimas Vienoje, Europa išgirstų mūsų balsą ir mūsų argumentus?

K.G.: Šiuo konkrečiu atveju Lietuvos balsas yra tikrai neblogai girdimas. Iš dalies ir todėl, kad pati Austrija šioje istorijoje pasielgė nederamai. Kai iškilo viešumon faktai, kad Lietuvai buvo duota tik 4 valandos papildomai informacijai apie kaltinimus M.Golovatovui pateikti, jog į reikalą akivaizdžiai kišosi Austrijos užsienio reikalų ministerija, tapo akivaizdu, kad šioje situacijoje austrai perdėtai skubėjo.

Manau, truputį padėjo ir tai, kad Lietuva apie reikalą kalbėjo gana santūriai, argumentuotai, be perdėtų emocijų ar patetikos. Kokį poveikį tai padarė Europos institucijoms, rodo vien faktas, kad Europos teisingumo komisarė Viviane Reding, pirmą pasakiusi, kad

M.Golovatovo paleidimo byla yra Vilniaus ir Vienos tarpusavio reikalas, po kelių dienų jau smerkė Austrijos institucijų sprendimą ir neigė, esą Europos Komisija parėmė Austriją prieš Lietuvą.

VEIDAS: Bet jeigu pažvelgsime, ką tomis dienomis rašė Europos žiniasklaida, tai tikrai bus įspūdis, jog neveikiantis ES narių teisinis bendradarbiavi-

mas buvo įdomus vien Austrijos ir Lietuvos žiniasklaidai ir vieninteliam "The Economist".

K.G.: Taip, plačioji Europos visuomenė apie tai išgirdo nedaug, netgi Vokietijoje rašyta negausiai. Bet ir negalima tikėtis, kad Europos Sąjungos žiniasklaida tam skirtų daug dėmesio. Užtai ES šalių Vyriausybės, Prokuratūros puikiai žino, kas įvyko. Apie tai juos informavo ir Lietuvos Vyriausybės atstovai, ir Seimo Užsienio reikalų komiteto atstovai savo kolegoms laiškus siuntinėjo, galiausiai ir europarlamentarai prisidėjo.

Dabar, manau, atėjo laikas nebe pareiškimams, o tyliai diplomatijai ir dvišalei Lietuvos ir Austrijos teisingumo ministerijų ko-

misijai. Bet kartu svarbu būti pasirengus tokiu atveju, kad Austrija, pavyzdžiui, nenorės padaryti bendro su Lietuva pareiškimo dėl tyrimo išvadų, nes jos bus skirtingos. Tuomet Lietuva vėl turės reikalauti iš Austrijos išaiškinimo ir reikia iš anksto apsispręsti, kaip tą reikėtų daryti, jeigu prireiks.

VEIDAS: O gal priežastis ta, kad Europa tiesiog mažai žino apie Sausio 13-osios žudynes?

K.G.: Tikrai, apie Sausio 13-ąją žinoma nedaug. Bet nepamirškime, kad jau 20 metų praėjo! Užaugo nauja karta, kuri apie tai žino labai nedaug ir kuriai tie įvykiai atrodo nepaprastai seni. Žmonės gyvena savo kasdieniais rūpesčiais. Pamenu, kai mano tėvai 1964-aisiais kalbėdavo apie Antrąjį pasaulinį karą, Lietuvos nepriklausomybės praradimą, man irgi niekaip galvoje netilpdavo: na, kaip gi galima šnekėti apie tokio senumo įvykius kaip apie aktualiją? Kartu nepamirškime, kad 1989–1991 m. įvykių Vidurio ir Rytų Europoje grandinėje Sausio 13-oji nebuvo pati svarbiausia data — buvo ir Berlyno sienos griūtis, ir "Aksominė revoliucija" Prahoje. ●

Viešasis interesas prieš viešąjį interesą?

Ant vienos lėkštelės – griežti viešųjų pirkimų reikalavimai, ant kitos – šimtų milijonų vertės visuomenei svarbūs projektai. Kas svarbiau?

Kad būtų aišku, apie ką kalbame, – viešuosiuose pirkimuose kasmet sukasi apie 10 mlrd. mūsų visų litų. Verslininkai suskaičiavo, kad prekių ir paslaugų kaina juose išpūsta vidutiniškai trečdaliu. Bent jau taip buvo. O tas trečdalis – tai maždaug tiek, kiek valstybė buvo priversta skolintis šį pusmetį.

Andriaus Kubiliaus Vyriausybė užsimojo padaryti viešuosiuose pirkimuose tvarką. Tačiau praėjusią savaitę ji pati Viešųjų pirkimų tarybai (VPT) kirto žemiau juostos: Ministro Pirmininko tarnyba pareiškė neketinanti paklusti VPT sprendimui nutraukti vieną viešųjų pirkimų sutartį. VPT direktorius Žydrūnas Plytnikas laukia grįžtančio iš atostogų Andriaus Kubiliaus – gal šis savo tarnybą privers persigalvoti. Juk juokinga, kai pati Vyriausybė kelionių organizatorių renkasi ne pagal kainą, o pagal aptarnavimo mokestį. O kai tie centai pasirodo esą kelių pretendentų vienodi, nugalėtoju skelbia anksčiausiai pateikusių pasiūlymą. O juk, piktnasins Ž. Plytnikas, skelbimų apie viešuosius konkursus internete kartais atsiranda ir antrą nakties.

Ar Vyriausybė pasidavė verslo ir politikų, įpratusių tarpti iš šios aukso gyslos, spaudimui ir atšaukia kovą su viešųjų pirkimų pažeidėjais visais atvejais, ar tik kai perka ji pati? O gal VPT perlenkė lazda, nes pirkimų, kuriuos VPT pareikalavo ar bent rekomendavo nutraukti arba nagrinėti iš naujo, šiemet procentiškai beveik šešiskart daugiau nei pernai, o teisėsaugai 2010 m. bylų atiduota kone triskart daugiau nei 2009 m.? Ir kur šiuose klausimuose vieta viešajam interesui?

Ministrė teismams priminė įstatymą

Paradoksaliai skamba, bet finansų ministrė Ingrida Šimonytė kreipėsi į Nacionalinę teismų administraciją prašydama, kad teismai laikytųsi įstatymo. Mat pagal Viešųjų pirkimų įstatymą su jais susijusios bylos turėtų būti išnagrinėtos per 45 dienas, šiemet tai vidutiniškai trunka triskart ilgiau, o kai kurios nagrinėtos ir trejus metus. Teisingumą nustatyti kainuoja ir laiko, ir pinigų, to niekas teisinėje valstybėje neginčija. Tačiau nereiškia, kad nereiškia skaičiuoti laiko sąnaudų, juolab paisyti įstatymų.

Štai Finansų ministerija "Veidui" paaiškino, kas privertė ją, kaip 2007–2013 m. ES struktūrinės paramos vadovaujančią instituciją, kreiptis į Teismų administraciją: "2011 m. kovą buvo apskųsti ir teismuose nagrinėjami 42 viešieji pirkimai, susiję su per 560 mln. Lt vertės projektais. Dėl vykstančių teismų projektai negalėjo būti vykdomi ir negalima buvo investuoti jiems skirtos ES paramos. Kyla

Valdovų rūmų dilemoje – preciziškai laikytis VPT sprendimo ar užsitikrinti, kad jie bus baigti iki Lietuvos pirmininkavimo ES – nusvėrė praktiškasis interesas

Ūkio ministras R. Žylius: "Viešasis interesas geriau patenkinamas, jei ypač svarbus projektas vykdomas net ir kiek pažeidžiant viešųjų pirkimų reikalavimus"

Viešuosius pirkimus prioritetu šiemet paskelbė ir Valstybės kontrolė, ir Vyriausybė, o prezidentė Dalia Grybauskaitė pabrėžia, kad skaidrūs viešieji pirkimai būtini kovai su korupcija. Tačiau Vyriausybė mano, kad jai tai negalioja

grėsmė neįgyvendinti dalies projektų ir visai prarasti lėšas.” Reikėtų pridurti, kad analogiški procesai vyksta ne tik su ES, bet ir valstybės ar savivaldybių biudžetų pirkimais.

Teisėjų taryba paragino teismus paspartinti šių bylų nagrinėjimą. Taigi nuo gegužės leidai lyg ir turėjo pajudėti, nors statistikai tai kol

kas įtakos nepadare. Teisėjų tarybos pirmininkas Gintaras Kryževičius tikina, kad reikalai tvarkosi: štai Apeliaciniame teisme viešųjų pirkimų bylos net skiriamos nagrinėti be eilės, be to, skatinama teisėjų specializacija šiose bylose, tačiau Lietuva per maža steigti specializuotus viešųjų pirkimų teismus. O Ž. Plytnikas tikina: niekas nesikeičia ir nesikeis, kol nebus arba specializuotų teismų, arba tik tokias bylas nagrinėjančių teisėjų.

VU Teisės fakulteto lektorius advokatas dr. Deividas Soloveičikas džiaugiasi bent jau tuo, kad teismai pasisukę pasaulio patirties kryptimi ir vis dažniau nestabdo procesų, leidami sutartims judėti į priekį. ”Jei teismai pripažins, kad sutartys sudarytos neteisėtai, teismas jas panaikins ir viską grąžins į situaciją iki momento, kur padarytas pažeidimas”, – aiškina advokatas. Ir G. Kryževičius mano, kad tai efektyvesnis viešojo intereso gynimas.

Dilema: teisinė nekaltėbė ar svarbūs valstybės interesai

Žinoma, kad už valstybės ir ES pinigus vykdomi projektai, perkamos prekės ir paslaugos dėl sutarčių stabdymų, peržiūrėjimų, bylinėjimųsi nepabrangtų milijonais ar visai nesužlugtų, reikia ne tik atsakingų teismų, bet ir protingos pačios VPT veiklos, kad ne nebūtų pagrindo bylinėtis.

Šoko terapija viešuosiuose pirkimuose buvo reikalinga. Vis dėlto nors puspenkto mėnesio ūkio ministru dirbantis Rimantas Žylius giria VPT už principingumą, neslepia paprašęs, kad VPT fiksuotų tik esminius pažeidimus, kurie turėjo įtakos pirkimo kainai. ”Viešųjų pirkimų tinkamas vykdymas – labai svarbus viešasis interesas. Tačiau svarbaus objekto sukūrimas taip pat yra viešasis interesas. Taigi susiduria du viešieji interesai. Ant vienos lėkštelės pastatome griežtą reikalavimą laikytis viešųjų pirkimų nuostatų, ant kitos – šimtus milijonų. Viešasis interesas geriau patenkinamas, jei ypač svarbus projektas vykdomas net ir pažeidžiant viešųjų pirkimų reikalavimus”, – pripažįsta ministras.

Jo manymu, labai iliustratyvus pavyzdys – Energetikos ministerijos aukščiausios kvalifikacijos teisininkų paslaugų pirkimas. ”Reikia, kad jie pajęgtų derėtis su ”Gazpromu” dėl dujų kainų. Viešasis interesas – milžiniškas, nes tai šimtai milijonų litų, kuriuos sumoka Lietuvos vartojai. VPT nuomone, pirkimų reikalavimai pažeisti. Ar leisti jiems vykdyti pirkimą net galbūt pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymą, bet laiku sėdant prie derybų stalo, ar iš naujo skelbti konkursą ir derėtis pradėti kitąmet?” – retoriškai klausia R. Žylius.

Antras ūkio ministro pateiktas pavyzdys – Valdovų rūmai. ”Apeidinėja įstatymą, kitaip negaliu traktuoti”, – apie sprendimą bent iš dalies testuoti VPT sustabdytas statybas sako Ž. Plytnikas. Ministro pozicija kitokia: ”Pirkimai buvo didžiuliai, pažeidimus nustatė ir VPT, ir Valstybės kontrolė. Tačiau ar viešasis Lietuvos valstybės interesas šiuose rūmuose, į kuriuos jau investuota šimtai milijonų litų,

2013 m. vesti Lietuvos pirmininkavimo ES renginius nėra didesnis už prievolę dėl keliasdešimt milijonų litų sudarinėti naują sutartį rizikuojant, kad darbai laiku nebus baigti? Čia išvėlgiau didelę dilemą.”

O žinant, kad Lietuvoje kol kas nė vienas didžiulis viešasis projektas neapsiejo be skandalų, statybų stabdymo, teismų ir pan., aki-vaizdu, kad tai tikrai ne poros viešųjų pirkimų, o sistemos problema. Ar šių dviejų visuomenės interesų neįmanoma pigiau ir greičiau suderinti?

Svarbu ne raidė, o esmė

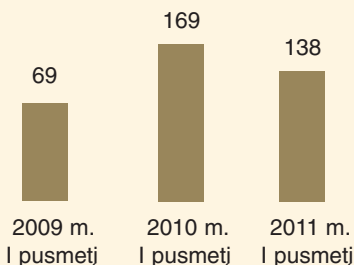
UAB ”Baltic Orthoservice” direktorius dr. Gediminas Kostkevičius pasakoja, kad dukart Danijoje teisėsi dėl viešųjų pirkimų konkursų. ”Net laimėjus neteisėtai sudaryta sutartis nebuvo nutraukta, nes, teismo manymu, tai padarytų didesnę viešąją žalą. Mums buvo atlyginta, pažeidusiems viešųjų pirkimų reikalavimus pritaikytos sankcijos, bet vertinama viešojo intereso požiūriu. Žinoma, jei padaryti labai šiurkštūs teisės pažeidimai, sutartys nutraukiamos. Bet net tokiu atveju, kad mokesčių mokėtojai nepatirtų didelių nuostolių ir kuo greičiau būtų užbaigtas pradėtas projektas, leidžiama parinkti kitą vykdytoją apklausos būdu ir neskelbiant konkurso. Teismai juk turi remtis ne įstatymo raide, o esme”, – Lietuvos teismams linki to, ko čia pasigenda, G. Kostkevičius. Štai 2006 m. sausį pateikę ieškinį Valstybinei ligonių kasai, sprendimo ”Baltic Orthoservice” sulaukė po penkerių su puse metų – šiemet birželį. Vyriausiasis administracinis teismas pagaliau apsisprendė, kad ir perkant ortopedijos priemones privalėjo būti taikomi viešieji pirkimai, kaip yra kitose ES šalyse.

Esminio pokyčio viešuosiuose pirkimuose neišvengia ir ”Transparency International” Lietuvos skyriaus vadovas Sergejus Muravjovas. ”Viešųjų pirkimų skaidrumas – priemonė kuo efektyviau naudoti mokesčių mokėtojų pinigus. Jau daug metų kalbame, kad mažiausios kainos kriterijus neturėtų būti pagrindinis – turėtume kalbėti apie geriausią paslaugą už geriausią kainą, o sprendimai turi turėti konkretų pagrindimą ir būti viešai prieinami. Stambiuose rezonansiniuose projektuose, vykdomuose už viešuosius pinigus, reikia užtikrinti neprikaištingą viešumą ir atskaitomybę nuo pat projektų pradžios, kad visuomenė ir nepriklausomi ekspertai galėtų prieiti prie visų projekto dokumentų ir atlikti stebėseną”, – sako S. Muravjovas, apgailestaudamas, kad kol kas Lietuvoje neturime nė vieno svarbaus projekto viešumo gerojo pavyzdžio.

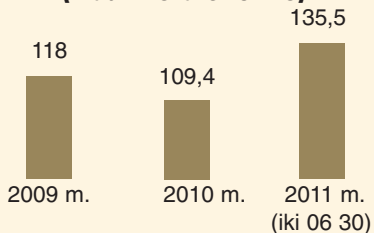
Žinoma, blogai, kai reikia rinktis – ar teisinis preciziškumas, ar milijonų vertės valstybės ir jos piliečių poreikiai. Tobuliausia būtų ir viena, ir kita. Tačiau tobulybė – retas dalykas. Tad ieškant kompromiso štai Danija ir kitos Vakarų valstybės išeitį rado. Vertėtų jomis pasekti.

Aušra Lėka

Bylos dėl viešųjų pirkimų (pradėta nagrinėti apygardų teismuose)

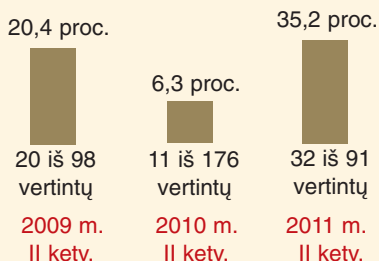

Viešųjų pirkimų bylų išnagrinėjimo apygardų teismuose terminai (vidurkis dienomis)

Šaltinis: Nacionalinė teismų administracija

Viešųjų pirkimų tarnybos vetuotos sutartys*

*Pareikalauta ar rekomenduota nutraukti sutartis ar pirkimo procedūras, arba jas pakartotinai nagrinėti

Šaltinis: Viešųjų pirkimų tarnyba

Ekonominis optimizmas Lietuvoje – nepagrįstas

Lietuvoje nepagrįstai ima įsigalėti optimistinės nuotaikos dėl ekonominės ateities – tiek žmonių, tiek valstybės vadovų galvose.

Lietuvos kol kas nepasiekė išsivysčiusias Vakarų valstybes jau sukausiųsios ekonominės stagnacijos nuotaikos. Ir valdžia, ir žiniasklaida, ir vartotojai linkę pastebėti tik teigiamus, ekonomikos atsigavimą liudijančius ženklus, nors tvaraus ekonomikos augimo pagrindo Lietuvoje nėra, o mūsų makroekonominius rodiklius taip šaučiai gerinantis eksportas jau vėl grįžta į pagrindinę eksporto rinkose plintančią neri- mo zona.

Ar ne laikas atidžiau pažvelgti į nuogą ir nepatrauklią tiesą rodantį veidrodį? Tiek atsigavimo stebuklo laukiantiems vartotojams, tiek kitų metų biudžeto planus tuoj po vasaros pulsiančioms galutinai derinti valstybės valdymo įstaigoms. Visiems laikas suvokti, kad po šios krizės greito ir užtikrinto atsigavimo nebus, net jei Europos ir pasaulio ekonomikos nebeįstiks nauja krizė, nuosaikiai augantis Lietuvos BVP dar ne vienus metus tikrai nereikš galimybių plačiau atverti pinigines pereinant per krizę į skolas įklimpusiai Lietuvai ir lietuviams.

Bet ir tokį konservatyvų ir atsargų scena-
 rijų dabar jau galima laikyti pačiu opti-
 mistiškiausiu. Praėjusios savaitės
 pasaulio įvykiai jau leidžia
 svarstyti ir kur kas niū-
 resnės ateities scenarijus.
 Finansų rinkos nebeat-
 laikė valstybių vadovų
 bejėgiškumo sprendžiant
 milžiniškų susikaupusių
 skolų problemas ir pradėjo
 smukti visų akcijų indeksai
 – pigo netgi nepajudinama ir
 vis brangstančia vertybe visą
 krizės laikotarpį išlikęs auksas.
 Jau ir iki tol labai jautrių rinkų
 neįtikino Baracko Obamos tvir-
 tinimai, kad JAV skolinimosi li-
 mito padidinimas padės spręsti eko-
 nomines problemas. Jos taip pat pa-
 rodė, kad nebetiki ES vadovų
 sugebėjimas išspręsti Pietų regiono
 problemas.

Naivu ir pavojoinga būtū
tikētis, kad šios pasau-
lyje vēl plintančios

Dėl neramumų pasaulio finansų rinkose kitų metų biudžetą Lietuva vėl turės sudarinėti nuspaudus išlaidavimo stabdį

problemos sustos prie Lietuvos sienos. Visiškai priešingai – labiausiai dėl eksporto auganti mūsų ekonomika gali taip pat netrukus pradėti stagnuoti.

Belieka tikėtis, kad pasaulio įvykius atidžiai
 stebi, analizuoja ir dabar atostogaujanti Lie-
 tuvos valdžia, kuriai rudenį teks nelengvas
 išbandymas sudarant priešrinkiminiu kitu metu

Net ir konservatyvų Lietuvos ekonomikos perspektyvų vertinimą dabar jau galima laikyti optimistiniu.

biudžetą: arba aukoti savo reitingus toliau laikantis griežto taupymo režimo, arba įstumti Lietuvą į dar gilesnę duobę apsimesus, kad krizė baigėsi ir jau galima šiek tiek paislaidauti.

Lubos vietoj dangaus

Lietuvos pramonininkų konfederacijos Ekonomikos ir finansų departamentu direktorius Sigitas Besagirskašas mano, kad tiek Lietuvos politikai, tiek dauguma analitikų vis dar pie-

šia pernelęg šviesią artimiausio laikotarpio Lietuvos ekonomikos perspektyvą. "Ten, kur dauguma įžvelgia šviesią padangę, mes, savo kailiu Europos ekonomikos svyravimus jaučiantys pramonininkai, jau matome lubas", – vaizdžiai palygina jis ir prognozuoja, kad jau antrąjį šių metų pusmetį Lietuvos BVP augimas bus lėtesnis nei pirmąjį, o kitų metų rudenį jau įžengsime į ekonomikos stagnavimo etapą. "Kad ir kaip skaičiuotume, jokio pagrindo valstybės išlaidų didinimui nėra", – ištikines jis.

Tačiau banko "Finasta" makroekonomistė Rūta Medaiskytė pastebi, kad kol kas visos Lietuvos politikų kalbos – lyg apsvaigimo būsenos. "Jie remiasi labai gera šių metų pradžia ir net didesniais, nei prognozuota, ekonomikos augimo tempais, todėl artimiausią ateitį vertina nepakankamai konservatyviai", – pabrėžia analitikė.

SEB banko vyriausioji analitikė Vilija Tauraitė baiminasi, kad nepaisant nieko gero nežadančių pagrindinių Lietuvos eksporto rinkų – ES ir Rusijos – perspektyvų ir galimo Lietuvos ekonomikos atsigavimo tempų sulėtėjimo, naujus politikų sprendimus gali labiausiai lemti ne blaivus protas, o artėjančios rinkimai. "Juk jau girdėjome prisipažinimų, kad iki rinkimų nežadama įvesti jokių naujų mokesčių, kažkada nutilo ir kalbos apie būtinybę taupyti", – nerimauja ji.

"Swedbank" vyriausiasis ekonomistas Nerijus Mačiulis lygina, kad pernelyg optimistinių nuotaikų yra apimta ne tik Lietuvos valdžia, bet ir pramonė. Liepą Lietuvos pramonės patikėjimo rodiklis (jis rodo, kaip įmonės vertina ekonomikos perspektyvas) išaugo 2 proc., nors pasaulio pramonės aktyvumo indeksas šią vasarą sumažėjo, pasiekdamas žemiausią lygį nuo pat giliausios krizės laikotarpio – 2009 m. birželio ir jau yra artėjama prie ribos, rodančios pramonės susitraukimo tendenciją.

Paskutinės savaitės įvykiai pasaulyje nesuteikia vilties, kad mūsų nuo eksporto priklausoma ekonomika galėtų ir toliau sparčiai augti – ir tai turėtų būti svarbiausia žinia politikams, sudarysiantiems 2012 m. Lietuvos biudžetą. Tačiau, kaip "Veidui" yra sakiusi finansų ministrė Ingrida Šimonytė, rimtų išlaidų konsolidavimo priemonių Lietuva ėmėsi tik su-

VEIDO ARCHIVO NUOTR.

Europos ekonomika vėsta

Patyrusi trumpą oficialiai įvardijamo ekonomikos augimo laikotarpį, dabar ES vėl priversta pripažinti išgyvenanti jei dar ne recesiją, tai tikrai ekonomikos stagnaciją. Ryškiausias to ženklas – praėjusią savaitę ties 1,5 proc. riba paliktos galioti Europos centrinio banko (ECB) kas mėnesį nustatomos bazinės euro palūkanų normos. Pirmą kartą po krizės nuo 1 proc. iki 1,25 proc. jos pakilo šių metų balandį, liepą buvo dar padidintos iki 1,5 proc., o dabar

ECB prezidentui **Jeanui Claude'ui Trichetui** teko vėl pripažinti, kad Europos ekonomika stoja ir infliacijos nebereikia stabdyti didinant euro palūkanų normą. "Nuosauka ekonomikos augimo tikimės ir ateityje. Tačiau išlieka ir aukštas netikrumo lygis", – tvirtina jis. ECB nustatomos palūkanos yra tikslus Europos ekonomikos atspindys, tiesa, kartais išryškintas atsiliekant nuo realios ekonomikos situacijos. Pavyzdžiui, taip buvo nutikę 2008 m. spalį, kai visi pasaulio ir Europos ekonomistai jau kalbėjo apie akivaizdžią finansų ir ekonomikos krizę, bet spalio 2 d. tradiciniame kas mėnesiniame valdybos posėdyje buvo nuspręsta palikti aukštas 4,25 proc. bendros ES valiutos palūkanų normas. Šį sprendimą teko koreguoti netrukus – jau po šešių dienų neeiliniame ECB vadovų posėdyje euro skolinimosi normos buvo sumažintos iki 3,75 proc., vėliau kas mėnesį nuolat mažėjo, kol pasiekė visą krizės laikotarpį išsilaikiusią vieno procento ribą. ■

VEIDO ARCHIVO NUOTR.

darinėdama 2009 m. ir 2010 m. biudžetus, o štai sudarant 2011 m. biudžetą jau buvo kliaujamasi ekonomikos augimu. Anot ministrės, Lietuvoje tvyro nepagrįstas lūkestis, kad tuoj iš kažkur vėl atsiras kokių nors laisvų pinigų ir toliau bus galima gyventi geriau. Tačiau Finansų ministerija primena: net ir išlaidas išlaikant šių metų lygyje ir įvertinus BVP augimą, viešųjų finansų deficitas kitamet sieks iki 3 proc. BVP – o tai yra papildoma daugiau nei 3 mlrd. Lt skola. Todėl bet koks išlaidų didinimas reikštų tik didesnį deficitą ir didesnę skolą, kartu didesnes palūkanoms skiriamas biudžeto lėšas. „Svarbu pabrėžti, kad dėl neramumų finansų rinkose yra tiesiog būtina laikytis numatyto deficito išsipareigojimo, jeigu norime skolintis priimtinais palūkanomis“, – rašoma ministerijos „Veidui“ atsiųstame komentare.

N.Mačiulis taip pat pabrėžia, kad valstybės išlaidų didinimas dabar būtų gerokai per ankstyvas. "Apie išlaidų didinimą reikėtų kalbėti tik tada, kai biudžetas bus subalansuotas arba bus jo perteklius. Deja, Lietuvoje, kaip visada, Seimo rinkimai vyksta labai netinkamu metu", – mano ekonomistas.

Visuotinis ekonomikos lėtėjimas

"Danske banko" vyresnioji analitikė Violeta Klyvienė sako, kad visi pagrindiniai pasaulio ekonomikos rodikliai silpnėja, signalizuodami apie visuotinį ekonomikos lėtėjimą. Tai liudija mažėjančios ne tik pasaulio, bet ir eurozonos pra-

monės aktyvumo indeksas, o naujų užsakymų kiekis pramonei nukrito iki 2009 m. liepos ribos. "Didžiausia eurozonos problema išlieka Graikija ir kitos Pietų regiono valstybės dėl savo skolų. Šios šalys privalės įgyvendinti ribojančią fiskalinę politiką, tačiau tai neigiamai veiks jų ir visos eurozonos BVP augimo tendencijas", – komentuoja banko atstovė.

Ji prognozuoja, kad pokyčiai visuotinėje aplinkoje paveiks ir Baltijos šalių ekonomiką – dėl augiančių palūkanų, poreikio tęsti ribojančią fiskalinę politiką ir išorinės paklausos lėtėjimo mūsų regione sulėtės ekonomikos augimas.

S.Besagirsas pabrėžia, kad viso pasaulio ekonomika tarpusavyje glaudžiai susijusi, todėl bet kurio vieno regiono problemos neišvengiamai paliečia ir kitus žemynus: "Tačiau dabar yra dar blogiau – sudėtingos

problemos kamuoja kone viso pasaulio ekonomikas." Pradedant JAV – ši šalis savo problemas dėl nuolat augančios skolos eksportuoja kartu su savo doleriu ir nuolat krįstantis jo kursas jau yra didelis galvos skausmas labai daug į JAV obligacijas investavusiai Kinijai, kuri, be to, dar ir kovoja su labai smarkiai augančia infliacija. Dėl JAV dolerio, euro nepatikimumo investuotojai karštingai renka žaliavas, kurių kainų augimas jau seniai lenkia bet kokias racionalumo ribas, todėl jau galima kalbėti apie priartėjusią žaliavų kainų burbulo sprogo tikimybę. "Sprogs žaliavų kainų burbulas, sprogs ir nuo naftos kainų svyravimo priklausoma Rusija. O ką jos ekonominės negandos reiškia Lietuvai, dar visi prisimename", – dėsto pramonininkų atstovas.

Anot jo, Lietuva neturi kito esminio ekonomikos augimo potencialo – tik eksportą, kurio didėjimo perspektyvos tampa vis miglotesnės.

Vidaus vartojimas vis dar balansuoja ant auga-neauga ribos, o kalbėti apie investicijų bumą nėra jokio pagrindo. "Daugiau negu 50 naujų darbo vietų sukuriiančios investicijos Lietuvoje yra pavieniai reiškiniai, o ne tendencija", – tvirtina S.Besagirsas.

V.Tauraitė prideda, kad reikšmingesnio vidaus vartojimo augimo neleidžia tikėtis ir emigracijos mažėjimas. "Emigracija yra antra didžiausia grėsmė Lietuvos ekonomikai po blogėjančių išorės veiksnių", – įsitikinusi ekonomistė. ■

Laura Gvozdaūtė

O. GUREVIČIAUS NUOTR.

Po trumpo ekonomikos augimo ciklo, panašu, vėl turėsime atidžiau skaičiuoti savo išlaidas

Po krizės kylančios kainos stulbina emigrantus

Krizei traukiantis Lietuvoje fiksuojamas vienas didžiausių kainų šuolių Europos Sąjungoje. Kainų pokyčiais kaip niekad stebisi ir šią vasarą atostogų parvykę lietuvių emigrantai.

Penkerius metus Airijoje dirbanti ir gyvenanti mano sesuo, prieš porą savaičių grįžusi trumpų atostogų į Lietuvą, kaip visada apibėrė išsiilgtus namiškus dovanomis. Per išpardavimus drabužiai, aksesuarai ir įvairios smulkmenos Airijoje kainuoja vos po kelis eurus, tad nepirkti – tiesiog neįmanoma. Tarp daugybės lauktuvių, kurias šįkart ji parvežė, buvo ir rausva "Vero Moda" suknelė. Pirminė šios suknelės kaina buvo apie 19 eurų, o prasidėjus išpardavimui prieš kelias savaites ji jau tekainavo 5 eurus, taigi – apie 17 litų. Žinoma, neatsispyrėme pagundai pažiūrėti, kiek visiškai tokia pat suknelė kainuoja "Vero Moda" parduotuvėse Lietuvoje. Manote, pigiau? Anaipol. Suknelės kaina su 50 proc. nuolaida buvo 35 litai – dvigubai didesnė nei Airijoje.

Taigi drabužių mažmenininkai, kurie nuolat tvirtina, kad tų pačių prekių ženklų drabužių kainos Lietuvoje ir kitose Europos šalyse vienodos, nėra visiškai teisūs. Bent jau nuolaidos tiems patiems drabužiams Lietuvoje tikrai gerokai kuklesnės. Nekalbant jau apie tai, kad už tą patį daiktą mokėti tiek pat, kiek airiai ar britai, kai minimalus atlyginimas mūsų šalyje šešis kartus mažesnis, atrodo labai jau neteisinga.

"Nuolaidos drabužiams užsienyje tikrai didesnės, – sako aštuonerius metus Airijoje, Port Laoise, gyvenanti lietuvė Kristina Narmontaitė-Rochford, dabar su dvejų metų sūneliu Danieliumi leidžianti atostogas gimtuosiuose Alsėdžiuose Plungės rajone. – Airijoje daugelis mėgsta pirkti tokiose parduotuvėse kaip "Penneys" ar "Heatons", kur drabužiai tiek vaikams, tiek suaugusiems labai pigūs. Jų kokybė gal ir ne pati geriau-

sia, bet dėl to atsibodus nebūna gaila išmesti. Tokių kainų Lietuvoje nėra. Todėl grįžę į Lietuvą drabužių dažniausiai neperkame."

Vokietijoje tą patį pyragą iškeptų pigiau

Atlyginimų augimo dar beveik nematyti, o kainų kilimas šiemet fiksuojamas vienas didžiausių Europos Sąjungoje. Statistikos departamentui paskelbus vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčius šių metų gegužę,

go dar daugiau savo pajamų nei 2009–2010 m. "Eurostato" duomenimis, šiemet Lietuvos gyventojų išlaidų dalis maistui ir nealkoholiniams gėrimams vėl ėmė didėti ir dabar siekia 25,9 proc. visų išlaidų. Daugiau pinigų pravalgo tik tie patys rumunai (35,4 proc.). Tuo tarpu vidutinis europietis maistui skiria apie 15 proc. visų savo išlaidų.

"Mes šokiruoti lietuviškų kainų", – teigia Klaipėdoje su šeima šiuo metu atostogaujantis Viktoras Zacharovas, taip pat jau kelerius metus gyvenantis Airijoje.

V.Zacharovą ypač nustebino padidėjusios maisto kainos – su sužadėtine rengdamasis aštuonių mėnesių dukters krikštynomis jis susidarė išpūdį, kad ši šventė Airijoje būtų kainavusi gerokai pigiau. Taip pat

nepagristai brangios jam pasirodė įvairios kūdikių prekės, drabužiai, avalynė, elektronika. "Pavyzdžiui, tas pats pieno mišinys "Aptamil" Airijoje kainuoja 9 eurus (apie 31 Lt), o čia – apie 48 litus. Dar vienas pavyzdys: vieną pakuotę kūdikių servetėlių "Huggies" čia pirkome už tiek, kiek Airijoje mokame už dvi. Paskutinį kartą Lietuvoje buvome prieš dvejus metus ir akivaizdu, kad kainos labai padidėjusios, o juk atlyginimai nukrito", – pasakojo V.Zacharovas.

Kad kainos šoktelėjo, pastebi ir Vokietijoje jau daugiau nei dvidešimt metų gyvenanti ir šeimą su vokiečiu

sukūrusi ekonomistė Loreta Deineko-Millutat, kuri šiuo metu dirba vienos medicinos produktų kompanijos atstove Baltijos šalyse. Šiuo metu moteris su šeima – vyru ir trylikos bei penkiolikos metų dukromis – atostogauja pas artimuosius Lietuvoje.

Prieš keletą dienų moteris su dukromis kepė pyragą. Iškepti tokį pat pyragą Vokietijoje, pasak L. Deineko-Millutat, būtų šiek tiek pigiau. "Pavyzdžiui, už grietinėlę mokėjome 2,49 Lt – Vokietijoje tiek ar net

Su dukromis Patricija ir Konstancija pajūryje atostogaujanti L.Deineko-Millutat pastebėjo, kad padidėjo daugumos prekių kainos

Kristiną Narmontaitę-Rochford, viešinę su sūnumi Danieliumi, stebina aukštos kuro kainos. "Bet kainos kavinėse dar nepasiekė airiškų", – teigė ji

palyginti su tuo pačiu mėnesiu pernai, apskaičiuotus pagal suderintą vartotojų kainų indeksą, paaiškėjo, kad Lietuvoje kainos per metus pakilo penkiaais procentais.

Didesnis kainų šuolis nei Lietuvoje užfiksuotas tik Rumunijoje ir eurą šiemet įsivedusioje Estijoje – atitinkamai 8,5 ir 5,5 proc. Krizei traukiantis vartojimo prekių ir paslaugų kainos didėjo visose ES šalyse, bet mažiau: vidutiniškai trimis procentais.

Nenuostabu, kad lietuviai šiemet praval-

Kai kurių maisto produktų mažmeninės kainos Europos sostinėse (kaina Lt*)

	Vilnius	Varšuva	Talinas	Ryga	Praha	Budapeštas	Berlynas	Stokholmas	Helsinkis
3,5 proc. rieb. pienas, l	2,99	2,19	3,03	3,64	2,60	2,96	3,27	3,18	2,93
Grietinėlė kavai, 10 proc. rieb., 0,2 l	2,65	1,44	1,42	2,51	2,67	-	2,14	2,81	2,54
Cukrus, kg	3,76	3,26	4,89	4,27	2,92	4,18	3,25	3,95	2,84
Spagečiai, 500 g	4,82	3,16	4,94	3,88	2,88	4	3,96	2,56	4,47
Maistinis aliejus, l	8,59	5,75	9,17	8,06	6,06	4,47	5,66	7,85	7,63
Broileris, kg	9,24	6,45	8,77	9,29	8,78	10,28	14,35	7,85	24,32

*Duomenys rinkti 2011 m. birželį

Lietuvoje metinis kainų augimas – vienas didžiausių ES

Vartojimo prekių ir paslaugų kainų pokyčiai, apskaičiuoti pagal suderintą vartotojų kainų indeksą (2010 m. gegužės mėn., palyginti su 2011 m. gegužės mėn., proc.)

Airija	1,2
Švedija	1,7
Čekija	2
Prancūzija	2,2
Vokietija	2,4
Nyderlandai	2,4
Danija	3,1
Graikija	3,1
Jungtinė Karalystė	4,5
Latvija	4,8
Lietuva	5
Estija	5,5
Rumunija	8,5
ES 27 vidurkis	3,2

Šaltinis: Statistikos departamentas

kiek mažiau grietinėlė kainuotų jau gana brangioje parduotuvėje, o įprastame prekybos centre ji kainuoja 55 euro centus (apie 1,90 Lt)“, – palygino kainas pašnekovė ir paklausė: o kiek Lietuvoje šiuo metu kainuoja miltai? ”Didžiuosiuose prekybos centruose gali nusipirkti miltų pakuotę už 29 euro centus (apie 1 Lt) ir jų kokybė tikrai nėra prasta“, – pridūrė ji.

Kavinių kainos – vis dar mažesnės

Daugumos maisto produktų ir kitų prekių kainos L.Deineko-Millutat pasirodė padidėjusios. Pavyzdžiui, mėsa Vokietijoje, tokiuose prekybos centruose kaip ”Aldi” ar ”Lidl”, kainuoja tiek pat arba mažiau nei Lietuvoje. Ji atkreipė dėmesį ir į aukštas lietuvių tradiciškai gausiai vartojamų pieno produktų – pavyzdžiui, varškės, kainas, taip pat nustebo pamačiusi, kiek Lietuvoje kainuoja maltų pupelių kava. Pasak moters, nieko keisto, kad giminaičiai prašė jos atvežti lauktuvių būtent kavos.

”Apmaudu, kad dėl tokių aukštų kainų daugelis žmonių Lietuvoje priversti stipriai taupyti. Matau, kad ir mano tėvai labai nori palepinti retai matomas anūkes, bet mažos pajamos juos labai riboja”, – sako L.Deineko-Millutat.

Kita vertus, aukštos kokybės ekologiški maisto produktai, anot Vokietijoje gyvenančios lietuvės, čia pigesni. Pavyzdžiui, Tymo

turguje Vilniuje moteris pirkė avių pieno sūrį su žolelėmis už 25 litus – Vokietijoje tokios kokybės sūris kainuotų daug brangiau. Tam pritarė ir Airijoje gyvenanti K.Narmontaitė-Rochford. ”Jei perki tai, kas patinka, bet nežiūri į kainą – renkiesi tik aukštos kokybės produktus, tai Lietuvoje tokie dalykai kiek pigesni, – patikina pašnekovė. – Nors kainos kilo, maistas Lietuvos kavinėse ir restoranuose irgi vis dar gerokai pigesnis. Pavyzdžiui, mes dviese su mama ir sūnumi restorane Plungės rajone, netoli Kulių, visi trys pavalgėme už maždaug trisdešimt litų. Airijoje sumokėtum kokius 25 eurus, ir tai tik vienoje pigesnių vietų.”

Tiesa, L.Deineko-Millutat sako, kad maistas brangsta visur, Vokietija – ne išimtis. Ji atkreipė dėmesį, kad anksčiau 99 euro centus (apie 3,41 Lt) kainavęs sviesto pakelis dabar kainuoja 1,19 euro (apie 4,10 Lt). Lietuvoje vidutinė 200 g sviesto pakelio kaina šiuo metu siekia 4,81 Lt.

Visi ”Veido” kalbinti svetur uždarbiaujantys tautiečiai ypač stebėjosi aukštomis degalų kainomis, kurios jau susilygino su europinėmis. Pasak V.Zacharovo, airiams neįsivaizduojama, kaip lietuviai įperka brangius degalus gaudami tokius mažus atlyginimus. Airijoje šiuo metu degalai kainuoja labai panašiai kaip ir Lietuvoje.

Vis dėlto ekspertai teigia, kad kainos Lietuvoje yra nors ir aukštos, bet ne iškreiptos. UAB ”Ekonominės konsultaci-

jos ir tyrimai“ partnerio, sertifikuoto valdymo konsultanto Dariaus Dulskio teigimu, tai lemia maža mūsų rinka ir pigių žaidėjų mažmeninės prekybos srityje nebuvimas.

”Tarkime, kodėl į Lietuvą neateina toks Europoje garsus drabužių prekės ženklas, kaip ”H&M“: tiesiog maža mūsų rinka jiems nėra patraukli. Kiek kitokia padėtis yra mažmeninės prekybos maistu rinkoje – čia konkurencija gana didelė, tad didiesiems užsienio mažmeninės prekybos tinklams nelabai yra perspektyvų. Be to, maisto kainų augimą labiausiai lemia energetiniai ištekliai, žaliavų, logistikos sąnaudų padidėjimas. Kad Lietuvos kainos supanašėjo su europinėmis, irgi joks stebuklas. Mes priklausime bendrai Europos rinkai, tad ilgainiui didesni maisto kainų skirtumai turi išnykti“, – komentavo D.Dulskis.

Ką daryti? Ieškoti alternatyvių apsipirkimo būdų, pavyzdžiui, ieškoti pigesnių prekių internete. Šių metų kovo mėnesį pasakelbtai ”Eurobarometro” apklausos duomenimis, per pastaruosius 12 mėnesių internetu iš kitos Europos šalies bent kartą pirkė septyni procentai Lietuvos gyventojų. Tai atitinka ES vidurkį. Daug labiau lietuviai linkę užsienyje apsipirkti keliaudami: atostogų ar komandiruočių metu kitose Europos šalyse apsiperka 18 proc. gyventojų. ■

Giedrė Bolzanė

Daugiausiai savo pajamų pravalgo rumunai ir lietuviai

Namų ūkių išlaidų dalis maistui ir nealkoholiniams gėrimams nuo visų išlaidų (proc.)

Rumunija	Lietuva	Latvija	Estija	Lenkija	Čekija	Švedija	Airija	Jungtinė Karalystė	Liuksemburgas
35,4	25,9	24,5	23,2	21,4	17,3	15,3	13	11,8	10,5

Šaltinis: ”Eurostat”, 2011 m.

Atominės energetikos saulėlydis Europoje

Vokietija taps pirmąja iš galingųjų pasaulio valstybių, uždarysiančia visas savo atominės jėgaines.

Vokietijai apsispręsti nebuvo lengva: dabar 22 proc. visos šalyje suvartojamos elektros energijos pasigaminama vietinėse atominėse elektrinėse, kurių Vokietijoje yra 17. Tai milžiniški kiekiai nebrangios energijos, reikalingos ir Vokietijos pramonei, ir politikams, kuriuos ilgą laiką krėtė šiuo pas vien pagalvojus apie tai, kad atominės elektrinės kada nors gali būti visai uždarytos, o trūkstantį elektros tiekumą importuoti, tarkime, iš Rusijos.

Viena tokių atominės energetikos grynųjų ilgą laiką buvo ir šalies kanclerė Angela Merkel. Ji dievagojosi, kad Vokietijos reaktoriai yra visiškai saugūs, kad jokios grėsmės nėra ir būti negali, nors aplinkosaugininkai vis prabildavo apie tai, kad atominė energetika ir saugumas yra du nesuderinami dalykai. Esą jei ir neįvyks vieno ar kito reaktoriaus gedimas, tai visada bus radioaktyvių atliekų, o štai saugiai jas utilizuoti – taip brangu, kad dažnai tam pristingama valios.

Tačiau vilkinti rimtas diskusijas apie atominį jėgainių uždarymą A.Merkel, kaip ir prieš ją buvusiems politikams, padėjo palyginti ramiai nusiteikę vokiečiai. Jie savo nepalankią nuomonę apie atominę energetiką jau nuo 8-ojo dešimtmečio reiškė daugy daugiausia atskleidžiami į apklausose formuluojamus klausimus "už" arba "prieš", ir rimtesnio visuomenės balso (na, išskyrus vis patriukšmaujančius Vokietijos žaliuosius) nesigirdėjo.

Tad praėjusių metų pabaigoje A.Merkel vyriausybė netgi pareiškė, kad atominį elektrinių uždarymo klausimas nebebus svarstomas, nes 17 reaktorių darbas pratęsiamas vi-

duktiniškai 12 metų ir eksploatuoti juos bus galima iki šio amžiaus 4-ojo dešimtmečio vidurio.

Persigalvoti padėjo Fukušima

Lemiamas lūžis Vokietijoje įvyko kovo 11-ąją, po avarijos Japonijos Fukušimos atominėje elektrinėje. Nuo tos dienos Vokietijoje prasidėjo masiniai protestai prieš atominės elektrinės, o jų uždarymo klausimas tapo svarbiausia tema laikraščiuose, televizijos ir radijo laidų diskusijose. Priminsime – vokiečiai – tai ne su viskuo susitariantys lietuviai, ir nepaisyti jų nuomonės reiškia bent jau garantuotą pralaimėjimą rinkimuose.

Taip Vokietijoje ir nutiko. Apsimesdama, kad negirdi vokiečių balso, A.Merkel gavo stiprų smūgį Vokietijos žemių vyriausybės rinkimuose. Ir atsitokėjo: vokiečiai balsavo ne už ją, o už žaliuosius, pasisakančius prieš branduolinę energetiką. Per rinkimus šiaurinėje Brėmeno žemėje žalieji nustumė konservatyviąją kanclerės partiją į trečią vietą. Tąsyk žalieji pirmąkart surinko daugiau balsų negu konservatoriai.

Tapo aišku, kad šis klausimas vokiečiams iš tiesų yra pats svarbiausias ir jį ignoruoti yra mažų mažiausiai politiškai neapdairu.

Taigi, kad būtų apramintos aistros, 7 iš 17 reaktorių (beje, patys seniausi Vokietijoje) buvo uždaryti patikrinimui trims mėnesiams. Dar vienas reaktorius ir taip yra neveikiantis – jis yra Vokietijos šiaurėje esančioje Kriumelio atominėje elektrinėje, kuri jau daugelį metų uždaryta dėl techninių problemų.

Beje, po šio žingsnio A.Merkel ir toliau kartojo, kad visų elektrinių saugumas nepriklauso. Vėliau netgi pareiškė, kad jei jau visuomenė tokia skeptiška, jas galima patikrinti dar sykį, o radus spragą, uždaryti. Tuo metu Vokietijos interneto svetainių komentaruose pasipylė piktai juokai: "A.Merkel tei-

SCANPIX/NUOTR.

Vokietijoje 2022-aisiais nebeliks atominų elektrinių

gia, kad visi reaktoriai visiškai saugūs, bet ne-saugieji bus uždaryti. Tai jie saugūs ar vis dėlto nelabai saugūs?", – klausinėjo vokiečiai.

Tad gegužės pabaigoje iki išnaktų taręsi Vokietijos politikai nusprendė: Vokietija atsisako atominės energetikos.

Šį centro dešiniosios koalicijos sprendimą paskelbė Vokietijos Aplinkos ministras Norbertas Roettgenas ir, kad nekiltų abejonių, nurodė, kad sprendimas yra "neatsaukiamas".

Atomus pakeis žaliosios technologijos

Vokietijos atominės elektrinės viena po kitos bus uždarytos iki 2022 m., tad atominei energetikai Vokietijoje liko dešimtmetis.

8 šiuo metu patikrinimui išjungti reaktoriai jau niekada nebebus įjungti. Keli reaktoriai taip pat bus išjungti dar šiemet. Dar šeši reaktoriai bus išjungti iki 2021 m. pabaigos, o trijų moderniausių eksploatacija bus nutraukta iki 2022 m. pabaigos.

"Galutinai nuspręsta: paskutinės trys branduolinės jėgainės bus išjungtos 2022 metais", – tikina N.Roettgenas.

Tuo tarpu A.Merkel jau visai kitokiu nei

VOKIETIJOS ENERGETIKOS REVOLIUCIJA BUS LABAI BRANGI

"Der Spiegel" analitiko Alexandero Neubachero komentaras

Vokietijos vyriausybė užsibrėžė tikslą, kad po dešimties metų energijos, gaunamos iš atsinaujinančių šaltinių, dalis išaugtų iki 35 proc. Tai labai ambicingas planas, nes teks gaminti dvigubai daugiau vadinamosios švarios energijos nei dabar, taip pat reikės plėtoti tie-

kimo tinklą, statyti naujas energijos saugyklas. Dar daugiau abejonių kelia A.Merkel įrodinėjimai, kad tokia revoliucija beveik nieko nekainuos. Teigiama, kad perėjimas prie žaliosios energetikos per mėnesį vienam namų ūkiui esą kainuos tiek, kiek kainuoja puodelis kavos su pienu, o elektros kilovatvalandės kaina 2020-aisiais bus tik vienu euro centu didesnė

už dabartinę. Tačiau jau dabar subsidijos žaliajai energetikai iš mokesčių mokėtojų kišenės siekia 13 mlrd. eurų per metus, – daugiausia pinigų gauna saulės energiją gaminančios elektrinės. Beveik pusė likusios sumos tenka vėjo jėgainėms. Ateityje šios sumos bus nepalyginamai didesnės ir mokesčių mokėtojais tai aiškiai pajus savo kailiu.

Reino–Vestfalijos ekonominių tyrimų instituto vertinimu, elektros energijos kaina atsisakius branduolinių atominų elektrinių Vokietijoje išaugs mažiausiai penkiais eurocentais už kilovatvalandę, o vidutinė trijų asmenų šeima papildomai už elektros energiją sumokės 175 eurus per metus – ne visai tiek, kiek mokame už kavą su pienu. ●

nių, o iš atsinaujinančių šaltinių gaminama energija sudarys 35 proc.

įprasta balsu – didžiudamasi – prabilo apie tai, jog šis sprendimas žymi "fundamentalią" energetikos politikos peržiūros pradžią ketvirtoje didžiausioje pasaulio ekonomikoje.

"Norime, kad ateities elektros energija būtų saugesnė ir tuo pat metu patikima bei prieinama. Tam reikia naujo požiūrio į tiekimo tinklus, energijos efektyvumą, atsinaujinančius energijos šaltinius", – aiškina kanclerė.

"Galime tapti pirmąją išvystytos pramonės šalimi, kuri pereis prie atsinaujinančios energetikos su visomis jos teikiamomis galimybėmis – eksportui, plėtrai, technologijoms, darbo vietoms", – neabejoja A.Merkel.

Taigi, Vokietija tapo pirmąja tarp galingųjų valstybių, paskelbusia planus visiškai atsisakyti atominės energijos.

Ir, juolab pirmoji, pareikšusi, kad trūkstamą energiją kompensuos žaliosios technologijos.

"Užtikriname, kad elektra bus tiekiama visą laiką ir visiems vartotojams", – žada Aplinkos ministerija. Tiesa, detalaus žaliosios energetikos plano Vokietija kol kas dar neturi.

Žinoma, nors žalieji ir didžioji Vokietijos visuomenės dalis triumfuoja, pramonininkai tokį sprendimą vertina skeptiškai.

Štai pramonės milžinė "Daimler" perspėjo, kad šis sprendimas kelia pavojų dominuojančiam Vokietijos ekonomikos statusui Europoje. "Išvelgiu tam tikrų grėsmių Vokietijai kaip vietai užsiimti verslu", – perspėja "Daimler" generalinis direktorius Dieteris Zetschke.

Naujiems vėjams priešinasi ir Vokietijos atominės jėgaines eksploatuojančios bendrovės RWE, E.ON, "Vattenfall" ir EnBW – daugiausiai dėl planų pradėti rinkti prieštarigai vertinamą branduolinio kuro strypų mokesčių.

Priminsime, kad Vokietijos vyriausybė ren-

giai įvesti mokesčių už visus veikiančius reaktorius, kuris, kaip tikimasi, valstybės biudžetą turėtų papildyti 2,3 mlrd. eurų (7,94 mlrd. Lt).

Kitos šalys neskuba

Po Fukušimos nelaimės įnirtingi debatai dėl branduolinės energetikos saugumo kilo ne tik Vokietijoje, tačiau nuomonės dėl atominės energetikos labai skirtingos.

Kai kurios šalys kaip tik ketina statyti dar daugiau atominės elektrinių. Pasak Jungtinių Tautų Tarptautinės atominės energetikos agentūros (TATENA), pasaulyje šiuo metu statomi 64 nauji branduoliniai reaktoriai. Jų gretas greitai laiku gali papildyti ir nauji reaktoriai Europoje.

Pavyzdžiui, Didžioji Britanija paskelbė planuojanti statyti naujus reaktorius, kurie taptų alternatyva daug šiltnamio efektą sukeliančių

dujų išmetančioms šiluminėms elektrinėms.

Prancūzija, kuri pagal turimų atominės elektrinių skaičių yra antra pasaulyje po JAV, savo ruožtu patikino "gerbianti" Vokietijos poziciją, tačiau pareiškė nesanti pasiruošusi atsisakyti branduolinės energijos, kurią premjeras Francois Fillonas netgi pavadino ateities sprendiniu. "Manome, jog dar bent kelis dešimtmečius negalėsime išsiversti be branduolinės energijos", – pridūria Prancūzijos užsienio reikalų ministras Alainas Juppe.

Paryžius pažymi, jog 58 Prancūzijos reaktoriai užtikrina 40 proc. pigesnę elektros energiją negu kitose Europos šalyse. "Vokietijos namų ūkiai už elektrą moka dvigubai brangiau nei Prancūzijos", – pareiškė Prancūzijos pramonės ministras Ericas Bessonas.

Švedijos politikų nuomone, Vokietijos sprendimas atves prie nesubalansuotos energetikos politikos, kuri nepadės tinkamai spręsti klimato kaitos problemų.

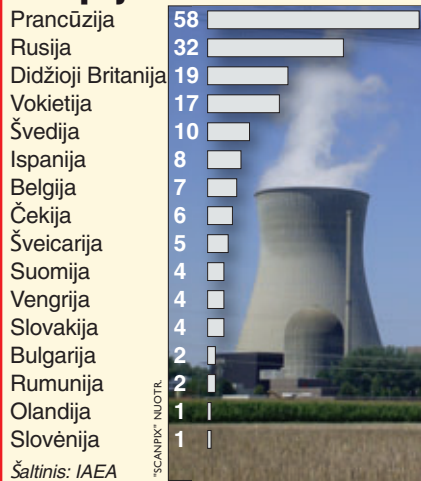
Tačiau Vokietija turi ir draugų. Štai Lenkija, planavusi paleisti savo pirmąją atominę elektrinę 2020 m., po Vokietijos sprendimo pareiškė iš naujo apsvarstysianti savo planus ir galbūt persigalvosianti.

Jėgainių neturinti Austrija irgi sveikina Vokietijos žingsnį ir ragina šiuo pavyzdžiu pasekti kitas šalis. "Šis itin išsivysčiusios pramonės šalies sprendimas pasiųs labai stiprų signalą. Jis parodys, kad branduolinės energetikos atsisakymas yra įmanomas ir įgyvendinamas", – teigia Austrijos aplinkos ministras Nikolausas Berlakovichius.

Pavyzdžiui, Italija atominės energetikos atsisakė dar 1987 m., praėjus metams po Černobylio elektrinės katastrofos. Na o Šveicarija paskelbė palaipsniui uždarysianti savo jėgaines iki 2034 m.

Rima Janužytė

Atominės elektrinės Europoje

JAV laikinai išgelbėta. Kas toliau?

Šiaurės Amerikos ir Europos rinkose tvyro naujos krizės nuojauta. Ją kursto sukrečianti JAV valstybės skola, su kuria niekaip nebesusitvarko tarpusavyje visiškai nebesusikalbantys JAV Senatas ir Kongresų rūmai.

Praėjusią savaitę kone paskutinę akimirką ir tik "per plauką" pritarta JAV valstybės skolos "lubų" didinimui ir išlaidų mažinimui.

Pirmadienį tam pritarė Atstovų Rūmai, o antradienį – Senatas. "Už" balsavo 74 senatoriai (būtinai balsų skaičius buvo 60), prieš – 26. Kiek vėliau šį dokumentą pasirašė ir JAV prezidentas Barackas Obama.

Priimtas įstatymas numato, kad 14,3 trln. JAV dolerių siekusios skolos "lubos" didinamos dar 2,4 trln. JAV dolerių. Dabar JAV lėšų turėtų užtekti iki 2013 metų. Taip pat sutarta per ateinančius 10 metų biudžeto išlaidas dviem etapais sumažinti 2,1 trln. JAV dolerių.

Jei šio sprendimo nebūtų, galima lažintis, kad pasaulį būtų sukrėtusi nauja ekonomikos krizė. Kol kas gal ir galima ramiau atsikvėpti, nes naujasis bilis bent laikinai tam užkirto kelią ir neleido Amerikai tapti nemokia.

Nepatenkinta nė viena pusė

Tačiau susitarti dėl bilio nebuvo lengva. Kompromisinis susitarimas buvo pasiektas itin sunkiai ir atskleidė nemenką prarają tarp demokratų ir respublikonų, kurie anksčiau vienaip ar kitaip susitardavo ir rasdavo visiems tinkamą sprendimą. Šį kartą ginčai užsitęsė ištisas savaites ir atrodė, kad rezultatas nebus pasiektas net iki vėliausio įmanomo termino – rugpjūčio 2-osios.

Situacija buvo įtempta todėl, kad respublikonų dominuojami Atstovų Rūmai, o ypač ten nemenkas pozicijas turintis konservatyvus Arbatėlės judėjimas, pasisakė už drastišką išlaidų mažinimą, tuo tarpu demokratų dominuojamas Senatas reikalavo ne mažinti išlaidas, o didinti valstybės skolą. Pastarųjų argumentas – grėsmė Vašingtono socialinėms programoms.

Dabartinis kompromisas yra neabejotinas Arbatėlės judėjimo triumfas, mat Kongresas išsireikalavo drastiškai mažinti valstybės išlaidas. Tiesa, patys kongresmenai pergalės neįžvelgia ir aiškina, jog kompromisas yra vargas dėl to, kad teko nusileisti Senato norui nedidinti mokesčių.

Nesidžiaugia kompromisu nė senatoriai. "Suprantu, kad šis traukinys išvyksta iš

stoties, tačiau jis važiuoja klaidinga kryptimi", – pareiškė demokratas iš Virdžinijos Jimas Moranas.

Paradoksas, tačiau Kongreso ir Senato kompromisas nė kiek nedžiugina ir paprastų amerikiečių. Kas, kad valstybė nebus nemoki – paprastiems amerikiečiams vis auganti valstybės skola ir mažinamos išlaidos nieko gero nežada. Juk nedarbas šiemet tebesilaiko virš 9 proc. ribos, o ekonomika atsigauja labai vangiai, tad bet koks išlaidų karpymas šiuos procesus dar labiau apsunkins. Juolab kad naujajame bilyje nėra jokių socialinių garantijų saugiklių – pavyzdžiui, nėra aiškiai apibrėžta, kieno sąskaita bus mažinamos valstybės išlaidos.

Iš bilyje įvardijamų taupymo priemonių aišku tik tai, kad tūkstančiai valstybės vykdomų programų praras ženklų finansavimo dalį, o lėšos joms pasieks tokį žemą lygį, koks yra buvęs prieš keliolika metų.

Išimtimis galima laikyti tik socialinės pensijos ir sveikatos apsaugos programas, kurioms finansavimas, bent jau kol kas, nebus mažinamas.

Be to, kai ateis laikas spręsti, kaip toliau mažinti išlaidas, labai tikėtina, jog vėl bus prisimintas mokesčių didinimas, tad amerikiečiai lapkričio laukia su dideliu nerimu.

Bet juos gąsdina ne vien finansiniai aspektai. Amerikiečius ne ką mažiau siutina

Harvardo universiteto prof. M. Feldsteinas: "Naujos recesijos JAV tikimybė šiuo metu yra 50 procentų."

ir pats faktas, jog dvi svarbiausios politinės jėgos lemiamą akimirką niekaip nesusitaria svarbiausiais klausimais – to Amerikos istorijoje iš esmės nėra buvę, o kompromisai anksčiau buvo pasiekiami kur kas paprasčiau.

Didžiausias pagalyš šiuose politikos ratuose – minėtasis Arbatėlės judėjimas, kurį amerikiečiai taip liaupsino prieš ir po praėjusių rinkimų. Susižavėję jų populistiniais ir radikaliais lozungais, amerikiečiai tikėjosi griežtos rankos ir konservatyvių sprendimų, tačiau nemanė, kad "arbatinin-

Po mėnesius trukusių ginčų JAV Senatas tik paskutinę minutę pasirašė bilį dėl skolinimosi lūbų padidinimo ir šalies išlaidų sumažinimo

kai" ims kelti tokią sumaištį.

Kaip pažymi JAV dienraščio "The New York Times" apžvalgininkas Davidas Brooksas, respublikonų partija "užsikrėtė" iš vidaus, nes į respublikonų gretas įsiliejęs Arbatėlės judėjimas ima elgtis ne praktiškai, o tik emocionaliai, nepaisydamas jokių logikos dėsnių. "Nuotaikos partijos viduje primena nesibaigiantį protestą, o ne sklandų darbą", – rašo apžvalgininkas.

Juo labiau, kad artimiausiu laiku įstatymų leidėjai tikriausiai ir vėl pradės triukšmingų ginčų raundą dėl ideologinį atspalvį turinčios mokesčių ir išlaidų politikos.

Galima numanyti, kad artėjant 2012 m. lapkritį vyksiantiems prezidento ir Kongreso rinkimams, įsisiūbus ginčai dėl ankstesnio prezidento George W. Busho priimtų mokesčių lengvatų galiojimo pabaigos.

Nerimas finansų rinkose nesumažėjo

Nors laikinas sprendimas surastas, JAV prestižas bent trumpam išgelbėtas, o pasau-

JAV ekonomika

Nedarbo lygis	9,2 proc.
Valstybės skola	11,9 trln. JAV dol.
Š.m. III ketvirčio BVP	+1,8 proc.

Radikalus Arbatos judėjimas į JAV politiką įnešė ne tik naujų vėjų, bet ir daug sumaišties bei kivičių tarp respublikonų ir demokratų

liui pavyko išvengti naujos krizės, vis dėlto JAV gyventojų, o ir investuotojų nerimas tikrai nesumažėjo.

Tarkime, didžiosios reitingų agentūros ispėjo, jog naujojo bilio nepakanka ir būtinos papildomos deficito sumažinimo priemonės. "Moody's" analitikų teigimu, jei sulėtėtų ekonomikos augimas ar išaugtų išlaidos, šalies skolinimosi reitingas gali

būti peržiūrėtas ir sumažintas per artimiausius 12–18 mėnesių. O agentūra "Fitch" detalesnį vertinimą ketina pateikti mėnesio pabaigoje.

Laukiama ir trečiosios reitingų agentūros – "Standard & Poor's" pranešimo. Ši agentūra artimiausiu metu turėtų griežčiau įvertinti JAV situaciją, juolab, kad anksčiau ji grasino JAV skolinimosi reitingą su-

mažinti iki spalio vidurio.

Priminsime, kad didžiosios finansinio reitingavimo agentūros prieš naująjį bilį buvo nurodžiusios, jog palankiausią AAA kreditavimo reitingą Amerikai pavyktų išsaugoti, jeigu biudžeto deficitas būtų sumažintas 4 trln. dolerių, o ne padidintas, kaip nutiko dabar.

Blogiausia, kad jei JAV reitingai bus sumažinti, šalis bus priversta skolintis už didesnes palūkanas, todėl ekonomikos atsigavimas dar labiau sulėtės. Ir kadangi ši perspektyva labai reali, investuotojai naująjį bilį vertina labai skeptiškai.

"Užuot sumažėjęs, investuotojų nerimas tik padidėjo. Stiprėja nerimas, kad dėl priverstinio išlaidų karpymo JAV ūkį vėl ištiks recesija", – praėjusį trečiadienį paskelbtoje rinkos naujienų apžvalgoje teigia SEB banko analitikai.

Anot jų, investuotojus išgąsdino Harvardo universiteto profesoriaus Martino Feldsteino pareiškimas, kad atsinaujin-
siančios recesijos Amerikoje tikimybė yra 50 procentų. Nerimas dėl ūkio augimo tvarumo esą didėja ir dėl pastaruoju metu itin prastų ūkio rodiklių.

"Birželį JAV vartotojų išlaidos, palyginus su geguže, sumažėjo 0,2 proc. Amerikiečių išlaidos sumažėjo pirmąkart nuo 2009 metų rugsėjo. Vartotojai neskuba pirkti dėl menkų galimybių rasti darbą ir dėl mažėjančių realių pajamų. Dėl politikų sutarime numatyto viešųjų išlaidų karpymo, tikėtina, vartojimas sumenks dar labiau", – pažymi analitikai.

"Sprendimas dėl skolinimosi lūbų ištis išsklaido vieną netikrumo debesį, tačiau nekeičia ekonomikos tikrovės. Prireiks daugelio metų, kol iš to išbrisis. Sėdime terminale, laukdami ekonomikos skrydžio, tačiau šis tiesiog atidėliojamas mėnuo po mėnesio", – teigia finansų tinklalapio Bankrate.com analitikas Gregas McBride'as.

Minėtoji ekonomikos tikrovė ištis niūri. Naujasis bilis nepadėjo stabilizuoti JAV dolerio vertės, kuri praėjusią savaitę toliau smuko kitų valiutų atžvilgiu. O ketvirtadienį JAV akcijų rinka smuko daugiausiai per dvejus metus nuo 2009-ųjų – beveik 5 proc.

Tai labai neigiamai paveikė ir visos Europos ekonomiką, ypač Italiją ir Ispaniją, kurias slegia itin didelės valstybės skolos ir kurių rinkos yra labai priklausomos nuo JAV.

Šių šalių premjerai pripažįsta, kad JAV ekonomikos problemos joms yra papildomas, gal net lemiamas smūgis. Tuo tarpu Didžiosios Britanijos premjeras Davidas Cameronas su nerimu laukia reitingų agentūrų verdiktų, kurie dėl praėjusią savaitę prasidėjusio ekonomikos chaoso gali būti nepalankūs ne tik JAV, bet ir Didžiajai Britanijai.

Rima Janužytė

Naujosios pasaulio tvarkos belaukiant

Politinis nestabilumas ir ekonominis netikrumas tiesiog tvyro ore. Praėjusią savaitę JAV Kongrese respublikonams ir demokratams pavyko susitarti dėl JAV skolos limito padidinimo, bet tai nepadėjo sukurti didesnio pasitikėjimo pasaulio finansų sistema. Pasaulio akcijų biržose ir vėl chaosas.

JAV Kongreso sprendimas padidinti skolos limitą nuo 14,3 trilijono iki 16,7 trilijono JAV dolerių ir kartu mažinti išlaidas per dešimt metų tik 2,1 trilijono dolerių iš esmės tėra tik senosios politikos pagimdytų problemų nukėlimas į tolesnę ateitį. Vien tik šiais metais JAV biudžeto deficitas bus viršytas 1,1 trln. dolerių, o pagal priimtą planą jis bus sumažintas tik 21 mlrd. dol.

Bet už šio JAV Kongreso sprendimo slepiasi kažkas daugiau nei tik paprastas politinis kompromisas. Respublikonų ultradešinieji – Arbatos partija parodė, kad politikoje galima pasiekti rimtų rezultatų kietai laikantis savo pozicijos. Šiam judėjimui, iš dalies politinio šantažo priemonėmis, pavyko pasiekti, kad naujoji pasaulio tvarka, apie kurią tiek daug šnekama, pamažu gimtų. JAV Kongresas ir Prezidentas B.Obama buvo priversti ne tik taupyti, bet ir nedidinti mokesčių. Tai rimtas politikos filosofijos ir kultūros pasikeitimas.

Ultradešinieji respublikonai veikė ryžtingai ir net avantiūristiškai. Jų ciniškas pareiškimas, kad nepriklausomai nuo to bus ar nebus padidintas JAV skolos limitas, saulė kaip tekėjo rytuose, taip ir tekės, kaip leidosi vakaruose, taip ir leisis, privertė prakaituoti ne vieną politiką ir investuotoją. Arbatos judėjimo respublikonų sparno nariai daugiausia yra baltieji vyrai, vedę, senesni nei 45 metų, konservatyvesni, geriau išsilavinę nei JAV vidurkis, jie nepritaria homoseksualų vedyboms ir jų teisių fetišui, pasisako prieš JAV karus Irake ir Afganistane. Šis judėjimas nesunkiai surenka dešimtis milijonų JAV dolerių paramos, gauna milijono dolerių vertės anoniminius čekius. 2010 m. atlikti "Gallup" tyrimai rodo, kad 28 proc. amerikiečių palaiko Arbatos partijos judėjimą, 26 proc. nepalaiko, o 46 proc. yra neutralūs. Šių metų "Gallup" tyrimai rodo, kad net 70 proc. amerikiečių mano, kad JAV Kongresas turi atsižvelgti į Arbatos judėjimo siūlymus. Vienas iš šio judėjimo lyderių *Glenn Beck* taip formuluoja pasaulio

VEIDŲ ARCHIVO NUOTR.

problemų matymą: "...politikai, norėdami pasirūpinti visais ir prikūrę nepagrįstų lūkesčių atėmė iš neatsakingų už savo likimą žmonių galimybę žlugti, kai piliečiai elgiasi neatsakingai neskirdami pakankamai pastangų savo nuolatiniam tobulėjimui, ekonominiam ir pilietiniam aktyvumui, sveikam gyvenimo būdai, todėl šiandien vakarų visuomenėse tiek daug gyvenančiųjų iš socialinių pašalpų, bedarbių ir kitokių išlaikytinių". Tai skamba žiauriai ir politiškai nekorektiškai. Bet ar politikoje dar

Kairiųjų politikų verksmai, kad tik viešasis sektorius gali padėti vargstantiesiems, yra neatsakingas politikavimas.

yra norinčių įsiklausyti į švelnias ir politiškai korektiškas formuluotes? Arbatos judėjimas jau seniai reikalauja mažinti viešojo sektoriaus išlaidas, mokesčius ir viešajame sektoriuje dirbančių žmonių skaičių.

Šis judėjimas nėra ir negali būti vertinamas vienareikšmiškai. JAV ir taip yra kaltinama perleidusi demokratijos funkcijas elitui, apsėstam agresyvaus militarizmo ir nuolat kovojančiam už milžiniškų socialinių skirtumų išlaikymą. Nobelio premijos laureatas ekonomistas Josephas Stiglitzas neseniai pabrėžė šį fenomeną pateikdamas faktą, kad 1 proc. amerikiečių pasiima 25 proc. visų šalyje uždirbamų pajamų. Tas 1 proc. valdo 40 proc. viso šalies turto. Kitas Nobelio premijos laureatas Paulas Krugmanas tvirtina, kad JAV rities bananų respublikos link. "Apple" bendrovė šiandien savo sąskaitoje banke laiko 76 mlrd. dol., o vyriausybės Vašingtone sąskaitoje dažnai puikuoja si 0, bet niekas nekalba apie mokesčių kėlimą.

Tai ką pasirašė B.Obama yra vadinama kapituliacija prieš Arbatos judėjimą. Naujai pasirašytame įstatyme nėra mokesčių didinimo, kurio reikalavo B.Obama ir demokratai. Tai gi galima teigti, kad galimos naujosios pasaulio tvarkos košė užviręs JAV Arbatėlės judėjimas pasiekė savo pergalę. Galima tvirtinti, kad naujoji pasaulio tvarka gimsta. Kaip ir bet kokioms naujovėms tam yra rimtai priešinamasi. Manoma, kad šis planas pakenks vargingiausiai gyvenantiems ir vidurinei klasei, stabdys ekonomikos plėtrą. Net ir liberalusis britų "The Economist" mano, kad susitvarkyti su JAV ir kitų valstybių skolomis be tolesnio mokesčių kėlimo yra Arbatos partijos gyvenimas fantazijų pasaulyje.

Apie naująją pasaulio tvarką Lietuvoje beveik nediskutuojama. Tik premjeras A.Kubilius kartais primena, kad turime per daug išlaikytinių, kurių tarpe yra daug nesažiningų žmonių. Bet į Lietuvai skambinančius Graikijos varpus tinkamo dėmesio nekreipiamo. Nors be vis didėjančios valstybės skolos turime dar ir masiškai iš šalies bėgančių piliečių reiškinį. Lietuva neturi jokio plano. Nes vienintelis planas sumokėti augančias skolas (A.Kubiliaus vyriausybės per dvejus sunkmečio metus kasmet skolinosi po 10 mlrd. Lt) yra dar pasiskolinti ir laukti ekonomikos augimo.

Iš tiesų viešojo sektoriaus mažinimas ir efektyvumas yra vienintelis Lietuvos būdas kaip sumažinti biudžeto deficitą. Nepotizmas, korupcija, nuo darbo rezultatų nepriklausantis atlyginimas, neveiklumas – visa tai daro viešą sektorių brangų ir neefektyvų.

Tikėjimas, kad mus išgelbės ekonomikos augimas yra klaidinga iliuzija. Jis gali būti labai nestabilus ir retas. Visi kairiųjų verksmai, kad tik viešasis sektorius gali padėti vargstantiesiems, yra tik neatsakingas politikavimas. Reikia sutikti su tuo, kad "pinigų trūkumas yra pagrindinė blogio priežastis", – sakė garsus airių dramaturgas Bernardas Shaw. Bet ar vengimas to blogio neatsakingai skolinantis nėra dar didesnis blogis? Nepagrįstų lūkesčių ir iliuzijų pasaulyje gyvenantys piliečiai dėl Lietuvos valstybės praskolinimo politikos nukentės labiausiai. Tai jau įrodė ne viena pasaulio krizė.

Jau rugsėji prasidės didžioji politinė kova dėl 2012 m. Lietuvos nacionalinio biudžeto. Tada ir pamatysime, ar naujos pasaulio tvarkos lengvas vėjelis pasiekė Lietuvą. Ar mūsų valdantieji ir opozicijoje esantys politikai tik vėl giedos giesmes apie "pasibaigusią krizę" ir didesnių biudžeto išlaidų būtinybę visoms viešojo sektoriaus sritims. Lietuvos valstybės skola auga greičiau nei ekonomika. Sodros skola pasiekė rekordinę 7 mlrd. Lt ribą. Vien šiais metais suplanuotas 2,6 mlrd. Lt deficitas. Tiesa, kol kas sekasi geriau, nes dėl ekonomikos augimo auga ir Sodros įmokos. Visi planai kol kas remiasi viena strategija – ekonomika augs ir jau 2014 m. Sodros biudžetas bus subalansuotas. Kas tuo tiki? ■

Algimantas Šindeikis

KIEKVIENO NAUJIEMS PASAULIAMS

INTERNETAS

TELEVIZIJA

POKALBIAI

INFORMACIJA

IT PASLAUGOS

Pažangiausias šviesolaidinis internetas, balso telefonija ir naujų galimybių skaitmeninė televizija jūsų namuose sukuria galimybes pažinti, mokytis, bendrauti ir atrasti tai, kas svarbiausia jums.

NAMAI SU **TEO**

WWW.TEO.LT

BŪTI SU PASAULIU

teo

Lietuvoje mažai gimnazijų, galinčių konkuruoti su Vilniaus licėjumi

2011 metų gimnazijų reitingas

Savaitraštis "Veidas" aštuntą kartą pristato visų Lietuvos gimnazijų ir vidurinių mokyklų reitingą.

Šiuometis gimnazijų reitingas gimnazistams ir jų tėvams pateiks dar daugiau informacijos – kokios bendrojo lavinimo mokyklos garantuoja sėkmingą startą į aukštąsias mokyklas, o kurių mokyklų geriau vengti, nors jos ir priklauso moksleivio gyvenamajai teritorijai. Mat šiemet visas 477 Lietuvos gimnazijas ir vidurines mokyklas vertinome ne tik pagal tai, kiek kiekvienos jų abiturientų įstojo į Lietuvos universitetus pagal pirmą pageidavimą bei gavo pakvietimus į užsienio šalių universitetus, bet kartu vertinome dar ir tai, kaip gimnazistams sekėsi laikyti Valstybinius brandos egzaminus (VBE).

Abiems kriterijams suteikėme vienodą svorio koeficientą: pirmąjį kriterijų – sėkmingą stojimą į aukštąsias mokyklas pirmuoju pageidavimu – vertinome 50 taškų suma; antrąjį kriterijų – kiek procentų visų konkretų VBE laikiusių gimnazistų gavo aukščiausius balus (nuo 90 iki 100 balų) – taip pat vertinome 50 taškų suma. Kelias-

dešimties gimnazijų direktorių patarti vertinome keturis VBE, kuriuos dažniausiai renka mūsų šalies jaunuoliai: lietuvių kalbos, matematikos, istorijos ir užsienio kalbos.

Atkreiptinas dėmesys, kad net dvidešimties gimnazijų ir vidurinių mokyklų abiturientai nei už pirmąjį nei už antrąjį kri-

Viduriniojo mokslo kokybę pakeltų platesnis tinklas privačių mokyklų, kurios dėl moksleivių krepšelių konkuruotų su savi-valdybių mokyklomis.

terijų negavo nė vieno taško, nes nė vienas jų abiturientas neįstojo pirmuoju pageidavimu į joki universitetą ir nė vienas abiturientas už laikytus VBE negavo maksimalaus įvertinimo – tai yra nuo 90 iki 100 balų.

Reikėtų pridurti, kad šiemet "Veido" žurnalistai ketino įtraukti ir dar vieną parametą – vertinti kiekvienos gimnazijos visų abiturientų laikytų VBE vidurkį. Bet Nacio-

nalinis egzaminų centras (NEC) esą dėl didžiulio darbo krūvio, atsisakė viešai atskleisti šiuos duomenis ir parodyti išsamų vaizdą, ko verta kiekviena gimnazija ar vidurinė mokykla. Tiesa, kai kurios gimnazijos, kurioms rūpi jų gimnazistų ateitis, už nedidelį užmokestį užsisako šiuos duomenis iš NEC, bet tokių gimnazijų mažuma.

"Veidas" viliasi, kad kitąmet su NEC pavyks susitarti ir dėl šio parametro – juk moksleiviai ir jų tėvai turi teisę žinoti, ko verta jų bendrojo lavinimo įstaiga: ar ji gali pakylėti jauną žmogų ar priešingai, jam trukdys.

Per dvylika metų praradome 23 tūkst. pirmokų

Akivaizdu tai, kad nors šiemet papildėme vertinimo kriterijų kiekį, geriausių šalies gimnazijų vietos reitinge visiškai nepakito arba pakito mažai – vos per keletą ar keliolika pozicijų. Tuo tarpu atsitiktinai į aukštas pozicijas iškilusias mokyklas papildomas kriterijus "sugrąžino" į tikrąsias jų vietas.

Apmaudžiausia, kad daugelis tokių "nei šiokių, nei tokių" mokyklų turi, o jei dar ne-

turi, tai iki 2015 m. rugsėjo 1 d. būtina įgis aukščiausią statusą – gimnazijos (mat tai įrašyta naujame Švietimo įstatyme).

Kitaip tariant, po ketverių metų Lietuvoje nebeliks vidurinių mokyklų, kuriose mokslas trunka dvylika metų. Visos mokyklos bus suskirstytos į tris lygius: pradinės (jose mokslas truks ketverius metus), pagrindinės (jose mokslas truks ketverius arba aštuonerius metus) ir gimnazijas (jose mokslas truks ketverius metus).

Kokį statusą iki 2015 m. rugsėjo įgis kiekviena mokykla lems ne ministerijos, o kiekvienos savivaldybės sprendimai. Vietos valdžiai leista laisvai apsispręsti, kuri mokykla taps progimnazija,

ja, o kuri gimnazija. Aišku viena, kad gimnazijų negalės būti tiek, kiek yra šiandien.

"Ilgosios", tai yra dvylikametės, gimnazijos išliks nebent kai kuriose kaimiškose vietovėse, kuriose vaikams per toli važiuoti tęsti mokslų į rajono centrą. Bet šiose "ilgosiose" gimnazijose moksliviai greta bendrųjų dalykų įgis dar ir profesiją. Kitaip sakant, kaimų gimnazijos bus "supirštos" su profesinėmis mokyklomis.

"Ilgasias" gimnazijas galės išlaikyti ar steigti taip pat ir privatūs steigėjai bei religinės bendruomenės, pagal mūsų valstybės susitarimą su Šventuoju Sostu.

Religinių bendruomenių mokykloms nebus prilygintos tos vidurinės mokyklos ar gimnazijos, kurių pagrindinis steigėjas yra savivaldybė, bet jos, mėginamos išvengti tinklo pertvarkos pasivietė dalininkų ir pasivadino katalikiškomis. Tokios religinės savivaldybių mokyklos, anot švietimo ir mokslo ministro Gintaro Steponavičiaus, turės tapti pagrindinėmis mokyklomis arba "trupposiomis" gimnazijomis.

Tokį bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkymą didėle dalimi lėmė tai, kad katastrofiškai mažėja vaikų: jei prieš dvylika metų į pirmąsias klases atėjo apie 53 tūkst. pirmokų, tai šį rugsėjį ateis tik per 30 tūkst. vaikų. Tuo tarpu mo-

Kuri gimnazija geriausia jūsų vaikui

VIETA 2011 M. REITINGE			Gimnazijos pavadinimas	BENDRAS SURINKTŲ BALŲ SKAIČIUS	Iš viso baigė abiturientų 2010 m.	Istojo į užsienio universitetus	Istojo pirmuoju pakeidavimu į Lietuvos universitetus	Istojuusiųjų į Lietuvos ir užsienio universitetus proc. nuo visų baigusiųjų	Iš viso gavo balų už I kriterijų / maksimaliai 50 taškų	Išlaikiusiųjų lietuvių k. VBE ir gavusių (nuo 90 iki 100 balų) proc. nuo visų laikusiųjų	Išlaikiusiųjų istorijos VBE ir gavusių (nuo 90 iki 100 balų) proc. nuo visų laikusiųjų	Išlaikiusiųjų matematikos VBE ir gavusių (nuo 90 iki 100 balų) proc. nuo visų laikusiųjų	Išlaikiusiųjų užsienio k. VBE ir gavusių (nuo 90 iki 100 balų) proc. nuo visų laikusiųjų	Balai už II kriterijų / maksimaliai 50 taškų
I	II	III		IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
1	4	Vilniaus licėjus		100	121	57	49	87,6	50	63,51	80,56	78,18	92,86	50
2	1	VšĮ Kauno technologijos universiteto gim.		86,79	73	23	40	86,3	49,26	45,83	60	44,44	89,83	37,53
3	2	Vilniaus Jėzuitų gim.		70,03	78	17	34	65,38	37,32	47,44	54,17	52,08	49,32	32,71
4	10	Vilniaus Žirmūnų gim.		62,18	183	29	81	60,11	34,31	48,63	38,71	43,08	40,13	27,87
5	9	Panevėžio J.Balčikonio gim.		58,15	208	15	106	58,17	33,2	38,65	33,33	46,32	35,4	24,95
6	26	Kauno J.Jablonskio gim.		52,5	155	27	57	54,19	30,93	25,17	30,65	35,37	46,09	21,57
7	12	Klaipėdos "Ažuolyno" gim.		48,94	254	51	83	52,76	30,11	21,77	33,93	27,94	35,75	18,83
8	3	VšĮ Kauno Jėzuitų gim.		43,44	84	7	34	48,81	27,86	13,25	31,25	24,07	31,75	15,58
9	8	Vilniaus M.Biržiškos gim.		43,05	203	n.d.	78	38,42	21,93	29,21	35,16	34,9	32,24	21,12
10	11	Šiaulių J.Janonio gim.	42,35	199	24	71	47,74	27,25	22,84	15,73	29,86	25,18	15,1	
11	116	Vilniaus P.Skorinos vid. mok.	39,8	17	10	0	58,82	33,58	7,69	0	0	35	6,23	
12	112	Visagino Sedulinos vid. mok.	39,44	17	7	2	52,94	30,22	40	0	0	10	9,22	
13	22	VšĮ VDU "Rasos" gim.	38,36	236	41	64	44,49	25,39	20,61	20,75	19,73	18,78	12,96	
14	45	Panevėžio 5-oji gim.	37,93	88	n.d.	34	38,64	22,05	29,07	24,39	16,67	27,54	15,88	
15	30	Vilniaus Gabijos gim.	36,87	175	21	45	37,71	21,53	25,88	11,97	28,57	28,39	15,34	
16	27	Tauragės "Versmės" gim.	36,68	133	18	45	47,37	27,04	22,9	18,28	6,14	9,8	9,65	
17	39	Klaipėdos H.Zudermano gim.	36,21	35	9	4	37,14	21,2	33,33	21,05	7,14	30	15,01	
18	440	Klaipėdos "Žaliakalnio" gim.	34,92	161	72	6	48,45	27,65	8,14	12,5	0	27,71	7,27	
19	41	Vilniaus J.Basanavičiaus gim.	34,59	116	10	33	37,07	21,16	21,9	26,47	11,84	23,16	13,43	
20	450	Vilniaus Egliškių Šv.J.Bosko vid. mok.	33,04	19	9	2	57,89	33,04	0	0	0	0	0	
21	36	Vilniaus S.Daukanto gim.	32,55	129	24	31	42,64	24,34	15,2	12,35	3,41	20,51	8,21	
22	13	Kauno J.Basanavičiaus gim.	32,42	102	21	19	39,22	22,38	13,64	30	6,06	12,86	10,04	
23	17	Kauno "Santaros" gim.	32,3	189	20	42	32,8	18,72	14,88	27,94	18,28	25,17	13,58	
24	23	Utenos A.Šapokos gim.	31,93	209	22	61	39,71	22,67	19,14	14,69	10,93	10,92	9,26	
25	131	Vilniaus A.Kulviečio vid. mok.	31,52	70	7	19	37,14	21,2	14,71	12,96	18,18	18,64	10,32	
26	76	Kauno r. Garliavos J.Lukšos gim.	31,29	85	4	29	38,82	22,16	15,38	9,38	12,9	19,23	9,13	
27	48	Kauno "Aušros" gim.	31,1	184	29	39	36,96	21,09	15,75	8,97	23,08	13,51	10	
28	31	VšĮ "Saulės" privati gim.	30,91	12	2	2	33,33	19,03	16,67	0	28,57	30	11,89	
29	38	Vilniaus V.Kačialovo gim.	30,89	79	19	11	37,97	21,68	10,77	6,06	18,92	23,26	9,22	
30	24	VšĮ Alytaus Šv.Benedikto gim.	30,73	84	12	18	35,71	20,38	17,14	11,11	18,52	16,95	10,34	
31	42	Marijampolės Rygiškių Jono gim.	30,43	173	n.d.	54	31,21	17,82	20,36	14,74	18,1	25,44	12,61	
32	50	Šiaulių Didždvario gim.	30,42	193	39	41	41,45	23,66	6,45	11,25	11,02	14,73	6,76	
33	159	Kretingos Salantų gim.	30,41	55	0	17	30,91	17,64	32,61	9,09	11,76	22,73	12,77	
34	86	Vilniaus Š.Aleichemo vid. mok.	30,39	12	n.d.	3	25	14,27	9,09	14,29	37,5	45,45	16,12	
35	18	Kauno "Saulės" gim.	30,39	234	25	71	41,03	23,42	14,42	6,52	7,65	14,11	6,97	
36	57	VšĮ Kauno J.Urbšio katalikiška vid. mok.	30,31	88	17	20	42,05	24	11,32	6,45	0	22,92	6,31	
37	146	Šiaulių Lieporių gim.	30,25	114	15	28	37,72	21,53	11,88	15	7,84	20,83	8,72	
38	16	Kauno "Purių" vid. mok.	30,24	83	9	19	33,73	19,26	13,33	8,33	12,9	37,14	10,98	
39	29	Telšių Žemaitės gim.	29,68	100	6	29	35	19,98	17,02	28,81	6,94	5,71	9,7	
40	33	Kėdainių šviesioji gim.	29,66	149	9	41	33,56	19,15	17,93	13,16	11	23,64	10,51	
41	178	Panevėžio J.Miltinio gim.	29,61	137	21	34	40,15	22,91	15,25	8,16	5,26	11,76	6,69	
42	249	Vilniaus V.Sirokoms vid. mok.	29,36	91	17	18	38,46	21,95	12,79	3,03	6,38	25,26	7,41	
43	28	Mažeikių Gabijos gim.	28,76	191	16	48	33,51	19,13	10,7	19,81	16,18	13,86	9,63	
44	81	Vilniaus Šv. Kristoforo gim.	28,14	124	13	27	32,26	18,41	12,1	16,19	8,64	25,64	9,73	
45	56	Kauno S.Dariaus ir S.Girėno gim.	28,06	158	14	44	36,71	20,95	12,6	9,09	6,59	16,1	7,11	
46	102	Plungės Senamiesčio vid. mok.	27,85	97	7	22	29,9	17,06	10,67	28,33	17,14	11,48	10,78	
47	153	Kretingos J.Pabrėžos gim.	27,8	115	9	28	32,17	18,36	11,01	14,49	23,08	9,89	9,44	
48	184	Kauno Garliavos Jonučių vid. mok.	26,99	113	14	23	32,74	18,69	13,83	11,76	8,62	17,65	8,3	
49	90	Mažeikių M.Račkausko gim.	26,71	157	4	45	31,21	17,81	13,29	16,25	8,2	18,18	8,89	
50	68	Vilniaus Vytauto Didžiojo gim.	26,46	153	n.d.	43	28,1	16,04	19,08	11,54	18,02	14,79	10,42	
51	35	Plungės Kulių vid. mok.	26,26	23	0	8	34,78	19,85	17,39	0	13,04	6,67	6,41	

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
🚶	52	19	Kauno "Varpo" gim.	25,96	110	n.d.	29	26,36	15,05	20,41	13,64	12,07	21,18	10,91
👣	53	136	Kauno Babtyj gim.	25,9	48	n.d.	15	31,25	17,84	14,29	9,09	14,29	11,54	8,06
👉	54	274	Vilniaus A.Mickevičiaus gim.	25,84	143	28	14	29,37	16,76	18,12	10,81	4,35	23,33	9,08
👈	55	55	Vilniaus Karoliniškių gim.	25,71	161	16	34	31,06	17,73	15,09	11,86	13,25	7,83	7,98
👇	56	20	Kauno A.Smetonos gim.	25,51	77	16	15	40,26	22,98	3,51	3,7	3,92	4,76	2,53
👣	57	60	Vilniaus Jono Pauliaus II gim.	25,49	139	20	19	28,06	16,01	22,79	8,16	4,35	22,46	9,47
👣	58	79	VšĮ pranciškonų gim.	25,46	103	6	22	27,18	15,52	17,2	27,03	6,9	9,38	9,94
👣	59	241	Visagino "Atgimimo" gim.	25,45	33	7	5	36,36	20,76	0	0	20	11,11	4,69
👣	60	161	Kėdainių "Atžalyno" gim.	25,18	107	10	23	30,84	17,6	12,5	6	14	14,49	7,58
👣	61	129	Šilutės Vydūno gim.	25	108	9	24	30,56	17,44	9,9	15,25	14,49	6,85	7,55
👇	62	43	Šiaulių "Romuvos" gim.	24,86	170	25	33	34,12	19,47	8,51	3,57	6,47	15,79	5,39
👣	63	256	Panevėžio V.Žemkalnio gim.	24,36	212	14	57	33,49	19,12	10,1	6,99	5,6	9,46	5,24
👣	64	179	Šiaulių S.Šalkauskio gim.	24,19	162	28	25	32,72	18,67	14,96	5,06	4,92	7,45	5,52
👣	65	193	Druskininkų "Ryto" gim.	24,17	211	13	45	27,49	15,69	14,14	9,57	10,66	18,66	8,48
👣	66	312	Rokiškio Juodupės gim.	24,1	28	0	11	39,29	22,42	0	5,88	4,76	0	1,67
👇	67	52	Vilniaus "Juventos" gim.	23,94	62	13	8	33,87	19,33	8,77	3,85	2,94	13,46	4,61
👇	68	37	Marijampolės marijonų gim.	23,84	45	1	12	28,89	16,49	18,6	18,52	3,13	2,38	7,36
👇	69	54	Vilniaus Nemenčinės K.Parčevskio gim.	23,57	55	8	8	29,09	16,6	14,81	4,17	3,03	21,67	6,96
👣	70	96	Klaipėdos Vytauto Didžiojo gim.	23,52	280	n.d.	56	20	11,42	25,78	14,94	12,88	19,74	12,11
👇	71	123	Vilniaus "Ryto" vid. mok.	23,27	49	5	9	28,57	16,31	14,58	6,25	4	18,42	6,96
👇	72	7	VšĮ Šiuolaikinės mok. centras	23,23	31	n.d.	6	19,35	11,05	30,77	11,11	10	20,83	12,18
👣	73	130	Alytaus A.Ramanausko-Vanago gim.	23,12	123	4	23	21,95	12,53	8,26	33,33	15,87	9,30	10,59
👇	74	66	Ukmergės J.Basanavičiaus gim.	23,11	109	5	21	23,85	13,61	25,61	10	9,43	10,34	9,49
👣	75	121	Marijampolės Sūduvos gim.	22,78	185	20	35	29,73	16,97	12,99	4,24	5,88	12,31	5,81
👣	76	196	Vievio gim.	22,62	71	0	22	30,99	17,69	8,96	11,43	7,14	1,92	4,94
👣	77	370	Plungės Žemaičių Kalvarijos vid. mok.	22,6	26	0	8	30,77	17,56	5,26	0	25	0	5,03
👣	78	247	Plungės "Saulės" gim.	22,54	205	16	47	30,73	17,54	7,37	5,26	8,39	10,29	4,99
👣	79	461	Vilniaus r. Marijampolio vid. mok.	22,45	20	n.d.	5	25	14,27	21,43	0	14,29	12,50	8,18
👣	80	342	Molėtų Alantos gim.	22,43	26	0	6	23,08	13,17	18,75	27,27	8,33	0	9,25
👣	81	174	Vilniaus S.Nėries gim.	22,26	165	6	40	27,88	15,91	6,74	12,93	6,9	14,21	6,35
👣	82	98	VšĮ Kauno "Ąžuolo" katalikiška vid. mok.	22,19	113	n.d.	29	25,66	14,65	14,13	18,75	2,22	11,11	7,54
👈	83	83	Telšių "Džiugo" vid. mok.	21,93	63	0	17	26,98	15,4	12,5	11,11	8,89	6,82	6,52
👣	84	107	Gargždų "Vaivorykštės" gim.	21,9	97	5	22	27,84	15,89	7,78	10	9,38	10,67	6,02
👣	85	266	Šiaulių r. Bazilionų vid. mok.	21,57	16	n.d.	4	25	14,27	18,18	11,11	12,5	0	7,3
👣	86	150	Ukmergės "Šilo" vid. mok.	21,57	69	n.d.	15	21,74	12,41	21,88	12,5	11,76	7,69	9,16
👣	87	97	Alytaus Panemunės vid. mok.	21,5	114	15	20	30,7	17,52	6,6	6,25	6,41	5,06	3,98
👣	88	119	Vilniaus "Ateities" vid. mok.	21,37	47	6	5	23,4	13,36	17,14	7,14	13,33	10,34	8,01
👣	89	224	Klaipėdos "Žemynos" gim.	21,23	151	16	28	29,14	16,63	9,38	2,74	1,04	16,04	4,6
👣	90	382	Molėtų r. Giedraičių A.Jaroševičiaus vid. mok.	21,1	18	n.d.	5	27,78	15,85	12,5	12,5	0	6,25	5,24
👣	91	n.d.	Šalčininkų Baltosios Vokės "Šilo" vid. mok.	21,08	13	n.d.	3	23,08	13,17	25	0	0	22,22	7,91
👣	92	99	Vilniaus J.I.Kraševskio vid. mok.	20,95	63	n.d.	13	20,63	11,78	11,86	8,82	13,16	25	9,17
👣	93	328	Skuodo Barstyčių vid. mok.	20,82	20	n.d.	6	30	17,12	10	11,11	0	0	3,69
👣	94	168	Šakių r. Griškabūdžio gim.	20,6	52	n.d.	12	23,08	13,17	17,39	5	3,33	20	7,42
👇	95	65	Alytaus Jotvingių gim.	20,55	194	15	32	24,23	13,83	6,21	17	11,69	7,41	6,73
👣	96	254	Prezidento J.Žemaičio gim.	20,53	74	0	18	24,32	13,88	14,04	10	8,11	7,69	6,65
👣	97	147	Kretingos r. Vydmantų vid. mok.	20,45	33	n.d.	7	21,21	12,11	12,5	33,33	0	5,26	8,34
👣	98	414	Radviškio r. Sidabravo vid. mok.	20,42	29	n.d.	8	27,59	15,75	16,67	0	8,7	0	4,67
👣	99	322	Vilniaus S.Konarskio vid. mok.	20,34	59	8	8	27,12	15,48	10	4,55	3,57	12	4,86
👣	100	115	Trakų r. Aukštadvario vid. mok.	20,29	28	n.d.	7	25	14,27	20	5,56	0	9,09	6,02
101-200														
👣	101	135	Birštono gim.	20,09	72	2	16	25	14,27	21,31	6,52	0	4,55	5,82
👣	102	114	Radviškio r. Grinkiškio J.Poderio vid. mok.	20,06	25	n.d.	7	28	15,98	5,56	5,88	4,55	10	4,08
👣	103	173	Vilniaus Šeškinės vid. mok.	19,96	77	n.d.	20	25,97	14,83	6,76	2,5	5,56	18,75	5,13
👣	104	233	Vilkaviškio "Aušros" gim.	19,87	226	6	53	26,11	14,9	8,54	5,19	9,78	6,85	4,97
👣	105	124	Rokiškio "Romuvos" gim.	19,8	101	2	26	27,72	15,82	10,23	2,86	7,69	2,17	3,98
👇	106	44	Vilniaus M.Mažvydo vid. mok.	19,76	103	3	24	26,21	14,96	7,84	8,57	1,37	12,63	4,79
👣	107	400	Vilniaus r. Nemėžio Šv.R.Kalinausko gim.	19,59	41	n.d.	5	12,2	6,96	13,33	50	0	16,67	12,63
👇	108	95	Jonavos Senamiesčio gimnazija	19,47	233	n.d.	57	24,46	13,96	5,31	8,46	11,45	9,82	5,51
👣	109	117	Šakių "Žiburio" gim.	19,44	115	2	28	26,09	14,89	10,53	4,65	5,49	6,56	4,55
👣	110	175	Trakų Vytauto Didžiojo gim.	19,43	118	7	20	22,88	13,06	7,14	12,7	10	10,39	6,37
👣	111	412	Biržų r. Vabalninko B.Sruogos vid. mok.	19,32	25	0	4	16	9,13	20	28,57	7,69	4,35	10,18
👈	112	118	Elektrėnų "Versmės" gim.	19,11	175	6	36	24	13,7	10	5,43	6,21	11,95	5,41
👈	113	75	Vilniaus Žemynos gim.	19,11	159	n.d.	35	22,01	12,56	14,65	6,86	5,77	12,41	6,54
👇	114	94	Vilniaus Naujamiesčio vid. mok.	18,96	47	n.d.	6	12,77	7,29	15,79	4,76	15,79	39,39	11,67
👇	115	100	Vilniaus Žvėryno gim.	18,71	131	n.d.	23	17,56	10,02	9,23	11,11	14,63	20,83	8,69
👣	116	132	VšĮ Panevėžio K.Paltaroko gim.	18,69	51	n.d.	14	27,45	15,67	10,17	4,35	2,17	0	3,02
👇	117	5	VšĮ Vilniaus privati gim.	18,68	29	n.d.	6	20,69	11,81	5	14,29	5,56	20,69	6,87
👣	118	334	Ukmergės Užupio vid. mok.	18,53	92	n.d.	16	17,39	9,93	15,63	15,15	4,55	18,18	8,6
👣	119	231	Vilniaus L.Karsavino vid. mok.	18,5	77	n.d.	15	19,48	11,12	6,85	4,17	10,42	27,66	7,38

→29
kytojų skaičius mažėjo visiškai kito-
kiomis proporcijomis, tai yra kur kas
mažiau ir lėčiau.

Taigi, pertvarkyti mokyklų tinklą
buvo būtina. Bėda tik ta, kad aukštieji
švietimo strategai arba neturi talento pa-
prastiems žmonėms paaiškinti tokio
sprendimo neišvengiamumo, arba ne-
nori "leisti" iki eilinio žmogaus lygio,
užtat, šitą "karštą bulvę" permetė savi-
valdybių Švietimo departamentams. O

**Jei moksleiviai bus priimami į progimnaziją
mokinių pasiekimai dar labiau smuks**

čia dar mažiau talentingų įstatymų ir mi-
nisterijos raštų aiškintojų. Todėl jau ku-
ris laikas tai vienoj, tai kitoj savivaldybėj
bendruomenės svaidsi nepasitenkini-
mo žaibais. Labiausiai nepatenkinti tie
tėvai, kurių mokyklos iš vidurinių virs
pagrindinėmis bei tie, kurių "ilgosios"
gimnazijos bus paverstos "trumposio-
mis" – keturmetėmis.

Gimnazijų ir progimnazijų statusas be turinio

Vienas šiandienės švietimo reformos
autorių švietimo ir mokslo viceminist-
ras, beje, buvęs itin stiprios Šiaulių
Didždvario gimnazijos direktorius, Vai-
das Bacys aiškina, kad pertvarkius mo-
kyklų tinklą, pedagogai labiau įsigilins
į kiekvieną jautrųjį amžiaus tarpsnį, spe-
cializuosis pagal klases ir taip esą ko-
kybiškiau moksleiviams perteiks žinias.

Pagaliau, kaip antrina kai kurie kiti
ekspertai, girdi, vaikai kas ketverius me-
tus keisdami mokyklas įpras prie po-
kyčių ir vėliau, jau suaugus, jiems bus

Lietuvos gimnazijų reitingas 2011

lengviau adaptuotis bet kokiuose naujuose kolektyvuose.

Kiek tokiose kalbose racionalumo paklausėme dviejų gimnazijų vadovų.

Vienos iš trijų geriausių šalyje Vilniaus Jėzuitų gimnazijos direktorius brolis Virgilijus Saulius SJ sako: "Jei galvojame apie bendruomeniškumo skatinimą, savo šaknų turėjimą, tai dvylikamečio mokymo išskaidymas į tris etapus po ketverius metus duos

jas be jokios atrankos, mūsų

priešingą rezultatą. Mokinys, kas ketverius metus keisdamas mokyklą, praras savo mokytoją, savo draugus, savo aplinką, savo bendruomenę. Tokia sistema skatina migracines jauno žmogaus nuostatas, – įsitikinęs brolis Virgilijus Saulius SJ. – Ir, priešingai, mokyklą "po vienu stogu" stiprina jaunos asmenybės ryšius su šeima, vieta, bendruomene".

Kone tais pačiais žodžiais ir argumentais šiuo klausimu kalba ir privačios "Saulės" gimnazijos steigėja bei direktorė Irena Baranauskienė: "Vaikas kas ketverius metus keisdamas mokyklą netenka savo mokytojo, nebeturi savo pradžios ir pabaigos".

Kita vertus, pasak pašnekovės, galima suprasti ir reformos autorių argumentus, kad didžiulės gimnazijos, kuriose mokosi daugiau kaip po 1000 vaikų, yra nepajėgios visoms trims grandims: pradinei, progimnazijai ir gimnazijai tinkamai padalyti dėmesį. Didelėse vidurinėse mokyklose visos dėmesys sutelkiamas gimnazistams, kurie laikys VBE ir pagal kuriuos bus vertinamas

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
🏠	120	306	Alytaus r. Krokialaukio T.Noraius- Naruševičiaus vid. mok.	18,49	17	n.d.	4	23,53	13,43	16,67	0	11,11	0	5,06
📈	121	402	Mažeikių "Jaunystės" vid. mok.	18,38	11	2	1	27,27	15,57	14,29	0	0	0	2,81
📈	122	205	Klaipėdos "Varpo" gim.	18,34	181	15	30	24,86	14,19	6,98	3,06	6,03	9,91	4,15
📉	123	82	Kauno r. Raudondvario gim.	18,25	40	n.d.	9	22,5	12,84	12,5	3,23	9,68	6,67	5,41
📈	124	125	Alytaus Putinų gim.	18,24	68	7	8	22,06	12,59	16,07	7,14	2,86	6,82	5,65
📈	125	451	Šalčininkų r. Eišiškių gim.	18,18	50	n.d.	8	16	9,13	11,11	17,65	5,56	24	9,04
📈	126	186	Vilniaus r. Salininkų vid. mok.	18	45	1	10	24,44	13,95	9,09	6,25	3,13	5,88	4,05
📈	127	314	Šilalės S.Gaudėšiaus gim.	17,91	110	4	18	20	11,42	10,89	11,54	6,67	11,11	6,5
📈	128	208	Kauno Dainavos vid. mok.	17,9	97	9	17	26,8	15,3	2,47	3,17	6,98	3,8	2,61
📈	129	289	Šilalės r. Laukuvos N.Vėliaus gim.	17,85	44	n.d.	10	22,73	12,97	6,9	13,33	9,09	0	4,88
📈	130	134	Vilniaus "Minties" gim.	17,83	198	n.d.	42	21,21	12,11	10,42	7,75	6,48	10,68	5,73
📈	131	297	Vilniaus Užupio gim.	17,74	159	n.d.	29	18,24	10,41	12,1	3,74	9,64	20,98	7,33
📈	132	164	Kretingos r. Kartenos vid. mok.	17,6	22	n.d.	5	22,73	12,97	13,64	12,5	0	0	4,62
📈	133	301	VšĮ "Šaltinėlio" privati mok.	17,56	13	n.d.	4	30,77	17,56	0	0	0	0	0
📈	134	194	Šiaulių r. Kuršėnų Pavenčių vid. mok.	17,52	75	3	11	18,67	10,65	17,5	10	8,2	4,17	6,87
📈	135	239	Vilniaus r. Mickūnų vid. mok.	17,49	23	3	2	21,74	12,41	5,88	0	0	29,17	5,08
📈	136	394	Rietavo L.Ivinskio gim.	17,46	97	0	20	20,62	11,77	16,67	4,29	8,2	3,23	5,69
📉	137	85	Palangos senoji gim.	17,44	177	n.d.	31	17,51	10	17,24	6,38	6,1	15,5	7,45
📈	138	257	Vilniaus S.Kovalevskajos vid. mok.	17,42	43	n.d.	7	16,28	9,29	18,52	13,33	6,25	10,53	8,13
📉	139	105	Kupiškio L.Stuokos- Gucevičiaus gim.	17,36	190	0	46	24,21	13,82	6,42	6,25	7,14	1,22	3,54
📈	140	269	Kaišiadorių r. Rumšiškių vysk. A.Baranausko gim.	17,33	23	n.d.	6	26,09	14,89	5,56	0	0	10	2,44
📈	141	339	Šiaulių S.Daukanto gim.	17,22	155	n.d.	31	20	11,42	12,26	7,06	8,33	7,14	5,8
📈	142	227	Vilniaus r. Nemenčinės Gedimino gim.	17,18	47	n.d.	10	21,28	12,14	9,3	4,35	8	9,3	5,04
📈	143	353	Ukmergės A.Smetonos gim.	16,99	114	2	22	21,05	12,02	10,59	3,33	8,45	7,59	4,97
📉	144	34	Kauno r. Akademijos U.Karvelis gim.	16,88	91	2	18	21,98	12,54	4,49	8	8,2	6,67	4,33
📈	145	497	Vilniaus r. Bezdonių J.Slovackio vid. mok.	16,86	13	0	2	15,38	8,78	0	0	0	60	8,08
📈	146	n.d.	Šalčininkų r. Kalesninkų L.Narbuto vid. mok.	16,75	18	4	1	27,78	15,85	0	0	0	6,67	0,9
📉	147	108	Radviškio r. Baisogalos gim.	16,72	53	n.d.	11	20,75	11,85	5,41	5,88	12,12	7,14	4,88
📈	148	204	Rokiškio J.Tūbelio gim.	16,6	104	n.d.	20	19,23	10,98	7,07	5,77	12,66	9,76	5,62
📈	149	242	Šiaulių r. Kuršėnų L.Ivinskio gim.	16,54	134	n.d.	25	18,66	10,65	9,92	4,17	7,14	16	5,89
📉	150	140	Kauno T.Ivanausko vid. mok.	16,54	71	n.d.	12	16,9	9,65	12,82	11,11	5	13,73	6,89
📉	151	89	Vilniaus Tuskulėnų vid. mok.	16,47	83	n.d.	17	20,48	11,69	8,43	6	9,38	5,13	4,78
📈	152	238	Telšių "Atžalyno" vid. mok.	16,41	69	n.d.	14	20,29	11,58	6,25	13,04	6,25	4,26	4,83
📈	153	212	Panevėžio r. Krekenavos M.Antanaičio gim.	16,27	49	1	9	20,41	11,65	3,23	12,5	12,82	0	4,62
📈	154	330	Šiaulių r. Gruzdžių gim.	16,23	44	n.d.	9	20,45	11,67	4,55	0	13,51	11,11	4,55
📈	155	287	Lazdijų M.Gustaičio gim.	16,12	104	n.d.	16	15,38	8,78	14,67	1,72	10,87	18,18	7,34
📉	156	77	Skuodo P.Žadeikio gim.	16,04	76	n.d.	12	15,79	9,01	8,7	11,86	14,29	8,82	7,02
📈	157	253	Visagino "Verdenės" gim.	16,02	33	n.d.	5	15,15	8,65	6,06	16,67	9,52	15,38	7,37
📈	158	198	Prienų r. Veiverių T.Žilinsko gim.	15,99	52	n.d.	12	23,08	13,17	1,92	0	5,88	11,11	2,81
📈	159	260	Vilniaus Antakalnio vid. mok.	15,98	125	12	16	22,4	12,79	6,14	3,74	1,61	8,55	3,2
📈	160	163	Kauno r. Vilkijos gim.	15,82	45	n.d.	11	24,44	13,95	2,94	8,33	0	0	1,87
📈	161	201	Švenčionių r. Pabradės "Ryto" gim.	15,72	55	1	11	21,82	12,45	0	11,54	4,55	5,56	3,26
📈	162	215	Ukmergės r. Želvos vid. mok.	15,67	21	n.d.	4	19,05	10,87	8,33	5,88	0	16,67	4,8
📈	163	373	Širvintų L.Stuokos- Gucevičiaus gim.	15,54	172	n.d.	27	15,7	8,96	20,21	9,47	5,06	2,38	6,58
📈	164	234	Šakių r. Kudirkos Naumiesčio V.Kudirkos gim.	15,50	54	0	11	20,37	11,63	14,29	0	6,67	0	3,88
📉	165	47	Panevėžio "Minties" gim.	15,43	281	12	48	21,35	12,19	6,69	3,62	3,57	5,85	3,24
📈	166	209	Kauno r. Neveronių vid. mok.	15,38	26	n.d.	4	15,38	8,78	5,56	16,67	6,25	14,29	6,6
📈	167	271	Raseinių r. Nemaškčių M.Mažvydo vid. mok.	15,33	29	n.d.	4	13,79	7,87	12,5	25	0	8,33	7,46
📉	168	113	Biržų "Aušros" vid. mok.	15,3	103	2	12	13,59	7,76	15,58	8,33	4,29	18,52	7,54
📈	169	221	Vilniaus Pilaitės vid. mok.	15,28	46	4	4	17,39	9,93	4,88	6,67	8,7	14,63	5,35
📈	170	207	Vilniaus Radvilų gim.	15,27	169	6	27	19,53	11,15	8,05	2,42	3,45	12	4,13
📈	171	216	Utenos r. Užpalių gim.	15,25	19	n.d.	3	15,79	9,01	8,33	0	7,69	25	6,24
📉	172	155	Kelmės J.Graičiūno gim.	15,23	109	2	16	16,51	9,43	8,82	8,97	6,38	12,31	5,81
📈	173	263	Jurbarko r. Naujamiesčio vid. mok.	15,22	75	n.d.	11	14,67	8,37	9,43	6,67	8,33	19,51	6,85
📉	174	64	Trakų vid. mok.	15,19	25	0	4	16	9,13	30,77	0	0	0	6,06
📈	175	380	Kauno J.Dobkevičiaus vid. mok.	15,15	52	n.d.	10	19,23	10,98	5,26	6,9	0	15,38	4,18
📈	176	111	VšĮ Šiaulių universiteto gim.	15,04	152	n.d.	29	19,08	10,89	4,55	8,54	5,49	7,83	4,15
📉	177	318	Rokiškio r. Pandėlio gim.	15,04	54	n.d.	12	22,22	12,68	7,32	2,78	3,03	0	2,36
📉	178	156	Prienų "Žiburio" gim.	14,97	150	n.d.	25	16,67	9,51	11,19	7,53	9,23	4,55	5,46
📉	179	137	Varėnos "Ryto" vid. mok.	14,97	76	n.d.	15	19,74	11,27	5,8	5,26	2,5	10	3,7
📈	180	386	Vilniaus Lukiškių vid. mok.	14,78	51	n.d.	5	9,8	5,6	16,33	4,76	6,25	31,43	9,18
📉	181	138	Vilniaus Gerosios Vilties vid. mok.	14,75	109	1	16	15,6	8,9	8	13,24	3,03	12,9	5,85

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
🏠	182	122	Jurbarko Vytauto Didžiojo vid. mok.	14,73	60	n.d.	10	16,67	9,51	13,73	3,57	3,64	10,26	5,22
📈	183	332	Vilniaus r. Maišiagalos LDK Algirdo vid. mok.	14,72	25	1	2	12	6,85	40	0	0	0	7,87
📉	184	32	Vilkaviškio r. Pajevonio vid. mok.	14,69	14	0	3	21,43	12,23	12,5	0	0	0	2,46
📈	185	406	Ignalinos gim.	14,62	119	n.d.	21	17,65	10,07	12	7,89	2,7	3,9	4,54
📈	186	206	Pasvalio P.Vileišio gim.	14,51	214	n.d.	39	18,22	10,4	6,44	5,16	8,14	5,52	4,11
📈	187	235	Vilniaus r. Pagirių gim.	14,47	60	n.d.	9	15	8,56	8,89	13,51	6,67	7,41	5,91
📈	188	362	Kauno Viliampolės vid. mok.	14,33	36	n.d.	4	11,11	6,34	5	33,33	5	7,69	7,99
📈	189	248	Anykščių A.Vienuolio gim.	14,27	76	1	14	19,74	11,27	6,35	4,44	6,67	0	3,01
📉	190	154	Kauno "Žiburio" vid. mok.	14,21	56	n.d.	10	17,86	10,19	9,52	0	8	6,45	4,02
📉	191	152	Telšių r. Varnių M.Valančiaus gim.	14,21	42	1	7	19,05	10,87	3,57	0	10	7,69	3,34
📉	192	14	Klaipėdos "Aitvaro" gim.	14,19	126	n.d.	14	11,11	6,34	8,22	14,29	8,89	19,23	7,84
📈	193	258	Radviliškio Lizdeikos gim.	14,15	146	2	20	15,07	8,6	11,9	9,38	3,95	8,33	5,55
📈	194	236	Molėtų gim.	14,12	177	2	30	18,08	10,32	6,71	8,26	2,29	6,16	3,8
📉	195	71	Trakų r. Lentvario H.Senkevičiaus vid. mok.	14,06	30	1	2	10	5,71	23,53	11,11	0	14,81	8,35
📈	196	374	Gargždų "Minijos" vid. mok.	14,05	50	5	5	20	11,42	2,44	4	0	11,43	2,64
📉	197	172	Vilniaus karaliaus Mindaugo vid. mok.	14,02	55	5	6	20	11,42	8,89	0	0	6,38	2,61
📈	198	333	Šalčininkų Lietuvos tūkstantmečio gim.	13,98	71	1	12	18,31	10,45	3,7	8,16	3,03	7,81	3,53
📈	199	378	Šakių "Varpo" vid. mok.	13,83	112	3	13	14,29	8,15	8,05	14,29	7,14	5,45	5,68
📈	200	413	Kelmės r. Tytuvėnų gim.	13,78	57	3	8	19,3	11,01	11,54	0	0	3,7	2,77
201–300														
📉	201	87	Jurbarko A.Giedraičio-Giedriaus gim.	13,57	153	3	22	16,34	9,33	6,57	7,5	7,21	4,72	4,24
📈	202	219	VšĮ Telšių V.Borisevičiaus gim.	13,53	47	n.d.	7	14,89	8,5	10,81	8	5,26	6,06	5,03
📈	203	385	Vilniaus r. Čekoniškių vid. mok.	13,49	10	0	1	10	5,71	20	0	0	28,57	7,78
📈	204	331	Varėnos "Ažuolo" gim.	13,39	70	n.d.	11	15,71	8,97	7,69	1,85	8,33	9,52	4,42
📉	205	157	Kazlų Rūdos K.Griniaus gim.	13,32	106	n.d.	20	18,87	10,77	6,38	0	7,04	1,28	2,55
📈	206	305	Šilutės pirmoji gim.	13,32	142	7	17	16,9	9,65	5	7,48	6,41	3,77	3,68
📉	207	51	Radviliškio r. Šiaulėnų M.Šikšnio vid. mok.	13,32	22	0	4	18,18	10,38	0	12,5	6,25	0	2,94
📈	208	262	Širvintų r. Musninkų A.Petrulio gim.	13,27	52	n.d.	4	7,69	4,39	12	16	18,75	7,69	8,88
📉	209	139	Alytaus r. Likiškėlių vid. mok.	13,24	98	3	14	17,35	9,9	10,71	2,27	3,23	2,67	3,34
📈	210	379	Kauno r. Ežerėlio vid. mok.	13,17	26	0	6	23,08	13,17	0	0	0	0	0
📈	211	381	Vilniaus Sausio 13-osios vid. mok.	13,13	81	n.d.	15	18,52	10,57	5,13	1,92	4,55	3,9	2,56
📈	212	281	Raseinių r. Viduklės S.Stanevičiaus gim.	13,08	49	n.d.	10	20,41	11,65	2,5	0	5,88	0	1,43
📈	213	303	Raseinių Šaltinio vid. mok.	12,98	81	3	9	14,81	8,46	12	5,17	3,45	5,97	4,52
📉	214	72	Ukmergės r. Taujėnų vid. mok.	12,89	16	n.d.	3	18,75	10,7	11,11	0	0	0	2,19
📈	215	304	Kauno "Nemuno" vid. mok.	12,87	47	n.d.	6	12,77	7,29	8	22,22	0	4,17	5,58
📉	216	92	Pakruojo "Atžalyno" gim.	12,86	129	n.d.	22	17,05	9,73	7,69	1,37	4,05	5,56	3,12
📈	217	384	Šilalės r. Upynos S.Girėno vid. mok.	12,83	28	n.d.	5	17,86	10,19	3,57	12,5	0	0	2,64
📈	218	409	Prienų r. Stakiškių vid. mok.	12,8	17	n.d.	3	17,65	10,07	6,25	0	0	11,11	2,73
📉	219	73	Akmenės r. Papilės S.Daukanto gim.	12,74	35	n.d.	6	17,14	9,78	15	0	0	0	2,95
📈	220	232	Vilniaus M.Daukšos vid. mok.	12,61	80	3	9	15	8,56	5,33	5,08	0	16,39	4,05
📈	221	383	Šalčininkų r. Jašiūnų "Aušros" vid. mok.	12,6	17	n.d.	3	17,65	10,07	0	0	0	18,75	2,52
📉	222	104	Zarasų r. Dusetų K.Būgos gim.	12,58	46	1	7	17,39	9,93	0	5,88	6,9	4,76	2,66
📈	223	411	Alytaus r. Simno gim.	12,57	42	3	5	19,05	10,87	2,78	7,41	0	0	1,7
📉	224	142	Kauno S.Daukanto vid. mok.	12,54	83	3	12	18,07	10,32	5,26	2,04	2,38	3,64	2,22
📈	225	391	Juodšilių "Šilo" gim.	12,52	37	2	4	16,22	9,26	11,11	3,45	0	4	3,26
📉	226	171	Švenčionių r. Švenčionėlių Mindaugo gim.	12,48	90	n.d.	13	14,44	8,24	3,8	4,55	14,58	3,33	4,23
📈	227	326	Raseinių r. Ariogalos gim.	12,41	88	n.d.	13	14,77	8,43	16,39	3,17	0	1,89	3,97
📈	228	442	Alytaus r. Pivašiūnų vid. mok.	12,35	21	n.d.	2	9,52	5,44	28,57	8,33	0	0	6,92
📈	229	264	Kalvarijos gim.	12,3	96	n.d.	17	17,71	10,11	4,62	4,41	1,69	2,44	2,19
📉	230	61	Vilniaus r. Kalvelių S.Moniuškos vid. mok.	12,2	30	n.d.	4	13,33	7,61	11,11	0	0	17,86	4,59
📈	231	436	Kauno Petrašiūnų vid. mok.	12,16	61	8	5	21,31	12,16	0	0	0	0	0
📉	232	106	Vilniaus S.Stanevičiaus vid. mok.	12,16	77	n.d.	11	14,29	8,15	8	8	0	8,82	4
📈	233	364	Panevėžio r. Naujamiesčio vid. mok.	12,07	25	1	3	16	9,13	5,88	0	11,11	0	2,93
📉	234	84	Kaišiadorių A.Brazausko gim.	12,04	198	n.d.	23	11,62	6,63	13,94	6,21	7,35	3,94	5,41
📈	235	416	Kauno r. Domeikavos gim.	12,03	58	4	4	13,79	7,87	2,5	4,35	0	22,22	4,16
📈	236	393	Vilniaus r. Rukainių vid. mok.	11,99	21	n.d.	4	19,05	10,87	0	0	0	8,33	1,12
📈	237	429	Vilniaus r. Rudaminos F.Ručio gim.	11,98	39	4	3	17,95	10,24	4,55	0	0	6,25	1,74
📉	238	160	Vilniaus "Santaros" vid. mok.	11,86	86	n.d.	11	12,79	7,3	9,21	0	0	20,37	4,55
📉	239	166	Gargždų "Krantų" vid. mok.	11,84	69	n.d.	11	15,94	9,1	6,98	8,82	0	0	2,74

→³¹ tiek konkretaus mokytojo, tiek visos mokyklos darbas. Didelių mokyklų pedagogų kolektyvai nebedirba kaip viena komanda, kiekvienas, ypač vyresniojiems klasėms dėstantis mokytojas, gal-

Skirtingų gebėjimų vaikai neturėtų būti mokomi vienoje klasėje, pagal tą pačią programą ir metodikas

voja tik apie tai, kad jų mokiniai kuo geriau išlaikytų VBE.

Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktorius taip pat akcentuoja, kad VBE daro pernelyg didelę įtaką ir neigiamai veikia visą švietimo sistemą: mokiniai ir mokytojai susikoncentruoja į kuo didesnę "kalimą", žinių kaupimą ir nebelieka nei vietos, nei laiko kūrybiškumui, apie ką prieš dvidešimt metų kalbėjo tautinės mokyklos kūrėjai AA prof. Meilė Lukšienė ir tuometis ministras Darius Kuolys. "Svajoju, kad gimnazistams būtų leista VBE išsilaikyti ne visiems vienu metu, o tada, kai jie yra tam pasirengę, net ir keletą metų anksčiau. Mokiniai, išsilaikę VBE anksčiau, turėtų daugiau galimybių kūrybiškumui ir žinių, kurių jiems reikės ateityje kaupimui", – mąsto brolis Virgilijus Saulius S.J.

"Beje, kai mūsų gimnazija siekė gauti "ilgosios" gimnazijos akreditaciją, ekspertai atvyko būtent su tokia nuostata, nors ir nekvestionavo mūsų, kaip privačios mokyklos teisės turėti ilgąją gimnaziją. Vis dėlto, kai jie pamatė, kaip mes dirbame, pakeitė nuomonę, nes nors mes ir turime visas tris grandis, mūsų mokykloje vaikų nėra daug ir mes kiekvienam vaikui suteikiame maksimalų dėmesį, nesvarbu, kokioje klasėje jis mokosi", – kalbėjo I.Baranauskienė.

O didžiausia, jos nuomone, vertybė yra ta, kad į jų mokyklą ateina vaikai nuo šešerių metų: iš pradžių į parėmiamąją klasę, vėliau – į pradinę mokyklą ir išėina po dvylikos klasių su aiškiai susiformavusiomis vertybėmis, stipriu bendruomeniškumu jausmu.

Tuo tarpu V.Bacys tikina, kad nors jis vadovavo ir dvylikametei, ir aštuonmetei, ir, galiausiai, keturmetei

Lietuvos gimnazijų reitingas 2011

gimnazijai, jam daugiausia simpatijų kelia trumpoji gimnazija, nes joje galima pasiekti geriausių mokslo rezultatų.

Vis dėlto, kaip matyti iš įvairių viešų tėvų bendruomenių diskusijų, jiems daugiausia nerimo kelia ne tai, kad privaldės vaiką pervesti į kitą mokyklą, o tai, kad jų vaikai po pradinės mokyklos turės ketverius metus mokytis pagrindinėje mokykloje (būsimoje progimnazijoje), kuriose įprastai mokydavosi didesnių siekių neturintys vaikai.

Ir iš tikro, klausimas labai rimtas: ką tas "progimnazijos" statusas duos vaikui, jeigu tai tik vardas be jokio turinio, kitap tariant, nėra jokių atrankos kriterijų priimančių progimnazijas?

Sąžiningas atsakymas – "ogi, lygiai riestainio skylę". Juk, jei vidurinė mokykla vilkosi reitingo "uodegoje", tai jai tapus progimnazija, šansų, o ir imperatyvo sublizgėti dar mažiau. Dvyliktokai bent jau laiko brandos egzaminus, o viduriniojoje grandyje net ir šito nėra. Tai gi, iš viso nebeliks galimybių pamatuoti silpnų mokyklų, tapsiančių progimnazijomis, pedagogų darbo kokybės.

Gimnazijų reitinge nuolat rungtis Vilniaus licėjus ir KTU gimnaziją. Pastarajai šiemet teko antroji vieta

Remiantis "Veido" reitingu stipriausios iš privačių mokyklų – VšĮ "Saulės" gimnazijos direktorė I. Baranauskienė pastebi, kad į jų gimnaziją iš statistinių valstybinių mokyklų įstoja vaikai dažnai prisipažįsta, pirmiausia, nustumiantys dėl bendramokslų požiūrio į mokslus: lygis yra mokytis, o ne tinginiauti. Panašiai, beje, kalba ir kitų geriausių rezultatų metai iš metų pasiekiančių šalies mokyklų direktoriai, pedagogai, patys gimnazistai.

Vis dėlto absoliučioje daugumoje savivaldybių vidurinių mokyklų, o ypač pagrindinių, tapsiančių progimnazijomis, nuostata mokytis yra "nelygis". Dažnoje būsimoje progimnazijoje paaukliai sudarę savitą hierarchinę struktūrą, kurios viršūnėje – didžiausi simulantai ir veltėdžiai, dažnai iš pasiturinčių šeimų, kuriuos sumanūs tėvai

→ 34

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
🏠	240	309	Raseinių "Kalno" vid. mok.	11,79	88	n.d.	12	13,64	7,78	10,64	5,88	6,25	0	4,01
🏡	241	321	Vilniaus Viršuliškių vid. mok.	11,78	77	3	12	19,48	11,12	0	0	0	4,92	0,66
🏠	242	53	Biržų "Saulės" gim.	11,75	133	5	18	17,29	9,87	4,42	2,53	0,99	3,37	1,88
🏡	243	218	VšĮ Kauno šv. Mato vid. mok.	11,74	93	2	13	16,13	9,21	5,06	5,71	0	4,84	2,53
🏠	244	141	Radviškio Vaižganto gim.	11,57	121	n.d.	15	12,4	7,08	11,43	7,41	3,09	4,48	4,5
🏡	245	280	Plungės r. Alsėdžių vid. mok.	11,55	40	n.d.	5	12,5	7,13	14,29	0	10	0	4,41
🏠	246	310	Vilniaus "Laisvės" gim.	11,54	111	n.d.	15	13,51	7,71	8,33	4,55	1,59	9,09	3,82
🏡	247	474	Visagino Draugystės vid. mok.	11,51	74	n.d.	2	2,7	1,54	7,14	25	16,67	15	9,97
🏠	248	388	Kauno r. Rokų vid. mok.	11,5	37	1	4	13,51	7,71	3,45	20	0	0	3,78
🏡	249	74	Anykščių J.Biliūno gim.	11,28	79	3	6	11,39	6,5	10,61	0	13,73	3,7	4,78
🏠	250	308	Nidos vid. mok.	11,24	13	n.d.	2	15,38	8,78	12,5	0	0	0	2,46
🏡	251	91	Kauno Maironio universitetinė gim.	11,23	56	1	8	16,07	9,17	6,52	0	0	5,71	2,05
🏠	252	191	Šalčininkų J.Sniadeckio gim.	11,21	63	n.d.	5	7,94	4,53	9,62	5,56	12,9	13,85	6,68
🏡	253	229	Šakių r. Lukšių V.Grybo gim.	11,17	34	n.d.	6	17,65	10,07	5,56	0	0	0	1,09
🏠	254	300	Kėdainių r. Šėtos gim.	11,15	30	n.d.	5	16,67	9,51	8,33	0	0	0	1,64
🏡	255	255	Vilniaus Fabijoniškių vid. mok.	11,1	73	1	9	13,7	7,82	14,63	2,56	0	0	3,28
🏠	256	183	Kauno "Atžalyno" vid. mok.	11,06	60	n.d.	7	11,67	6,66	0	8,33	0	23,08	4,4
🏡	257	101	Naujosios Akmenės Ramučių gim.	11,06	155	6	16	14,19	8,1	3,57	6,06	1,89	7,5	2,95
🏠	258	277	Šilalės r. Kvėdarnos K.Jauniaus gim.	11,05	66	2	10	18,18	10,38	0	0	2,5	2,04	0,67
🏡	259	366	Šiaulių r. Kužių vid. mok.	11,05	23	n.d.	4	17,39	9,93	0	0	0	8,33	1,12
🏠	260	158	Kauno Pilėnų vid. mok.	11,02	52	n.d.	8	15,38	8,78	8,11	0	0	4,76	2,24
🏡	261	222	Vilniaus "Sietuvos" vid. mok.	10,97	50	n.d.	5	10	5,71	13,51	0	6,67	11,43	5,26
🏠	262	251	Panevėžio r. Velžio gim.	10,96	43	n.d.	6	13,95	7,96	3,7	6,67	4,35	4	3
🏡	263	187	Vilniaus Senvagės vid. mok.	10,96	84	1	11	14,29	8,15	4,35	5,97	1,96	5,26	2,8
🏠	264	78	Klaipėdos Vydūno vid. mok.	10,94	50	5	2	14	7,99	11,63	0	0	4,88	2,95
🏡	265	195	Kėdainių r. Krakių M.Katkaus gim.	10,93	40	0	5	12,5	7,13	4	12,5	6,67	0	3,79
🏠	266	467	Rietavo Tverų vid. mok.	10,92	16	0	2	12,5	7,13	9,09	0	12,5	0	3,79
🏡	267	481	Vilniaus "Žaros" vid. mok.	10,8	49	7	1	16,33	9,32	3,23	0	0	6,25	1,48
🏠	268	252	Telšių r. Žarėnų "Minijos" vid. mok.	10,71	18	0	3	16,67	9,51	0	7,69	0	0	1,19
🏡	269	478	VšĮ M.Mižigurskajos vid. mok.	10,54	23	n.d.	4	17,39	9,93	0	0	0	4,55	0,61
🏠	270	482	Švenčionių r. Pabradės "Žeimenos" gim.	10,49	49	n.d.	6	12,24	6,99	10,71	0	0	10,34	3,5
🏡	271	372	Vilniaus Naujininkų vid. mok.	10,47	66	3	6	13,64	7,78	4,44	1,85	5,88	4,35	2,69
🏠	272	182	Panevėžio r. Raguvo gim.	10,42	30	n.d.	4	13,33	7,61	14,29	0	0	0	2,81
🏡	273	302	Radviškio r. Šeduvos gim.	10,41	79	n.d.	9	11,39	6,5	13,11	4,26	2,27	2,27	3,91
🏠	274	439	Kėdainių "Ryto" vid. mok.	10,41	75	4	7	14,67	8,37	4,55	0	7,14	0	2,04
🏡	275	170	Skuodo r. Bartuvos vid. mok.	10,38	72	1	9	13,89	7,93	4,41	2,56	0	8,82	2,45
🏠	276	185	Mažeikių Pavasario vid. mok.	10,33	82	n.d.	9	10,98	6,26	8	2,27	0	15,91	4,07
🏡	277	288	Druskininkų "Atgimimo" vid. mok.	10,28	109	n.d.	12	11,01	6,28	8,86	7,27	1,61	6,45	4
🏠	278	49	Kauno r. Kulautuvos vid. mok.	10,28	18	n.d.	2	11,11	6,34	0	12,5	12,5	0	3,94
🏡	279	358	Kelmės r. Kražių gim.	10,24	34	0	5	14,71	8,39	5	5,56	0	0	1,85
🏠	280	n.d.	Kauno K.Griniaus vid. mok.	10,22	50	2	6	16,0	9,13	3,85	0	0	2,44	1,09
🏡	281	336	Kretingos M.Daujoto vid. mok.	10,21	51	n.d.	7	13,73	7,83	3,7	0	6,67	4,35	2,38
🏠	282	415	Riešės gim.	10,14	33	5	0	15,15	8,65	0	0	0	11,11	1,5
🏡	283	408	Pakruojo r. Žeimelio vid. mok.	10,13	16	0	1	6,25	3,57	33,33	0	0	0	6,56
🏠	284	368	Šilalės r. Kaltinėnų A.Stulginskio gim.	10,12	50	n.d.	5	10	5,71	9,52	2,78	5,88	8,7	4,42
🏡	285	223	Pakruojo r. Linkuvos gim.	10,12	33	n.d.	4	12,12	6,92	8,33	6,25	3,7	0	3,2
🏠	286	291	Kauno Veršvų vid. mok.	10,09	65	4	5	13,85	7,9	0	2,63	8,33	3,33	2,19
🏡	287	445	Mažeikių r. Židikų M.Pečkauskaitės vid. mok.	10,07	34	0	6	17,65	10,07	0	0	0	0	0
🏠	288	351	Kauno S.Lozoraičio vid. mok.	10,02	54	n.d.	5	9,26	5,28	10,71	5,71	0	12,9	4,73
🏡	289	495	Vilkaviškio r. Bartninkų J.Basanavičiaus vid. mok.	9,9	18	n.d.	1	5,56	3,17	0	0	0	50	6,73
🏠	290	70	Panevėžio r. Ramygalos gim.	9,87	59	n.d.	7	11,86	6,77	5,88	4,26	0	9,52	3,1
🏡	291	284	Šiaulių Meškiškių gim.	9,84	29	0	1	3,45	1,97	20	16,67	0	10	7,87
🏠	292	243	Akmenės gim.	9,82	67	n.d.	10	14,93	8,52	0	0	3,45	5,56	1,3
🏡	293	298	Kėdainių "Aušros" vid. mok.	9,82	89	n.d.	8	8,99	5,13	10	4,35	5,13	9,09	4,69
🏠	294	180	Akmenės r. Ventos gim.	9,8	39	n.d.	6	15,38	8,78	0	0	3,45	3,45	1,02
🏡	295	319	Tauragės Žalgirio gim.	9,72	257	n.d.	31	12,06	6,88	4,51	6,43	3,8	2,56	2,84
🏠	296	202	Šilalės S.Dariaus ir S.Girėno vid. mok.	9,71	75	n.d.	9	12	6,85	4	0	6,25	8	2,86
🏡	297	162	Kauno J. ir P.Vileišių katalikiška vid. mok.	9,7	49	4	3	14,29	8,15	4,17	0	4,55	0	1,55
🏠	298	290	Utenos "Saulės" gim.	9,69	185	4	18	11,89	6,79	11,71	2,13	1,03	0,76	2,9
🏡	299	176	Vilkaviškio r. Gražiškių gim.	9,67	22	n.d.	3	13,64	7,78	0	0	7,14	5,56	1,89
🏠	300	348	Joniškėlio G.Petkevičaitės-Bitės gim.	9,67	46	n.d.	5	10,87	6,2	10,53	2,94	3,23	3,13	3,46
301–400														
🏡	301	428	KTU Vaižganto vid. mok.	9,66	42	n.d.	5	11,9	6,79	0	5,56	12,5	0	2,86
🏠	302	359	Vilniaus r. Grigiškių "Šviesos" vid. mok.	9,62	77	1	9	12,99	7,41	4,48	0	4,88	4,05	2,21
🏡	303	390	Elektrėnų Semeliškių vid. mok.	9,59	16	0	2	12,5	7,13	12,5	0	0	0	2,46
🏠	304	315	Vilkaviškio r. Kybartų	9,58	101	n.d.	12	11,88	6,78	7,84	2,78	5,17	0	2,8

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
			K.Donelaičio gim.											
↓	305	133	VšĮ Kauno "Vyčio" katalikiška vid. mok.	9,56	85	n.d.	10	11,76	6,72	6,25	3,57	0	7,84	2,84
↑	306	405	Zarasų r. Antazavės J. Gruodžio vid. mok.	9,55	27	0	1	3,7	2,11	25	8,33	0	9,09	7,44
↓	307	62	Joniškio M.Šlančiausko gim.	9,54	72	n.d.	9	12,5	7,13	3,03	4,65	4,44	2,78	2,4
↓	308	272	Jonavos J.Ralio vid. mok.	9,52	146	3	16	13,01	7,43	2,8	5,08	1,52	3,81	2,1
↑	309	399	Paberžės Šv. S.Kostkos vid. mok.	9,5	32	n.d.	5	15,63	8,92	0	0	0	4,35	0,59
↓	310	259	Klaipėdos "Vėtrungės" gim.	9,47	215	n.d.	29	13,49	7,7	4,71	0	2,78	2,96	1,77
↑	311	356	Vilniaus r. Avižienių vid. mok.	9,47	32	n.d.	3	9,38	5,35	14,29	0	0	9,68	4,11
↑	312	464	Vilniaus A.Puodžio vid. mok.	9,46	51	n.d.	3	5,88	3,36	3,23	15,38	5,71	16,13	6,11
↓	313	126	Zarasų "Ažuolo" gim.	9,37	125	n.d.	14	11,2	6,39	6,31	6,94	1,61	2,94	2,97
↓	314	110	Kaišiadorių r. Kruonio gim.	9,33	34	n.d.	5	14,71	8,39	0	0	5,88	0	0,94
↓	315	268	Klaipėdos "Aukuro" gim.	9,33	155	n.d.	17	10,97	6,26	5,77	2,11	5,88	4,95	3,07
↓	316	273	Kelmės "Aukuro" vid. mok.	9,3	67	n.d.	9	13,43	7,67	2,38	4,17	0	3,85	1,63
↑	317	338	Vilniaus r. Rudaminos "Ryto" gim.	9,29	55	n.d.	6	10,91	6,23	0	3,45	3,03	15,22	3,07
↑	318	389	Alytaus r. Miroslavo vid. mok.	9,13	25	0	4	16	9,13	0	0	0	0	0
↓	319	200	Kauno r. Garliavos vid. mok.	9,07	54	n.d.	7	12,96	7,4	6,52	0	0	2,86	1,67
↓	320	143	Klaipėdos r. Veiviržėnų gim.	9,06	47	0	5	10,64	6,07	0	5,88	0	15,38	2,98
↑	321	349	Rokiškio r. Jūzintų J.O.Širvydo vid. mok.	9,04	23	n.d.	1	4,35	2,48	33,33	0	0	0	6,56
↓	322	69	Kauno r. Karmėlavos B.Buračo gim.	9,04	42	n.d.	6	14,29	8,15	0	0	5,56	0	0,89
↓	323	317	Lazdijų r. Seirijų A.Žmuidzinavičiaus gim.	8,89	42	n.d.	5	11,9	6,79	3,57	0	8,7	0	2,09
↓	324	250	Kupiškio r. Skapiškio vid. mok.	8,82	21	0	2	9,52	5,44	6,67	13,33	0	0	3,38
↑	325	443	Bezdonių vid. mok.	8,78	13	n.d.	2	15,38	8,78	0	0	0	0	0
↑	326	294	Šiaulių Vijolių vid. mok.	8,78	52	n.d.	8	15,38	8,78	0	0	0	0	0
↑	327	444	Vilniaus r. Buivydžių vid. mok.	8,78	26	0	4	15,38	8,78	0	0	0	0	0
↓	328	165	Vilniaus r. Kalvelių 2-oji vid. mok.	8,74	23	n.d.	3	13,04	7,44	0	8,33	0	0	1,29
↓	329	128	Varėnos r. Merkinės V.Krėvės gim.	8,72	39	n.d.	4	10,26	5,85	4,17	5,56	7,41	0	2,87
↓	330	190	Vilniaus Baltupių vid. mok.	8,69	49	4	3	14,29	8,15	0	0	0	4	0,54
↑	331	407	Lazdijų r. Šventėžerio vid. mok.	8,63	25	n.d.	2	8	4,57	10	5,56	7,69	0	4,06
↑	332	403	Pasvalio r. Pumpėnų vid. mok.	8,56	20	n.d.	3	15	8,56	0	0	0	0	0
↑	333	397	Vilniaus Ozo vid. mok.	8,55	135	n.d.	12	8,89	5,07	4,76	5	3,03	9,47	3,47
↓	334	63	Kauno V.Kuprevičiaus vid. mok.	8,54	77	n.d.	10	12,99	7,41	0	0	4,55	2,94	1,12
↓	335	307	Klaipėdos Baltijos gim.	8,51	132	n.d.	10	7,58	4,32	7,35	1,92	3,45	14,06	4,19
↓	336	276	Skuodo r. Mosėdžio gim.	8,51	71	1	5	8,45	4,82	8,89	4,55	7,69	0	3,68
↓	337	285	Šilutės r. Kintų vid. mok.	8,47	11	n.d.	1	9,09	5,19	16,67	0	0	0	3,28
↓	338	203	Telšių "Krantų" vid. mok.	8,41	73	1	8	12,33	7,04	2,27	2,38	0	4,17	1,38
↑	339	427	Šalčininkų r. Eišiškių S.Rapolionio gim.	8,33	36	n.d.	4	11,11	6,34	3,7	0	0	9,38	1,99
↓	340	213	Šiaulių "Saulėtekio" gim.	8,31	140	3	15	12,86	7,34	0	1,54	0	5,48	0,98
↑	341	n.d.	Prienų "Revuonos" vid. mok.	8,31	36	0	3	8,33	4,76	0	0	22,22	0	3,55
↑	342	421	Vilniaus Lazdynų vid. mok.	8,29	69	n.d.	5	7,25	4,14	8,89	0	4,55	12,5	4,16
↑	343	417	Trakų r. Rūdiškių gim.	8,29	36	0	1	2,78	1,59	15,38	11,11	9,09	3,7	6,7
↑	344	420	Šalčininkų r. Baltosios Vokės E.Ožėškovo vid. mok.	8,29	15	n.d.	1	6,67	3,81	9,09	0	0	20	4,48
↑	345	425	Vilniaus M.Dobužinskio vid. mok.	8,15	49	6	1	14,29	8,15	0	0	0	0	0
↑	346	470	Kauno Šančių vid. mok.	8,06	77	n.d.	8	10,39	5,93	6,98	2,56	0	2,7	2,13
↑	347	430	Mažeikių r. Sedos V.Mačernio gim.	8,01	63	n.d.	6	9,52	5,44	7,69	3,33	0	4	2,57
↓	348	169	Kauno "Versmės" vid. mok.	7,95	74	3	6	12,16	6,94	0	2,94	0	4,08	1,01
↑	349	371	Švenčionių Z.Zemaičio gim.	7,93	93	n.d.	10	10,75	6,14	3,57	0	0	8,11	1,79
↑	350	367	Šilutės r. Švėkšnos "Saulės" gim.	7,9	40	n.d.	4	10	5,71	8,33	3,57	0	0	2,19
↑	351	469	Mažeikių Sodų vid. mok.	7,88	57	1	6	12,28	7,01	2,78	0	0	2,38	0,87
↓	352	80	Šakių r. Lekėčių vid. mok.	7,76	17	n.d.	1	5,88	3,36	12,5	12,5	0	0	4,4
↓	353	25	Vilniaus r. Trakų Vokės vid. mok.	7,72	32	1	2	9,38	5,35	4,55	0	4,76	5,26	2,36
↓	354	324	Kauno Kovo 11-osios vid. mok.	7,69	43	n.d.	3	6,98	3,98	8,33	7,14	0	7,14	3,71
↓	355	225	Plungės r. Platelių gim.	7,67	30	1	2	10	5,71	3,7	0	7,69	0	1,96
↓	356	59	Prienų r. Jiezno gim.	7,65	19	n.d.	2	10,53	6,01	8,33	0	0	0	1,64
↓	357	345	Kelmės r. Pakražančio vid. mok.	7,61	15	0	2	13,33	7,61	0	0	0	0	0
↓	358	217	VšĮ Kauno Julijanavos katalikiška vid. mok.	7,59	63	n.d.	5	7,94	4,53	4,76	0	6,25	8,33	3,06
↑	359	360	Trakų r. Lentvario M.Šimelionio gim.	7,52	82	0	7	8,54	4,87	1,89	4,92	8,11	1,59	2,64
↓	360	15	Visagino "Gerosios vilties" vid. mok.	7,51	67	n.d.	3	4,48	2,56	6,25	0	7,5	18,75	4,95
↓	361	58	Joniškio "Aušros" gim.	7,49	111	n.d.	13	11,71	6,68	2,04	1,43	1,14	0	0,81
↓	362	226	Šakių r. Gelgaudiškio vid. mok.	7,38	31	n.d.	1	3,23	1,84	20	0	10	0	5,54
↓	363	335	Vilkaviškio r. Pilviškių "Santakos" gim.	7,32	59	n.d.	7	11,86	6,77	2,78	0	0	0	0,55
↓	364	144	Skuodo r. Ylakių gim.	7,28	51	0	6	11,76	6,72	2,86	0	0	0	0,56
↓	365	313	Vilniaus r. Lavoriškių vid. mok.	7,21	23	2	0	8,7	4,96	0	0	0	16,67	2,24

→³³ įtaisyti užsienio aukštąsias mokyklas. Gabiam vaikui, ypač, jei jis iš nepasiturinčios šeimos ir negali atsikirsti "viršūnėms" pademonstruodamas naujausią išmanųjį telefoną ar kompiuterį, mokytis tokioje mokykloje – pragaras.

Ne visi jaunuoliai pajėgūs mokytis gimnazijose

O blogiausia, kaip akcentuoja I.Bara-

Šiomet Lietuvoje brandos egzaminus laikė

nauskienė, kad daugumos valstybinių mokyklų pedagogai nėra linkę dirbdami su gabiais vaikais persistengti. Mat, viena vertus, atpažinti gabų vaiką nėra lengva, nes yra gabių vaikų, kurie plaukia paviršiumi, nedirba. Kita vertus, pedagogas, daliai vaikų teikdamas sudėtingesnes užduotis, turi jas teikti labai individualiai, kad ir neperkrautų vaiko, ir nepalikų jo per pamokas nuobodžiauti. Lygiai taip, beje, ir su silpnais vaikais. "Mūsų kolegų pedagogai, dirbantys užsienyje, – tęsia I.Baranauskienė, – yra kruopščiai paruošti, kaip tai daryti, užtat silpnų vaikų integracija tenykštėse mokyklose nėra tokia problema, kaip kad pas mus. O ir, kai valstybinėse mokyklose kiekvienoje klasėje sėdi po 28 vaikus, neįmanoma kiekvieno vaiko įvertinti individualiai, nebent padalyti kam sunkesnes, kam lengvesnes užduotis, bet tai nėra tikrasis diferencijuotas mokymas. Pagaliau dažnas savivaldybių mokyklų pedagogas reziumuoja: man daugiau nemoka, tai kodėl aš turėčiau daugiau dirbti".

Viceministras V.Bacys tik atsidūsta:

Lietuvos gimnazijų reitingas 2011

"Taip, po mokyklų audito buvo prieita prie bendros išvados: visų mūsų šalies mokyklų problema – diferencijuoto, pagal vaikų gebėjimus, mokymo nebuvimas ir pamokos medžiagos išdėstymas, kai tik išdėstoma, bet neišmokoma".

Pats V.Bacys prisipažįsta, kad tiek būdamas mokytoju, tiek dabar labiau-siai irzta dėl 45 minučių pamokų trukmės. Anot jo, pamoka turėtų būti to-kios trukmės, kiek reikia medžiagai pa-

47 tūkst. abiturientų

teikti ir mokiniams ją įsisavinti, o ne nuo skambučio iki skambučio. Bet, kad būtų kitaip, didelė utopija.

O kol kas, kaip sako I.Baranauskienė, absoliučios daugumos savivaldybių mo-kyklų pedagogai orientuojasi į mokinių vidutinioką. Gabieji gi palikti mokinti patiems tėvams arba repeticoriams.

Tie gabūs vaikai, kurie neturi kas juos namuose pamoko, paskatina, motyvuoja stengtis, per ketverius metus pagrindi-ninėje mokykloje (būsimoje progimnazijoje) greta tinginių ir vidutiniokų taip nusimoko, kad net ir geros gimnazijos pedagogai sunkiai bepajėgia užkamšyti spragas.

Ir taip bus tol, kol netoliaregis par-lamentas (tiksliau kairioji jo dalis, per-nai blokavusi tokias Švietimo įstatymo pataisas) privačioms mokykloms neatiduos visų mokinio krepšelio ir ūkio lėšų ir taip nepaskatins energingiau steigtis privačias mokyklas, o į progimnazijas ir gimnazijas bus priimami visi be jokių žinių patikrinimo, tik pagal gyvenamąją teritoriją. "Jei Seimas būtų ryžęsis pil-

→ 36

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
366	120	Kaišiadoryų r. Ziežmarių gim.	7,2	55	n.d.	5	9,09	5,19	5,13	0	3,13	3,7	2,01	
367	67	Kauno Palemono vid. mok.	7,17	57	n.d.	5	8,77	5,01	0	4	7,14	2,94	2,16	
368	361	Kauno Milikonių vid. mok.	7,16	114	0	7	6,14	3,5	4	9,38	4,65	5	3,66	
369	109	Jurbarko r. Veliuonos A. ir J.Juškų vid. mok.	7,13	16	n.d.	2	12,5	7,13	0	0	0	0	0	
370	346	Molėtų r. Jonišio vid. mok.	7,13	16	n.d.	2	12,5	7,13	0	0	0	0	0	
371	278	Kauno Šv.Kazimiero vid. mok.	7,1	47	2	3	10,64	6,07	0	0	6,45	0	1,03	
372	316	Alytaus r. Butrimonių gim.	7,04	38	0	4	10,53	6,01	0	6,67	0	0	1,03	
373	320	Tauragės r. Skaudvilės gim.	7,04	81	2	5	8,64	4,93	7,69	0	3,7	0	2,11	
374	447	Kauno V.Kudirkos vid. mok.	6,88	40	n.d.	4	10	5,71	0	0	0	8,7	1,17	
375	6	Šiaulių "Santarvės" vid. mok.	6,84	20	n.d.	0	0	0	25	0	0	14,29	6,84	
376	433	Vilniaus J.Lelevelio vid. mok.	6,76	36	n.d.	3	8,33	4,76	4,17	0	0	8,82	2,01	
377	499	Vilniaus Žydų vid. mok. "Menachemo namai"	6,73	4	n.d.	0	0	0	0	0	0	50	6,73	
378	340	Pagėgių A.Mackaus gim.	6,64	66	n.d.	5	7,58	4,32	9,09	1,72	0	1,92	2,32	
379	246	Mažeikių r. Tirkšlių vid. mok.	6,49	44	2	3	11,36	6,49	0	0	0	0	0	
380	490	Senosios Varėnos A.Ryliškio vid. mok.	6,41	22	0	2	9,09	5,19	0	0	0	9,09	1,22	
381	448	Marijampolės r. Liudvinavo K.Borutos vid. mok.	6,34	18	2	0	11,11	6,34	0	0	0	0	0	
382	432	Utenos Dauniškio gim.	6,2	201	5	14	9,45	5,4	1,72	1,32	0	1,9	0,8	
383	438	Telšių "Ateities" vid. mok.	6,13	53	n.d.	4	7,55	4,31	4,17	2,63	3,7	0	1,82	
384	375	Biržų "Atžalyno" vid. mok.	5,95	70	n.d.	6	8,57	4,89	0	6,82	0	0	1,06	
385	401	Marijampolės Igliaukos A.Matučio vid. mok.	5,94	29	0	2	6,9	3,94	6,25	5	0	0	2,01	
386	237	Širvintų r. Gelvonų vid. mok.	5,9	29	0	3	10,34	5,9	0	0	0	0	0	
387	480	Vilniaus Senamiesčio vid. mok.	5,85	39	3	1	10,26	5,85	0	0	0	0	0	
388	466	Kretingos r. Darbėnų gim.	5,84	39	n.d.	3	7,69	4,39	3,23	5,26	0	0	1,45	
389	398	Šilalės r. Pajūrio S.Biržiškio vid. mok.	5,78	45	n.d.	3	6,67	3,81	4,55	3,13	3,7	0	1,97	
390	228	Kalvarijos Sangrūdės vid. mok.	5,57	23	0	1	4,35	2,48	6,67	0	11,11	0	3,09	
391	337	Mažeikių r. Viekšnių gim.	5,5	49	2	2	8,16	4,66	0	0	0	6,25	0,84	
392	365	Šalčininkų r. Jašiūnų M.Balinskio vid. mok.	5,5	31	1	1	6,45	3,68	0	0	5,56	6,9	1,82	
393	396	Vilniaus Jeruzalės vid. mok.	5,46	50	n.d.	3	6	3,42	6,98	2,5	0	2,04	2,04	
394	437	Kauno r. Vandžiogalos vid. mok.	5,44	21	n.d.	2	9,52	5,44	0	0	0	0	0	
395	230	Tauragės r. Batakių vid. mok.	5,44	21	0	2	9,52	5,44	0	0	0	0	0	
396	426	Rokiškio r. Kamajų A.Strazdo gim.	5,39	38	n.d.	3	7,89	4,51	0	0	5,56	0	0,89	
397	363	Klaipėdos r. Endriejavo vid. mok.	5,33	17	0	1	5,88	3,36	10	0	0	0	1,97	
398	299	Telšių "Germanto" vid. mok.	5,23	61	0	5	8,2	4,68	2,78	0	0	0	0,55	
399	103	Tauragės r. Žygačių gim.	5,21	26	n.d.	2	7,69	4,39	0	5,26	0	0	0,82	
400	369	Panevėžio r. Smilgių vid. mok.	4,96	23	0	2	8,7	4,96	0	0	0	0	0	
401–499														
401	93	Šilutės r. Žemaičių Naumiesčio gim.	4,9	31	n.d.	1	3,23	1,84	5,88	0	6,25	6,67	3,05	
402	n.d.	Kauno A.Stulginskio katalikiška vid. mok.	4,89	35	n.d.	3	8,57	4,89	0	0	0	0	0	
403	296	Joniškio r. Skaistgirio vid. mok.	4,81	27	n.d.	2	7,41	4,23	0	0	0	4,35	0,59	
404	286	Vilniaus r. Zujūnų vid. mok.	4,76	12	n.d.	1	8,33	4,76	0	0	0	0	0	
405	325	Lazdijų r. Veisiejų gim.	4,75	51	0	3	5,88	3,36	0	0	3,45	6,25	1,39	
406	323	Joniškio r. Žagarės gim.	4,68	31	0	2	6,45	3,68	0	0	6,25	0	1	
407	177	Vilniaus r. Paberžės "Verdenės" vid. mok.	4,67	18	0	1	5,56	3,17	0	0	0	11,11	1,50	
408	199	Rokiškio J.Tumo-Vaižganto vid. mok.	4,6	83	n.d.	4	4,82	2,75	1,67	4,26	2,13	3,85	1,85	
409	355	Klaipėdos r. Priekulės I.Simonaitytės gim.	4,57	25	n.d.	2	8	4,57	0	0	0	0	0	
410	455	Trakų r. Onušio vid. mok.	4,57	24	n.d.	1	4,17	2,38	11,11	0	0	0	2,19	
411	197	Alytaus r. Daugų V.Mirono vid. mok.	4,49	40	n.d.	2	5	2,85	8,33	0	0	0	1,64	
412	431	Šalčininkų "Santarvės" vid. mok.	4,39	13	0	1	7,69	4,39	0	0	0	0	0	
413	265	Šalčininkų r. Dieveniškų "Ryto" vid. mok.	4,36	18	n.d.	1	5,56	3,17	0	7,69	0	0	1,19	
414	485	Ignalinos r. Daugėlišio vid. mok.	4,08	14	n.d.	1	7,14	4,08	0	0	0	0	0	
415	491	Šalčininkų r. Turgelių P.K.Bžostovskio vid. mok.	4,04	11	n.d.	0	0	0	0	0	0	30	4,04	
416	354	Anykščių A.Baranausko vid. mok.	4,01	98	1	4	5,1	2,91	2,56	3,85	0	0	1,1	
417	465	Jurbarko r. Eržvilko gim.	3,98	43	0	3	6,98	3,98	0	0	0	0	0	
418	472	Anykščių r. Kavarsko vid. mok.	3,91	29	0	1	3,45	1,97	0	12,5	0	0	1,94	
419	188	Kėdainių r. Akademijos gim.	3,81	57	0	3	5,26	3	2,44	0	0	2,44	0,81	
420	127	Kelmės r. Užvenčio Š.Raganos gim.	3,81	37	n.d.	2	5,41	3,09	0	0	4,55	0	0,73	
421/ 422	404	Trakų r. Paluknio "Medeinos" vid. mok.	3,81	15	0	1	6,67	3,81	0	0	0	0	0	
421/ 422	496	Vilkaviškio r. Vištyčio P.Kriauciūno vid. mok.	3,81	15	0	1	6,67	3,81	0	0	0	0	0	
423	477	Kėdainių r. Josvainių gim.	3,57	16	1	0	6,25	3,57	0	0	0	0	0	

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV
424	473	Telšių r. Tryškių Lazdynų Pelėdos vid. mok.	3,53	27	0	0	0	0	0	11,11	0	0	10	3,53
425	463	Anykščių r. Svėdasų J.Tumo-Vaižganto gim.	3,46	33	0	2	6,06	3,46	0	0	0	0	0	0
426	40	Vilniaus r. Medininkų Šv.Kazimiero vid. mok.	3,37	6	0	0	0	0	0	0	0	0	25	3,37
427	488	Pasvalio r. Saločių A.Poškos vid. mok.	3,36	17	n.d.	1	5,88	3,36	0	0	0	0	0	0
428	475	Vilniaus "Saulėtekio" vid. mok.	3,29	69	n.d.	2	2,9	1,65	3,03	6,67	0	0	0	1,63
429	341	Anykščių r. Troškūnų K.Inčiūros vid. mok.	3,28	22	0	0	0	0	16,67	0	0	0	0	3,28
430	423	Ukmergės r. Veprių vid. mok.	3,28	15	0	0	0	0	16,67	0	0	0	0	3,28
431	410	Lazdijų r. Šeštokų vid. mok.	3,25	41	0	2	4,88	2,78	0	3,03	0	0	0	0,47
432	453	Kazlų Rūdos Plutiškių vid. mok.	3,17	18	n.d.	1	5,56	3,17	0	0	0	0	0	0
433	279	Kelmės r. Vaiguvo V.Šimkaus vid. mok.	3,17	18	0	1	5,56	3,17	0	0	0	0	0	0
434	282	Šalčininkų r. Dieveniškų A.Mickevičiaus vid. mok.	2,88	14	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	21,43	2,88
435	456	Ignalinos r. Dūkšto vid. mok.	2,85	20	n.d.	1	5	2,85	0	0	0	0	0	0
436	387	Kauno r. Čekiškės P.Dovydaičio vid. mok.	2,81	29	0	1	3,45	1,97	0	0	5,26	0	0	0,84
437	435	Kauno A.Puškinio gim.	2,78	171	n.d.	7	4,09	2,34	0	0	2,78	0	0	0,44
438	352	Ignalinos r. Didžiasalio "Ryto" vid. mok.	2,72	21	n.d.	1	4,76	2,72	0	0	0	0	0	0
439	281	Trakų r. Lentvario 1-oji vid. mok.	2,63	65	0	3	4,62	2,63	0	0	0	0	0	0
440	357	Vilniaus r. Grigiškių vid. mok.	2,61	40	n.d.	0	0	0	10,53	0	0	0	4	2,61
441	210	Molėtų r. Suginėlių vid. mok.	2,59	17	n.d.	0	0	0	0	16,67	0	0	0	2,59
442/443	293	Kupiškio r. Subačiaus gim.	2,48	23	0	1	4,35	2,48	0	0	0	0	0	0
442/443	476	Šakių r. Kriūkų vid. mok.	2,48	23	0	1	4,35	2,48	0	0	0	0	0	0
444	376	Šalčininkų r. Butrimonių A.Krepšul vid. mok.	2,45	19	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	18,18	2,45
445	148	Telšių r. Luokės vid. mok.	2,43	32	n.d.	1	3,13	1,78	0	4,17	0	0	0	0,65
446	459	Klaipėdos "Pamario" vid. mok.	2,34	115	n.d.	4	3,48	1,99	0	0	0	2,63	0,35	0,35
447	449	Pagėgių r. Vilkyškių vid. mok.	2,2	26	n.d.	1	3,85	2,2	0	0	0	0	0	0
448	487	Panevėžio r. Pajstrio J.Zikaro vid. mok.	2,2	26	n.d.	1	3,85	2,2	0	0	0	0	0	0
449	460	Varėnos r. Matuizų vid. mok.	2,11	27	n.d.	1	3,7	2,11	0	0	0	0	0	0
450	395	Kelmės r. Šaukėnų V.Pūtvo-Putvinskio vid. mok.	1,99	41	0	1	2,44	1,39	0	3,85	0	0	0	0,6
451	377	Ukmergės r. Siesių vid. mok.	1,59	36	0	1	2,78	1,59	0	0	0	0	0	0
452	327	Rokiškio r. Obelių gim.	1,51	26	n.d.	0	0	0	7,69	0	0	0	0	1,51
453	446	Raseinių r. Šiluvos vid. mok.	1,5	38	0	1	2,63	1,5	0	0	0	0	0	0
454	295	Ignalinos r. Vidiškių gim.	1,41	21	0	0	0	0	7,14	0	0	0	0	1,41
455	492	Švenčionių r. Švenčionių 2-oji vid. mok.	1,16	49	n.d.	1	2,04	1,16	0	0	0	0	0	0
456	494	Turgelių vid. mok.	1,12	12	0	0	0	0	0	0	0	8,33	1,12	1,12
457	484	Eitminiškių vid. mok.	1,04	14	n.d.	0	0	0	0	0	0	7,69	1,04	1,04
*	483	Akmenės r. Kruopių vid. mok.	0	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	344	Jonavos r. Žemųjų vid. mok.	0	17	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	311	Kauno M.Mažvydo vid. mok.	0	42	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	452	Kauno r. Piliunos vid. mok.	0	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	211	Pakruojio r. Lygumų vid. mok.	0	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	486	Pakruojio r. Rozalimo vid. mok.	0	13	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	489	Pasvalio r. Vaškų vid. mok.	0	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	419	Raseinių r. Betygalos Maironio vid. mok.	0	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	329	Šakių r. Plokščių vid. mok.	0	19	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	214	Šilutės r. Vainuto vid. mok.	0	23	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	392	Švenčionių r. Adučiškio vid. mok.	0	13	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	422	Švenčionių vid. mok.	0	27	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	267	Telšių r. Nevarėnų vid. mok.	0	18	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	493	Trakų r. Paluknio vid. mok.	0	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	350	Varėnos r. Panočių vid. mok.	0	16	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	220	Vilkaviškio r. Sūdavo vid. mok.	0	13	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	457	Vilkaviškio r. Virbalio vid. mok.	0	18	n.d.	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0
*	458	Vilniaus r. Juodšilių Šv.U.Leduchovskos vid. mok.	0	17	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	434	Vilniaus r. Maišiagalos kun.J.Obrembskio vid. mok.	0	19	n.d.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
*	462	Vilniaus r. Valčiūnų vid. mok.	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* – šios gimnazijos reitinge dalijasi 458–477 vietomis

Šaltinis: Švietimo ir mokslo ministerijos, LAMA BPO, Lietuvos gimnazijų ir vidurinių mokyklų duomenys;

Pastaba: Sudarant reitingą remtasi 2009 m. gimnazistų ir abiturientų laidos statistiniais duomenimis.

↑ – reitinge pakilo, ↓ – reitinge liko toje pačioje pozicijoje, ↕ – reitinge nukrito, palyginti su praėjusiais metais.

Reitingas nėra įtrauktas gimnazijų, kurios 2009-aisiais neturėjo išleidžiamų klasių.

Reitingas sudarytas, remiantis 2010 m. baigiamųjų / stojamųjų egzaminu duomenimis.

Į reitingą neįtrauktos specializuotos menų, suaugusiųjų bei neigaliųjų vaikų vidurinės mokyklos ir gimnazijos.

→35

nai finansuoti nevalstybinį švietimo sektorių, jau būtų įvykusi kur kas rimtesnė švietimo reforma nei vyksta šiandien, – atitaria Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktorius. – Juk jei privačios mokyklos dirbtų blogai, nesurinktų mokinių ir galiausiai žlugtų. O tos, kurios dirba gerai, galėtų ženkliai sumažinti mokslo kainą. Mat dabar didžiausias privačių mokyklų trūkumas – didelė kaina: tėvai, mokantys už vaikų mokslus nemažus pinigus, daro didžiulę įtaką mokyklai. Tuo tarpu katalikiškose mokyklose mokslo kaina yra "protinga", dėl to ir rezultatai kitokie. Ir gaila, kad Seimo nariai tai sunkiai suvokia".

Buvęs švietimo ir mokslo ministras Algirdas Monkevičius sako atvirai: politikai nesuvokia, o tiesiog pataikauja visuomenei ir mieliau renkasi kosmetinę švietimo reformą.

Išskirtinių gabumų vaikai neturi mokyti su vidutiniokais

Mūsų pašnekovė I.Baranauskienė įsitikinusi: valstybinės elitinės mokyklos išskirtinių gabumų vaikams privalo egzistuoti, nes skirtingų gabumų vaikai negali būti mokomi tais pačiais metodais.

Tiesa, galimybę mokykloms atsirinkti vaikus pagal gabumus, pernai užblokojo tie patys parlamentarai jau minėtu Švietimo įstatymu. Mokyklos privalo priimti vaikus pagal jų gyvenamąją ir mokyklai priskirtą teritoriją.

Tačiau lygiava švietime, anot Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktoriaus, veda atgalios, nes vaikai labai skirtingi: vieni pajėgūs įsisavinti labai daug ir jiems reikia skirti daugiau resursų, kitų – negalima perkrauti, nes jiems sunkiai pakeliami sudėtingi mokslai.

"Didžiausia problema ta, kad mūsų valstybėje nėra sutarimo, kas yra elitas, – netoliaregiškas Švietimo įstatymo nuostatas komentuoja I.Baranauskienė. – Jei elitas yra turtingieji, tai, žinoma, gerai, kad valstybė neleidžia jiems steigti išskirtinių rezervatų. Bet, mano galva, mes elitu turime laikyti ne turtingiausius mūsų žmones, o protingiausius. Ir šitiems gabiausiems, intelektualiausiems mūsų šalies vaikams ir turi būti skirtos elitinės mokyklos, kaip kad Vilniaus licėjus, KTU gimnazija ar kitos. Mūsų valstybės vyrai pagaliau turi suprasti, kad gabiausi vaikai, baigę elitines mokyklas, garsins mūsų valstybę, dirbs Lietuvos labui. Todėl mes privalome tiems, kam Dievas davė didesnius gebėjimus, padėti tobulėti", – aiškina I.Baranauskienė, apsilankiusi daugybėje Vakarų Europos bendrojo lavinimo mokyklų.

O ir į kitas savivaldybių gimnazijas bei progimnazijas vaikai, anot mūsų

pašnekovės, turi būti atrenkami pagal gabumus. O tie, kam sunkiai įkandamas vidurinis mokslas, turėtų mokytis kitose mokyklose ir nesmukdyti bendro lygio. "Vakarų Europoje visiškai normalu, kad profesorius vaikas, kuriam sunkiai sekėsi mokslai, įgyja amatą ir dirba kepėju, kirpėju ar siuvėju. O Lietuvoje tėvai bet kurį vidutinioką siekia matyti daktaru. Užtat žmonės piktnasi neprofesionaliais specialistais, o ir pats toks vidutiniokas dirbdamas neįaučia jokio malonumo", – komentuoja patyrusi pedagogė.

Vilniaus jėzuitų gimnazijos direktorius brolis Virgilijus Saulius S.J. taip pat pritaria, kad gimnazijose turėtų mokytis gabiausi ir stipriausi vaikai, o kitiems verčiau rinktis mokyklą su profesija. Tada, anot direktoriaus, sustiprėtų ir profesinis sektorius, jo prestižas.

I.Baranauskienė mano, kad Lietuvoje, kaip ir, tarkime, Vokietijoje ar D.Britanijoje, vaikus į būsimas mokyklas (profesines, koledžus ar universitetus – J.K. past.) derėtų paskirstyti jau po pradinės mokyklos. Mat, kai tėvai žino, kad jau pirmieji ketveri metai gali nulemti jų vaikų ateitį, už juos jaučia daug didesnę atsakomybę: labiau domisi ko ir kaip vaikas mokomas, daugiau padeda jam įtvirtinti išmoktus dalykus, gilinasi į mokyklos bendruomenės reikalus, aktyviau bendradarbiauja su pedagogais, kontroliuoja mokymo turinį, metodus, reikalauja realios, o ne "popierinės" mokymo kokybės. Pačių pradinė mokyklų vadovai tada irgi priversti daugiau krutėti ir ieškoti pažangių, o ne bet kokių pradinė klasių mokytojų: jei konkrečios mokyklos pradinukai metai iš metų bus nukreipiami tik į profesines mokyklas, tėvai nenorės vesti į jas vaikų ir ieškos pradinė mokyklų, garantuojančių aukštesnę kokybę.

Tokiu būdu ir progimnazijos būtų priverstos sukrusti: jei į jas ateis gerai paruošti pradinukai, bet per ketverius metus bus "numokyti" ir gimnazijos ims dėl to reikšti pretenzijas, prastos progimnazijos nebesurinks mokinių ir bankrutuos.

Žinoma, galima sakyti, kad privačių mokyklų atstovai kritikuoja valstybines bendrojo lavinimo mokyklas dėl kokių nors konkurencinių motyvų. Tačiau ir tarptautiniai mokinių gebėjimų tyrimai patvirtina: situacija Lietuvos mokyklose blogėja – jose nebeliko žinių, kuriomis garsėjo sovietinė lietuviškoji mokykla, o ir kūrybiškumo neatsirado. Tarkime, remiantis naujausiu PISA (Tarptautinis skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų) tyrimu paaiškėjo, kad Lietuvos moksleivių pasiekimai yra žemesni už tarptautinį vidurkį ir gerokai prastesni, palyginti, su anksčiau atliktu tokiu pačiu tyrimu. Beje, sunkiausiai mūsų moksleiviams sekėsi spręsti kūrybiškas matematinės užduoties.

O visą šį negatyvų foną dar geriau atskleidžia pirmą kartą (2009 m.) Lietuvoje at-

Net trečdalis kai kurių Lietuvos mokyklų abiturientų įstoja į užsienio universitetus

liktas tarptautinis TALIS (Mokymo ir mokymosi) tyrimas, kuriame dalyvavo mokytojai. Remiantis juo mūsų mokykla išsiskiria mokinių bėgimu iš pamokų. Šią bėdą įvardijo net 88,5 proc. apklaustų Lietuvos mokytojų ir tai yra blogiausias rezultatas tarp visų tyrimo dalyvių. Pagal mokinių vėlavimą į mokyklą mūsų šalis yra antra (šią problemą nurodė net 65,2 proc. Lietuvos mokytojų), mus lenkia tik Meksika – 78 proc. Paga-

liau, esame trečioje vietoje, pagal moksleivių nusirašinėjimą (38,8 proc.), pagal šį rodiklį Lietuvos moksleivius lenkia tik meksikiečiai (54,1 proc.) ir lenkai (42,3 proc.).

Tiesa, Švietimo ir mokslo ministerija, pristačiusi šį tarptautinį tyrimą, labai greitai ir noriai pamiršo jo neigiamus rezultatus, šaukte šaukiančius pokyčių.

**Jonė Kučinskaitė,
Rasa Kairienė**

Lietuvos moksleivių žinios ir gebėjimai menksta

Valstybė	Skaitymo gebėjimai	Matematikos gebėjimai	Gamtos mokslų gebėjimai	Vieta
Kinija (Šanchajus)	556	600	575	1
Estija	501	512	528	13
Latvija	484	482	494	30
Lietuva	468	477	491	40
Rusija	459	468	478	43
Kirgizija	314	331	330	65

Pastaba: Iš viso vertinti 65 šalių moksleivių gebėjimai

Šaltinis: Tarptautinis moksleivių skaitymo, matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų tyrimas PISA 2009 m.

Keturiskart šimtukininkai laiką lei

Šiomet brandos egzaminus laikė per 47 tūkst. abiturientų, iš kurių 884 gavo aukščiausią – šimto balų įvertinimą bent iš vieno egzamino. Trims iš jų pavyko gauti po šimtuką net iš keturių egzaminų. „Veidas“ susisieko su visais trimis.

Klaipėdėtis Emilis Bružas, vilnietė Ieva Raudonytė ir marijampolietis Mindaugas Brusokas laužo „moksliau“ stereotipą. Nors jų pasirodymas egzaminuose buvo stulbinamai geras, abiturientai rasdavo pakankamai laiko hobiams, o savo sėkme linkę dalintis tiek su mokytojais, tiek su klases draugais, sukūrusiais motyvuojančią atmosferą mokykloje.

Keturiskart šimtukininkai vieningai mini ir kitą sėkmės recepto ingredientą: siekti gerų rezultatų turi skatinti ne noras gauti

„Sąžiningai mokiausi visus 12 metų“

„Šimtukas kartais yra ir sėkmės dalykas. Štai ir mūsų mokykloje buvo mokinių, kurie iš trijų egzaminų gavo po 100 balų ir vieno 99“, – prisimena Ieva Raudonytė, kitokių balų kaip 100 negavusi. Tačiau kalbantis su ja, akivaizdu, kad sėkmės faktorius buvo mažiausias. „Tai buvo ne savaitės, ne mėnesio, net ne paskutiniųjų metų darbas. Sąžiningai mokiausi visus 12 metų“, – prisipažįsta Ieva.

O kaip laisvalaikis? „Jei tik norėdavau, susitikdavau su draugais. Laisvalaikį apri-

jos tikrai nebuvo.“

Ieva buvo viena iš tų, kuriems pavyko įstoti ten, kur norėjo. Prancūzijos „Sciences Po“ universitetas yra vienas geriausių socialinių mokslų srityje tiek Prancūzijoje, tiek visoje Europoje. Britų savaitraščio „Times Higher Education“ šių metų reitinge šis universitetas buvo įvertintas kaip 35-as pasaulyje ir pirmas Prancūzijoje pagal socialinius ir politikos mokslus. Šias studijas Ieva mato kaip trampliną į tolesnį tikslą – darbą Jungtinių Tautų Organizacijoje arba Europos

Šimtukininkų mini dosjė:

Emilis Bružas:

- Baigė Klaipėdos „Ažuolyno“ gimnaziją.
- Egzaminų balai: matematika, chemija, biologija, anglų kalba – po 100, lietuvių kalba – 91.
- Studijuos biologinius gamtos mokslus Kembridžo universite.

Ieva Raudonytė:

- Baigė Vilniaus licėjų.
- Egzaminų balai: lietuvių kalba, anglų kalba, istorija, matematika – visų po 100.
- Studijuos socialinius mokslus Prancūzijos Sciences Po universitete.

brandos atestatą su kuo aukštesniais balais, o studijuojamų dalykų įdomumas. Anot jų, naujausiųjų laikų istorijos ar neapibrėžtinių integralų nesuprasi per prievartą.

Džiugina tai, kad abiturientai užtikrinti dėl savo ateities. Nors su savo rezultatais jie galėjo įstoti praktiškai į bet kurią specialybę ir universitetą, sprendimai buvo priimti atsižvelgiant į ilgesnį nei studijų laikotarpis perspektyvą. Savo ateitį su darbu tarptautinėse organizacijose siejanti Ieva rinkosi socialinius mokslus viename aukščiausiai reitinguojamų Prancūzijos universitetų, Mindaugas, ieškojęs profesijos, galinčios garantuoti ir pakankamas pajamas, ir neatiimančios per daug laiko Vilniaus universitete studijuos odontologiją, o Emilis jį dominančioms gamtos mokslų studijoms pasirinko geriausiu Europoje laikomą Kembridžo universitetą.

bodavau tiek, kiek norėjau pati, niekas manęs mokyti neversdavo. Visą dariau, nes man buvo įdomu, norėjau to, supratau prasmę mokyti istoriją, skaityti literatūrą. Šie mokslai atveria pažinimą, o kai kurie, pavyzdžiui anglų kalba, labai naudingi ir praktiškai“, – įsitikinusi Ieva.

Mergina baigė Vilniaus licėjų – mokyklą, kiekvienais metais esančią tarp lyderių pagal šimtukų statistiką. Ir šiomet čia išauginti 72 šimtukininkai – daugiau nei bet kurioje kitoje mokykloje. Pašnekovė sutinka, kad bendra atmosfera licėjuje yra ištis nuteikianti siekti aukštų tikslų, tačiau griežtai neigia vyraujančią stereotipą apie didžiulę konkurenciją tarp abiturientų: „Licėjaus vaizdas visuomenėje yra iškreiptas. Mes padėdavome vieni kitiems, laikydavome kumščius, kad tik kiekvienam pasisektų, kad įstotų ten, kur nori. Piktos konkurenci-

Sąjungos institucijoje, galbūt ir Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje.

„Norėčiau dirbti Lietuvoje, bet atstovauti šalį tarptautinėse organizacijose. Noriu įsivaizduoti Lietuvą kaip modernią, savo tradicijas išlaikančią valstybę, kuri supranta savo istorinio ir kultūrinio palikimo vertę, bet kartu nėra užsidariusi, ksenofobiška“, – savo Lietuvos viziją dalinasi viena geriausių šalies moksleivių.

Rado laiko ir krepšinio mokyklai, ir gatvės šokiams

Marijampolietis Mindaugas Brusokas laikė net penkis egzaminus ir nedaug pritrūko, kad ir penktojo – lietuvių kalbos – būtų gavęs aukščiausią įvertinimą. Tai ypač stebina žinant, kad būdamas abiturientu jis dar sugebėjo baigti ir miesto sporto mokyklą, ku-

do ne tik prie knygų

riore žaidė krepšinį, o pastaraisiais metais labai susidomėjo ne biologija ar chemija (kurių taip pat gavo po šimtuką), o gatvės šokiais.

Mindaugo sėkmės moksluose paslaptis tokia pati, kaip ir lėvos: nuosekliai mokytis visais mokslo metais, tada per egzaminus beliks pasikartoti. “Nuo mažens stengiausi nieko nepraleisti, nepalikti nepadarytų darbų. Mokytis nebuvo sunku, viską greitai perprasdavau, todėl egzaminams netgi buvo sunku prisiversti ruoštis. Galiausiai imdavo graužti sąžinę, kad laiką veltui leidžiu, tai pasikartodavau”, – atvirauja Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos absolventas.

Jis vienintelis iš trijų liko studijuoti Lietuvoje. “Niekur nenoriu išvažiuoti. Manau, kad jei jau išvažiuoji, tada grįžti nebeap-

gamtos mokslus Jungtinės Karalystės Kembridžo universitete. Remiantis jau minėtu “Times Higher Education” reitingu šis universitetas yra pirmas Europoje.

“Šiuo metu laukiu patvirtinimo laiško ir kai tik jį gausiu, pirksiu skrydžio bilietus. Manau, jog gavau puikią progą maksimaliai išbandyti savo akademinį potencialą”, – sako E.Bružas, prisijungiantis prie 36 pernai Kembridže studijavusių lietuvių. Priešingai nei leva ir Mindaugas, jis įtemptai egzaminams ruošėsi tik likus dienai ar dviem iki jų. “Aišku, kasmet būdavau pirmūnu, bet beveik netekdavo ruošti namų darbų, nuolat patekdavau ir tarp klasės “šauniausių” pamokų praleidinėtojų. Tikriausiai turiu įgimtą potraukį mokslui, todėl didelių pastangų geram rezultatui pasiekti nereikėjo”, – neslepia E.Bružas.

Už tokį požiūrį, kaip ir, anot jo paties, “baisų raštą ir neatidumą” dalis mokytojų vaikui prognozavo ne pačią sėkmingiausią egzaminų sesiją, tačiau galiausiai iš penkių egzaminų Emilis parsinešė keturis šimtukus. “Šie egzaminai labai specifiški, žinios tam tikroje srityje tikrai negarantuoja aukšto balo. Dėl to tikėjausi prastesnių rezultatų. Vis dėlto įrodžiau sau, kad galiu išsisukti, net kai esu išsprastas į gana griežtus rėmus”, – teigė klaipėdietis, ateityje norintis tirti vėžio gydymą ir alergines reakcijas.

Egzaminų balas neparodo žinių

Kita vertus, šimtukas nereiškia, kad abituriento žinios yra nepriekaištingos – balas tiesiog išreitinguoja abiturientus, parodo, kad konkretų egzaminą šimtukininkas išlaikė geriau nei absoliuti dauguma kitų laikiusiųjų. Taip pat skaičiuojant galutinį egzamino rezultatą daug reikšmės turi užduočių vertinimo sistemos specifika.

“Per daug metų pastebėta, kad tarptautinių matematikos olimpiadų dalyviai šimtukų negauna. Ne todėl, kad jie nemoka, o todėl, kad daug veiksmų atlieka mintinai. Spręsdami uždavinius jie nerašo tarpinių rezultatų, ir nors gauna teisingą atsakymą, jiems taškai vis tiek sumažinami”, – paaiškina Vilniaus licėjaus matematikos mokytojas ekspertas Benas Budvytis.

“Valstybinis egzaminas neparodo žinių lygio. Jis tik išreitinguoja – pirmąsias vietas dažniausiai užima kruopštieji, sąžiningieji, dorieji studentai, bet nebūtinai genijai. Ir patys abiturientai man sako, kad šimtukas jiems nėra tikslas – jie siekia Oksfordo, Harvardo universitetų, į kuriuos stojant daug lemia kiti egzaminai, ne tik mūsų valstybinis. Žinoma, negalima sakyti, kad gavusieji šimtukus yra netalentingi”, – teigia B.Budvytis šiemet mokęs 12 abiturientų, iš kurių šimtukus gavo 4.

Karolis Vyšniauskas

Mindaugas Brusokas:

- Baigė Marijampolės Rygiškių Jono gimnaziją.
- Egzaminų balai: matematika, chemija, biologija, anglų kalba – po 100, lietuvių kalba – 95.
- Studijuos odontologiją Vilniaus universitete.

simoka”, – sužinojęs egzaminų rezultatus kalbėjo Mindaugas. Ilgai svarstęs tarp jo pamėgtos matematikos ir tėvų rekomenduotos medicinos galiausiai pasirinko antrąjį variantą. Nuo rudens vaikas pradės Odontologijos studijas Vilniaus universiteto Medicinos fakultete.

Namų darbų ruošti netekdavo

M.Brusokas taip pat buvo svarstęs biochemijos studijų pasirinkimo galimybę, bet galiausiai jų atsisakė, nes, kaip teigia, “nenorėjo visą gyvenimą pratūnoti laboratorijoje”. Trečiasis keturis šimtukus gavęs abiturientas, Klaipėdos “Ažuolyno” gimnazijos absolventas Emilis Bružas pasirinko būtent šį kelią, tačiau bent jau universitete jo lauks tokios laboratorijos, kurių palikti nesinorės. Vaikinas studijuos biologinės

“Veidas”, prisidedamas prie Mstislavo Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondo “Pagalba Lietuvos vaikams” idėjos rasti ir remti talentingiausius šalies vaikus, tęsia rašinių ciklą

**Elitas,
kuriuo
galime
didžiuotis**

MRf Mstislavo Rostropovičiaus labdaros ir paramos fondas Pagalba Lietuvos vaikams

Projekto bankas

ŪKIO BANKAS

Projektą remia

MG BALTIC

MAXIMA ima pelnyti visuomenės

Per pastaruosius porą mėnesių MAXIMA LT pripažinta viena iš socialiai atsakingiausių įmonių ir turinčia geriausią reputaciją šalyje.

MAXIMA LT, UAB vadovas Gintaras Jasinskas džiaugiasi gyventojų nuomone ir tyrimų rezultatais, tačiau pripažįsta, kad labiau yra pripratęs prie kritikos, kurios visada sulaukia su kaupu. Mat, anot pašnekovo, žengiančiam priekyje visada keliama aukščiausi reikalavimai, jis stebimas lyg pro padidinamąjį stiklą. Į klausimą, kas galėjo lemti tokį gyventojų palankumą, įmonės vadovas atsako, kad greičiausiai lėmė įmonės veiksmų visuomenai – dėmesys klientams, santykiai su darbuotojais, investicijos į aplinkosaugą. Tačiau gyventojams, regis, labiausiai pastebimas įmonės kryptingas ir nuoseklus darbas su švietimo ir jaunimui skirtais projektais.

Įvertinimas už ilgametį įdirbį

Rinkos tyrimų bendrovės "GfK CR Baltic" dienraščio "Vilniaus diena" užsakyta liepos mėnesį atlikta reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa parodė, kad MAXIMA yra viena iš socialiai atsakingiausių įmonių. Tai įvardijo 40 proc. gyventojų. Daugiausia taip manančių yra tarp jaunimo. Kad geriausią reputaciją tarp šalies įmonių ir mažmeninės prekybos rinkoje turi MAXIMA, parodė ir tyrimų bendrovės

"Spinter tyrimai" drauge su agentūra "BVRG Burson-Marsteller" šiemet atliktas Lietuvos bendrovių reputacijos tyrimas.

Prekybos tinklo MAXIMA vadovas pripažįsta, kad jam šie gyventojų apklausos rezultatai buvo maloni staigmena. "Mes buvome pripratę pirmą kartą kaip didžiausias darbdavys, kaip vieni didžiausių mokesčių mokėtojų, kaip turintys didžiausią apyvartą, kituose su verslo laimėjimais susijusiuose reitinguose. Beje, būdamas pirmas, dažniausiai sulauki ir daugiau kritikos bei pastabų. Todėl Lietuvos gyventojų pripažinimas už socialinę atsakomybę yra itin svarbus ilgametės mūsų veiklos įvertinimas", – teigia Gintaras Jasinskas.

Paklaustas kodėl, jo manymu, MAXIMA šiemet pakilo į minėtų tyrimų lentelės viršų, G. Jasinskas sakė manąs, kad greičiausiai gyventojai įvertino daug metų įmonės plėtojamas rėmimų programas. Ypač nuosekliai bendrovė remia įvairias švietimo srities programas. "Į mus kreipiasi tikrai daug norinčiųjų gauti paramą, deja, neribotų resursų paramai neturime, todėl esame pasirinkę aiškias rėmimo kryptis: švietimo sritis ir pagalba vietos bendruomenėms", – paaikškino G. Jasinskas.

Įmonės vadovas pasakoja, kad sunkme-

G. Jasinskas apdovanojo "Jaunųjų talentų" nominantę

čiu įmonė ne tik nenutraukė jos teikiamos paramos gabiems vaikams, bet ją dar ir padidino. "Prieš porą metų, atsižvelgdami į sunkią ekonominę padėtį, mes nusprendėme padidinti mėnesines stipendijas Jaunųjų talentų konkurso nugalėtojams, kuriuos remiame nuo 2003 metų. Įmonė taip pat bendradarbiauja su labdaros fondais "Mamų unija" ir "Maisto banku", kurie pagalbos ranką tiesia labiausiai nuskriaustiems – onkologinėmis ligomis sergantiems vaikams, prie patalų prikaustytiems senjorams, socialiai remtinoms šeimoms", – apie

MAXIMA LT – "Dainų dainelės" rėmėja

palankumą

Bendrovė rūpinasi ir savo darbuotojų vaikais – geriausiai besimokantys įmonės darbuotojų vaikai vasarą važiuoja į poilsio ir edukacijos stovyklas

bendrovės remiamas sritis pasakojo MAXIMA LT generalinis direktorius.

Du tūkstančiai MAXIMALISTŲ

Beveik du tūkstančiai mūsų šalies dešimtokų šiais mokslo metais gavo MAXIMALISTO stipendijas. Šiais mokslo metais šioje mokinių pažangumo programoje pirmą kartą dalyvavo visos Lietuvos dešimtokai. Šią programą bendrovė pradėjo 2008 metais, savo bendrovės darbuotojų vaikams. "Vis augantis stipendijas gaunančių vaikų skaičius parodė, kad programa pasiteisina – vaikai yra motyvuojami ir skatinami geriau mokytis. Todėl šiemet rugsėjį pakvietėme programoje dalyvauti ir visos Lietuvos dešimtokus", – sunkmečiu netikėtą sprendimą – remti dar daugiau moksleivių – paaiškino G.Jasinskas.

Remti dešimtokus nuspręsta neatsitiktinai. MAXIMA LT užsakymu rinkos tyrimų RAIT atliktos apklausos duomenys parodė, kad būtent dešimtoje klasėje moksleiviai ima apsispręsti dėl ateities profesijos – todėl pažangus mokymasis tampa itin svarbus.

Per metus stipendiją gavo apie 1800 gerai besimokančių moksleivių, pusė jų stipendiją gavo visus mokslo metus. Bendrovė šioms stipendijoms skyrė per 600 tūkstančių litų. Programa MAXIMALISTAS skirta dešimtos arba antros gimnazijos klasės moksleiviams. Mėnesinę 50 litų vertės stipendiją gauna pirmūnai, kurių trimestro arba pusmečio pažymiai yra 9–10 balų.

Igyvendindama mokinių pažangumo programą MAXIMALISTAS, bendrovė siekia ne tik padėti mokiniams finansiškai, bet ir paskatinti juos kryptingai siekti užsibrėžtų tikslų. Stipendijas vaikai gali skirti

saviugdai, laisvalaikiui, pomėgiams. Visiems maximalistams stipendija perduodama į specialią maximalisto kortelę, su kuria galima atsiskaityti bet kurioje Lietuvoje esančioje MAXIMA parduotuvėje. Šių kortelių turėtojams taikomos specialiosios nuolaidos kanceliarinėms prekėms.

Dėmesys aplinkosaugai

Svarbu tai, kad MAXIMA pirmoji iš mažmeninės prekybos tinklų Lietuvoje

įdiegė ir vadovaujasi tarptautiniu ISO aplinkosaugos vadybos sistemų standartu – tai reiškia atsakomybę ne tik žmonėms, bet ir gamtai. Įmonėje įdiegtas aplinkosaugos vadybos standartas reiškia, kad nuosekliai mažinamas bendrovės procesų, produktų ir paslaugų daromas poveikis aplinkai.

Be to, bendrovė plėtoja ir ekologines iniciatyvas, didžioji dalis yra nukreipta į pirkėjų, t.y. žmonių sąmoningumo, atsakomybės ugdymą. Vienas iš pavyzdžių – bendrovės sprendimas prekiauti ekologiškais ir gamtai draugiškais maišeliais, kurie greičiau suyra. Taip ne tik mažinama tarša, bet ir atkreipiamas visuomenės ir pirkėjų dėmesys į beribių plastiko, plastikinių maišelių naudojimą.

"Stengiamės ne tik palaikyti kitų siūlomas geras iniciatyvas, bet ir patys kuriame ir plėtojame socialinius projektus ir programas. Pradėję įgyvendinti naują programą, kartu su partneriais ir dalyviais ją nuolat peržiūrime, kad ji duotų kuo didesnę naudą tiems, kam ji skirta. Tikrai dar ne viską tobulai darome, dar tik mokomės būti socialiai atsakingi – juk socialiai atsakingo verslo istorija Lietuvoje dar gana trumpa. Na, o šių metų gyventojų apklausų rezultatai skatins mus dar labiau stengtis ir toliau laikytis užsibrėžtos krypties", – apibendrino G.Jasinskas.

Daiva Norkienė

MAXIMA darbuotojai kasmet dalyvauja visuomeninėje aplinkos švarinimo akcijoje "DAROM"

Tik faktai

Rinkos tyrimų bendrovės "GfK CR Baltic" dienraščio "Vilniaus diena" užsakymu liepos mėnesį paskelbta reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa liudija, kad MAXIMA LT, UAB yra viena iš labiausiai socialiai atsakingų įmonių. Taip mano apie 40 proc. gyventojų. Tarp jų didelė dalis jaunimo.

Geriausios reputacijos bendrovės vardą MAXIMA LT, UAB pelnė gegužės pabaigoje, kai tyrimų bendrovė "Spinter tyrimai" kartu su agentūra "BVRG Burson-Marsteller" atliko Lietuvos bendrovių reputacijos tyrimą.

MAXIMA LT, UAB Lietuvoje šiuo metu valdo 216 parduotuvių. Kasdien jose apsilanko apie 550 tūkst. pirkėjų. Visose MAXIMA parduotuvėse Lietuvoje ir įmonės administracijoje dirba per 15 tūkst. darbuotojų.

Startuoju.lt palengvins studentų ir žmonių susitikimą

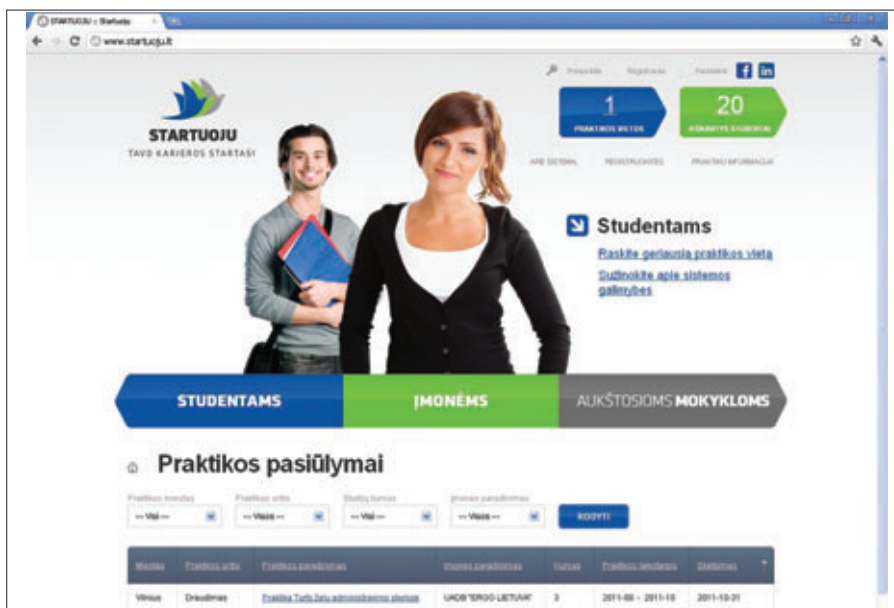
Lietuvos verslo konfederacija | ICC Lietuva kartu su partneriais sukūrė studentų praktikos paieškos duomenų bazę www.startuoju.lt. Sistemos tikslas – kad įmonės ir studentai lengviau surastų vieni kitus. Paiešką gerokai palengvina galimybė filtruoti pasiūlymus.

Startuoju.lt yra studentams, įmonėms ir aukštosios mokyklos skirta paieškos sistema, panaši į darbo paieškos tinklalapius internete. Šiame tinklalapyje gali registruotis visos įmonės, siūlančios praktikos vietas, ir studentai, ieškančys galimybių praktikai atlikti, o aukštosios mokyklos sistemoje turės galimybę stebėti kiek jų studentų jau susirado praktikos vietas.

Patogi sistema

Patogi naudojimuisi sistema turėtų palengvinti praktikantų ir praktikos vietų paieškos procesą. Dažnai studentai nežino, kur galėtų ieškoti praktikos vietos, arba jiems tenka pildyti daugybės įmonių praktikos vietų registracijos formas. Tuo tarpu įmonėms dažnai sudėtinga iš daugelio paraiškų pasirinkti tinkamiausius studentus. Mokymo įstaigų nustatomi praktikos tikslai ir užduotys retai atitinka įmonių veiklos specifiką ir galimybes suteikti pageidaujamą informaciją studentui. "Tikimės, kad sistema ne tik padės studentams ir įmonėms surasti vieni kitus, bet taip pat prisidės prie studijų kokybės gerinimo, nes padės organizuoti tikslingas studentų praktikas pagal jų studijų kryptis", – tvirtina Lietuvos verslo konfederacijos | ICC Lietuva projektų direktorė Redita Strumylaitė.

Tarptautinės verslo mokyklos (TVM) studijų vadybininkė Živilė Čerkašainaitė pabrėžia, kad nuo 2013 m. visi TVM paskutinio kurso bakalauro studijų studentai turės atlikti privalomą praktiką ir tada jie tikrai turėtų pajusti sistemos naudą. Pasak Ž.Čerkašainaitės, atlikdami praktiką studentai gali pritaikyti gautas teorines žinias ir stebėti kaip tai veikia, taip pat atlikti įvairius mokslinius tyrimus realioje aplinkoje. "Pavyzdžiui, mūsų studentai mokosi įvairių tyrimų metodikų, taigi gali kurti nors iš jų pritaikyti, pasirinkti duomenis, atlikti analizę, padaryti išvadą ir visa tai panaudoti baigiamajame studijų darbe", – kalbėjo TVM atstovė.

www.startuoju.lt – puiki platforma susitikti įmonėms ir studentams ir suderinti savo poreikius

Įmonės noriai priima studentus

SEB banko Personalo departamento direktorė Edita Znutienė informavo, kad SEB bankas nuo 2006 m. kasmet priimdavo iki 200 studentų praktikantų, o iš jų apie penktadalis likdavo dirbti banke. "Studentai turi ga-

prisimena tik keletą atvejų, kai studentais teko nusivilti, tačiau ne dėl kokių nors pažeidimų. "Tiesiog pirmą išspūdį jie sukūrė labai gerą, o štai iš antro karto jau nebeatrodė taip gerai ir teko išsiskirti", – sakė J.Vaidžiulytė.

"Danks Banko" personalo tarnybos direktorė Jūratė Dacienė pabrėžia, kad jų bankas siekia prisidėti prie "protų" išsaugojimo Lietuvoje, todėl jau kelerius metus kviečia atlikti praktiką lietuvių, studijuojančių užsienio universitetuose. "Ne vienas iš jų po studijų baigimo grįžo į Lietuvą ir įsidarbino pas mus, tad tikime, kad prisidedame prie jų apsisprendimo baigus mokslus grįžti atgal į Lietuvą, – kalbėjo J.Dacienė.

– Žinoma, laukiame praktikantų, studijuojančių ir Lietuvoje. Siekdami pritraukti geriausių darbuotojų, turinčių reikiamą išsilavinimą ir patirtį, esame patys suinteresuoti pasiūlyti kokybišką praktiką. Praktikantai gali prisidėti prie banko įgyvendinamų projektų ir pritaikyti žinias ir idėjas, o mūsų darbuotojai gali pajusti, kuo dabar "kvėpuoja" jaunimas ir kas jiems svarbu."

Priminsime, kad projektą kartu su Lietuvos verslo konfederacija | ICC Lietuva įgyvendina Tarptautinė teisės ir verslo aukštoji mokykla, Tarptautinė verslo mokykla, Vilniaus universiteto Ekonomikos fakultetas, Lietuvos bankų asociacija, "Danks bankas", "ERGO Lietuva", SEB bankas. Sukurta platforma www.startuoju.lt gali naudotis visos suinteresuotos įmonės. Projektas iš dalies finansuojamas iš ES struktūrinių fondų lėšų.

Giedrius Pečiulis

ICC Lietuva projektų direktorė Redita Strumylaitė: "Sistema turėtų palengvinti paiešką, nes struktūrina visus rinkoje esančius pasiūlymus ir pageidavimus."

limybę išbandyti save darbe, susipažinti su įvairiomis ar konkrečiai juos dominančiomis bankininkystės sritimis. Bankas savo ruožtu taip pat atviras kitokiam požiūriui, naujoms, drąsioms idėjoms, kurias neretai atneša jauni žmonės. Dažnai ši abipusė partnerystė išauga ir į darbo santykius. Jeigu matome, kad tai "tinkamas žmogus toje vietoje" – susitariame dėl nuolatinio darbo", – pasakojo SEB banko atstovė.

Draudimo bendrovės "Ergo Lietuva" vadybininkė Jurgita Vaidžiulytė pritaria, kad įmonių ir studentų bendradarbiavimas naudingas abiem pusėms, tačiau ji pabrėžia, kad studentą prižiūrintis darbuotojas turi tam skirti dalį savo brangaus darbo laiko, nes įmonė yra didžiulė, turinti sudėtingas vidines sistemas, taip pat svarbu visada išlaikyti konfidencialumo principą. "Tačiau dėl to dar nėra kilę problemų", – tikina J.Vaidžiulytė. Ji

Naujojo cirko

savaitgalis '11

RUGPJŪČIO 24–28 D.

Vilnius

Festivalio atidarymas

Lietuvos naujojo cirko artistų programa

- Rugpjūčio 24 d. 18 val.
Menų spaustuvės kieme

[Taitlas] Nr. 49

La Scabreuse, Prancūzija

- Rugpjūčio 24 d. 19 val.
Menų spaustuvės Juodojoje salėje

[Taitlas] Nr. 50

La Scabreuse, Prancūzija

- Rugpjūčio 25 d. 19 val.
Menų spaustuvės Juodojoje salėje

Quiproquo

Rapid Eye, Danija

- Rugpjūčio 26 d. 20 val.
Menų spaustuvės Juodojoje salėje

Išniręs pasažas

Les Apostrophés, Prancūzija

- Rugpjūčio 27 d. 15 val.
 - Rugpjūčio 27 d. 17 val.
- Prasideda prie Prancūzų instituto
Lietuvoje (Didžioji g. 1, Vilnius)

Stebuklingas medis

Mantas Markevičius, Lietuva

- Rugpjūčio 27 d. 17 val.
 - Rugpjūčio 28 d. 17 val.
- Menų spaustuvės Kišeninėje salėje

Motetas

Circo Aereo / Gandini Juggling,
Suomija / Jungtinė Karalystė

- Rugpjūčio 28 d. 19 val.
Menų spaustuvės Juodojoje salėje

Bilietus platina – **TIKETA**.

Informacija apie renginį tel. (8 5) 204 0832.

www.menuspaustuve.lt

Lietuvos mokslo ir studijų ateitį kurti padės naujai parengta įžvalga

MOSTA
STYRĖSANA IR ANALIZĖ

Lietuvoje pirmą kartą parengta Mokslo ir studijų įžvalga – pagal specialią metodiką sukurta ilgalaikė mokslo ir studijų ateities vizija.

Pagal specialiai mūsų šaliai adaptuotą metodiką Lietuvoje sukurta pirmoji įžvalga, skirta Lietuvos mokslo ir studijų raidai iki 2030-ųjų metų. Ją rengti ėmėsi Mokslo ir studijų stebėsenos ir analizės centras (MOSTA), į pagalbą pasitelkęs įžvalgų kūrimo ekspertus iš Vokietijos Fraunhofer inovacijų ir sistemų instituto (Fraunhofer ISI). Įžvalgą formuluoti buvo pakviesti įvairių visuomenės grupių atstovai – aukštųjų mokyklų dėstytojai ir studentai, pramonės ir verslo atstovai, mokslo, studijų ir inovacijų politiką formuojančių ir įgyvendinančių institucijų atstovai.

Pasak M.Romerio universiteto studijų prorektoriaus dr. Giedriaus Viliūno, kuris ir pats buvo vienos iš ekspertų grupių vadovas, iš viso įžvalgą kurti buvo pakviesta apie 120 ekspertų, iš kurių 80 sudarė pagrindinį branduolį. Įvyko penkios sesijos, o ekspertai jų metu dirbo 15–20 žmonių grupėse. MOSTA kartu su ekspertų grupių vadovais ir jų padėjėjais apklausė apie 2,5 tūkst. žmonių – aiškinant, kaip mokslo ir studijų ateitį mato politikai, mokslo ir studijų, ekspertinių institucijų atstovai, privataus sektoriaus atstovai ir studentai.

Pasak G.Viliūno, skirtingų grupių atstovų įtraukimas tarsi savaime užprogramuoja įžvalgoje suformuluotų gairių įgyvendinimą, nes tai – visiems tinkantis, priimtinas kompromisas.

Garantuojama tęstinumą

Svarbiausias šios įžvalgos tikslas – mokslo ir studijų strategijos parengimas, kuris užtikrintų tęstinumą. Paprastaiariant, siekiama, kad mokslo ir studijų raida vyktų kryptingai,

Įžvalgą formuluoti buvo pakviesti įvairių visuomenės grupių atstovai, dirbę 15–20 žmonių grupėse

nepriklausomai nuo valdžios ar ekonominės situacijos pokyčių. Įžvalgą rengę ekspertai tikisi, kad ją bus remiamasi kuriant visos Lietuvos strategiją 2030-iesiems.

Kad įžvalga neturėtų nugulti dulkėti į stalčių yra kalbėjusi ir Švietimo ir mokslo viceministrė dr. Nerija Putnaitė. Jos teigimu, tokia įžvalga ne tik neprieštarauja bendrai valstybės strategijai, bet ir nubrėžia prioritetus, politikams padeda suvokti, kuria linkme turėtų vykti Lietuvos mokslo ir studijų raida. Kadangi politikų užduotis – suformuluoti veiksmų planą, ši įžvalga jiems yra labai naudingas įrankis.

Žinių ekonomikos forumo direktorius E. Leichteris: "Rengdami Mokslo ir studijų įžvalgą, patobulėjo ir patys ekspertai."

"Įžvalga suteikia bendriausią vaizdą, leidžia išsikelti tam tikrą ambiciją. Nuo strategijos įžvalga skiriasi tuo, kad strategija – tai tikslas, o įžvalga – tai tarsi noras keistis apsisibrėžiant kryptį", – aiškina Žinių ekonomikos forumo direktorius Edgaras Leichteris, pats dalyvavęs kuriant šią įžvalgą. Jo nuomone, svarbu ne tik tai, kad įžvalga būtų naudojama kuriant strategiją, bet ir jos nauda visiems prie įžvalgos kūrimo prisidėjusiems ekspertams.

"Kiekvienas ekspertas pats įgavo patirties,

naujų žinių, susistemino jau turimas. Tai neabejotina nauda Lietuvos mokslui ir studijoms plačiaja prasme", – komentuoja E.Leichteris.

Moksloji Lietuva

Šioje įžvalgoje svarbiausi yra keli akcentai. Pirmiausia, kaip pabrėžia dr. G.Viliūnas, – tai mokslinės visuomenės kūrimas. Paprastai sakant, tai mokymosi visą gyvenimą principas, mokslo taikymas pačiose įvairiausiose srityse, kūrybiško mokslo panaudojimo ugdymas. Kitaip tariant, svarbu siekti, kad 2030-aisiais mokslas būtų kuo plačiau taikomas tiek verslo, tiek meno, tiek institucijų veiklos srityse. Tam tikėtų, pavyzdžiui, "mokslinės aplinkos", kurios ir vienyty įvairių sektorių, grupių atstovus. "Svarbu, kad nuolat vyktų žinių ir kompetencijų apykaita", – aiškina dr. G.Viliūnas.

Kitas akcentas – damus vystymasis, kuris šiuo atveju reiškia, jog visuomenėje negali dominuoti tik orientavimasis į, tarkime, vartojimą – nesvarbu, ar kalbama apie mokslą ir studijas, ar apie kitas sritis. "Negalima visko vertinti tik atsižvelgiant į ekonominę naudą. Ne ką mažiau svarbu ir žmogaus savijauta, laimė. Tas pats pasakytina ir apie mokslą ir studijas", – pabrėžia ekspertas.

Viktorija Balsytė

Lietuvos mokslas ir studijos 2030-aisiais

- Mokslo ir studijos yra mokslinės visuomenės raidos pagrindas, siejantis socialinę būtį, kultūrą ir pilietinio gyvenimo formas su konkurencine ekonomine veikla bei technologine pažanga.
- Mokslo ir studijos yra grindžiami darnaus vystymosi vertybėmis. Svarbiausia – socialinė, ekologinė, ekonominė, technologinė darba ir tvirti plė-

tra, žmogaus dvasinė pušiausvyra ir sveikas gyvenimo būdas. Mokslo ir studijos atitinka aukščiausius tarptautinius standartus ir veikia globaliu mastu.

- Mokslo ir studijų centre yra žmogus – integrali, kūrybiška, moksliai, inovatyvi, socialiai atsakinga asmenybė. Moksliniai tyrimai yra orientuoti į žmogaus gerovę.
- Mokslo ir studijos užtikrina

visuomenės pilietinio, socialinio, ekonominio, kultūrinio gyvenimo sričių, aplinkosaugos ir technologinių naujovių sinerginius ryšius. Mokslinės visuomenės nuostatos ir darnaus vystymosi tikslai sieja visų pakopų švietimą ir mokymąsi, inovacijų sistemą, verslą, visuomenines organizacijas, savivaldą ir valstybės institucijas.

- Mokslo ir studijų vystymas

yra prioritetinė politika. Mokslo ir studijos įgyvendina nacionalinių ir tarptautinių strategijų "Lietuva 2030", "Europa 2020" ilgalaikius tikslus, formuoja informacinės, žinių, kūrybinės, darniosios visuomenės ateities įžvalgas ir sprendinius.

- Mokslo ir studijų sistemos valdymas grindžiamas sąveika tarp mokslo ir studijų, kitų prioritetų.

DA ANTONIO
R E S T O R A N A I

Tikras itališkas skonis

ŠVIEŽUMAS
PROFESIONALUMAS
AUTENTIŠKUMAS

Vilniaus g 23. Tel. +370 5 262 0109

L. Stuokos-Gucevičiaus g. 1. (prie Katedros).
Tel. +370 5 210 7466

Europos centro golfo klubas (Molėtų pl. 26 km).
Tel. +370 615 65 020

Vilniaus kongresų rūmai. Vilniaus g. 6/16.
Phone + 370 618 82328

www.antonio.lt, office@antonio.lt

Vėžio gydyme – alternatyvios

Vėžio diagnozė – tikrai ne mirties nuosprendis. Derinant tradicinę mediciną ir alternatyvų gydymą galima padėti organizmui įveikti šią pavojingą ligą

Mirtinai pavojingos ligos diagnozę išgirdęs žmogus sau gali labai padėti alternatyvios medicinos priemonėmis, kurių naudą jau pripažįsta ir tradicinės medicinos onkologai.

Svarbu žinoti, kad nepaisant daugybės stebuklingo išgyjimo istorijų internete ir gausybėje brošiūrų – o dar daugiau jų sklinda iš lūpų į lūpas – daugybę metų alternatyvią pagalbą vėžio gydymui tyrinėjantys ir patys ją siūlantys Lietuvos gydytojai perspėja: vėžys yra labai intensyvi ir klatinga liga. Jai jau išvešėjus pirmiausia privalu kreiptis į tradicinės klinikas ir tik įveikus sudėtingas, alinančias chemoterapijos arba spinduliuotės procedūras reikia iš esmės pakeisti savo gyvenimo būdą, mitybą, mąstymą. Tik tokia kompleksiška, kasdienio nuoseklaus darbo reikalaujanti pagalba sau programa gali tapti veiksminga vėžio ir agresyvių jo įveikimo formų nualinto orga-

nizmo jėgų sugrąžinimo priemonė. “Būtų pernelyg paprasta, jei visą laiką savo organizmą niokoję netinkama mityba ir stresais, susirgę vėžiu tik išgertume kokios nors stebuklingos žolės ir pasveikume. Deja, taip nėra”, – sako kone visą savo gyvenimą vais-tažolių ir kitų augalų gydomųjų savybių tyrinėjimui paskyręs gydytojas fitoterapeutas Juozas Vasiliauskas.

Ir jis, ir jo kolega, kitas Lietuvos fitoterapijos tėvas Juozas Ruolia baisiąją diagnozę išgirdusiems pacientams kalba tik apie sisteminį viso organizmo stiprinimą. Kokiomis priemonėmis? Kai kurios jų universalios, padedančios atgauti neišvengiamo gydymo nualintą imunitetą, o kai kurias reikia paskir-

ti tik atsižvelgus į konkretaus žmogaus ligos pobūdį, tyrimų rezultatus, jo gyvenimo būdą.

Informacijos ieško patys

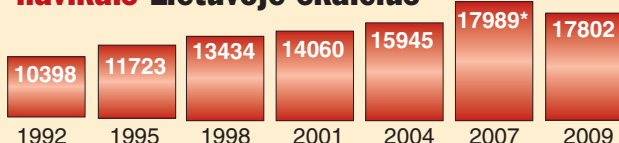
Dažnas Lietuvoje vėžio diagnozę išgirdęs žmogus patiria, kad onkologines ligas gydan-tys negaišta laiko aiškindami, kaip kompleks-iškai atgauti agresyvių terapijos formų – chemijos, spinduliuavimo, sudėtingų ope-racijų – nualintą organizmą, palikdami šią misiją pačių pacientų savimonei ir smal-sumui.

Vilnietės Dalios Mikelionienės šeimą baisioji vėžio diagnozė užklupo praėjusių metų pabaigoje: jos 62-ųjų mamai Nijolei buvo diagnozuota antros stadijos limfoma, jau išplitusi į rankos kaulą. Paskirtoji chemoterapija moters organizmą veikė siaubingai, tad ji atlaikė tik keturis iš šešių paskirtų seansų. Įvertinusi blogą pacientės savijautą gydytoja onkologė pritarė procedūrų sustabdymui, pabrėžusi, kad pats ligonis turi įvertinti, ar dar gali tęsti inten-syviąją terapiją. “Mane nustebino toks požiūris. O kas, jeigu pacientas labai kantrus ir tęsia chemoterapiją, nors organizmas jos nebeįsigeria?” – stebisi pašnekovė.

Susidūrusi su artimo žmogaus liga D.Mikelionienė, kurios šeima jau ir iki tol propagavo sveiką gyvenimo būdą, puolė ieškoti informacijos, kokiais natūraliais metodais reikia stiprinti pavojingai susirgusio

Diagnozuotų naujų susirgimų piktybiniais navikais Lietuvoje skaičius

* 2007 m. Lietuvoje pradėtos taikyti kai kurių vėžio rūšių (gimdos kaklelio, krūties, prostatos ir storosios žarnos) profilaktikos programos, padidinusios ankstyvoje stadijoje diagnozuojamų susirgimų skaičių – šios priemonės padeda sumažinti mirštamumą nuo per vėlai diagnozuoto vėžio.

Šaltinis: Vilniaus universiteto Onkologijos institutas

medicinos pagalba

žmogaus organizmą, atgaivinti imunitetą, neleisti atsinaujinti piktybiniais augliams. “Buvau labai nustebinta, kad jokios tokios informacijos medikai nesuteikė. Žinoma, jos pilnas internetas, bet tai reiškia, kad sėkmingu gijimu ligoniai turi pasirūpinti patys”, – daro išvadas moteris.

Taigi jos drauge su mama sudarė ir laikosi intensyvios organizmo stiprinimo programos ir nė akimirką neabejoja: liga bus nugalėta. Ponia Nijolė naudoja įvairius natūralius preparatus: kiaulpienių šaknų miltelius, miežių nuovirą, kiekvieną dieną reguliariai geria įvairių tuo metu vešinių žaliųjų augalų sultis. Moteris taip pat pasirinko iš kiniškojo grybo gaminamą preparatą “Kordicepsą”, juodojo beržo grybo preparatą “Befunginą”, taip pat imunitetui stiprinti skirtą “Imuno-Glucan” preparatą, didelėmis dozėmis geria vitaminus C ir D, žuvų taukus. Iš Vokietijos ji parsisiuntė ir valgo abrikosų kauliukų branduolių, nes rado daug informacijos, kad jie žudo vėžines ląsteles. “Nemažiau svarbi yra ir dieta: mama nevalgo cukraus, valgo tik labai nedaug mėsos, nevalgo pasterizuoto pieno produktų”, – vardija pašnekovė.

Papildomai, bet ne vietoj tradicinių terapijų

Gydytojas fitoterapeutas J.Ruolia šia tema kalbėtis su “Veidu” sutinka tik išgavęs pažadą, kad bus akcentuota labai svarbi žinia: gydymas žolelėmis, maisto papildais, subalansuota mityba ir kitos vadinamosios netradicinės vėžio gydymo priemonės gali – ir turi – būti naudojamos, bet tik kartu su

agresyviaja chemijos ir spindulių terapija, kai reikia atgauti jos ypač nualinto organizmo jėgas ir užkirsti kelia piktybinių ląstelių atsinaujinimui. “Kartoju – tik po to, kaip saugumo ir palaikymo priemonės, o ne vietoj to”, – pabrėžia jau keliasdešimt metų žolelių gydymąsias savybes tyrinėjantis mokslininkas.

Jis kritikuoja visus interneto platybėse kaip stebuklingus išsigelbėjimo metodus pristatomus vėžio išgydymo būdus, tvirtindamas, kad nė vienas jų nėra patvirtintas išsamiais klinikiniais tyrimais, kitaip tariant – nėra įrodytas. “Paskyriau tam visą savo gyvenimą, nesu iš anksto nusistatęs prieš medicinos naujoves, tikiu augalų gydymąja galia. Deja, lig šiol nesu suradęs įrodymų, kad koks nors augalas galėtų išnaikinti vi-

vėžio. “Bet juk nepuolu aiškinti, kad jį reikia vartoti vietoj chemoterapijos. Tai – puiki pagalbinė priemonė”, – dėsto gydytojas.

Jam antrina ir Lietuvos fitoterapijos centro vadovas dr. Juozas Vasiliauskas. Vaisininkas pabrėžia, kad vėžio profilaktikai ir jo gydymui labai svarbūs yra tokie dalykai kaip tinkama mityba, vaistiniai augalai, papildai, mineralai, nemažiau svarbus yra ir pozityvus mąstymas, kurio pasiekti padeda meditacija, malda, jogos praktikos. “Tačiau visos šios priemonės yra tik papildomos, jei vėžys organizme vis dėlto suvešėjo. Pirmiausia reikia mėginti jį pribaižti jau įrodytais metodais ir kartu stiprinti organizmą tolesnei kovai su šia klastinga liga”, – pataria jis.

Kiekvienam vėžio diagnozę jau girdėjusiam žmogui J.Ruolia pataria mažiausia penkerius metus po intensyviųjų terapijų vartoti priemones, stiprinančias imunitetą, kraujotaką, gerti antioksidantus, detoksikuojamąsias medžiagas, navikų aktyvumą slopinančias, virškinimą ir nervų sistemą gerinančias medžiagas.

J.Vasiliauskas onkologinėmis ligomis sergantiems žmonėms primena, kad vaisiuose,

daržovėse, prieskoniuose, kituose augalinės ir gyvulinės kilmės produktuose yra visų natūralių organizmo lengvai įsiurbiamų vitaminų, fermentų, amino ir nukleotidinių rūgščių, angliavandenių, lipidų ir lipoidų. Svarbu kasdien suvalgyti bent po vieną ar du produktus iš šių pagrindinių maisto produktų grupių.

Laura Gvozdaite

Fitoterapeutas J.Ruolia:
"Deja, lig šiol nesu suradęs įrodymų, kad koks nors augalas galėtų išnaikinti visas, net ir užsislaptinusias vėžio ląsteles."

sas, net ir užsislaptinusias vėžio ląsteles, todėl pirminį vėžį reikia pašalinti peiliu, spinduliais arba chemoterapija”, – tvirtina jis.

Vilniaus universiteto Onkologijos institute konsultuojantis gydytojas yra prisidėjęs sukuriant dabar jau oficialiai užregistruotą vaistinių preparatą “Lidonium” iš didžiųjų ugniažolių, plačialapių gysločių, vaistinių medetkų ir aminorūgščių, skirtą saugai nuo

Į pagalbą – netradiciniais metodais

Pagalbinė medicina – tai įvairios fizinės, psichologinės, emocinės ir dvasinės pagalbos priemonės, kurios gali būti naudingos pacientams bet kuriame kelionės per vėžį etape. Tai yra dietos ar mitybos programos, vaistažolės, maisto papildai, kvapiosios medžiagos, masažas, mankšta, joga, relaksacija, dienoraščio rašymas, vizualizacija ir valdomasis vaizdų kūrimas, akupunktūra, chiropraktika, homeopatija, gydymas rankomis, Reiki terapija ir dar daug kas. Kitaip tariant, šias priemones galima naudoti šalia tradicinių gydymo metodų, todėl jos ir vadinamos pagalbinėmis. Rytų medicina apibendrintai vadinama senovės Indijos gydymo sistema Ajurveda, tradicinė kinų medicina, Tibeto medicina, kai kurios kitos gydymo tradicijos. Įvairius šiuos gydymo metodus pacientai ir gydytojai gali taikyti kaip pagalbinę priemonę arba kaip alternatyvių gydymą, priklausomai nuo konkrečių aplinkybių ir tikslų. ●

Šaltinis: onkologinėmis ligomis sergančių vaikų šeimas globojantis labdaros ir paramos fondas “Rugutė”

Alternatyvos – tik gerai apsvarsčius

Alternatyvioji onkologijos medicina – tai įvairūs gydymo metodai, kuriuos vėžiu sergantys ligoniai kartais pasirenka vietoje įprastinio gydymo. Bendras šių metodų bruožas tas, kad mokslškai nėra patvirtinta, jog jais galima išgydyti vėžį. Kai kurie jų gali būti net pavojingi. Jeigu vis dėlto žmogus nutaria pasikliauti jais, ypač kaip pagrindinėmis vėžio gydymo priemonėmis, jis turėtų būti labai atsargus ir ryžtis šiam žingsniui tik tada, kai nėra jokių kitų patikrintų ir galinčių jam padėti ligos gydymo metodų. Labiausiai paplitę alternatyvieji vėžio gydymo metodai yra šie: Burzinskio priešvėžiniai preparatai; Hoxsey metodas; Contreraso metodas; DMSO (dimefilsulfoksidas); Kelly metabolinė terapija; gyvųjų ląstelių terapija; Gersono metodas; graikiškasis vėžio gydymas (Alivizatos terapija); gydymas didelėmis intraveninėmis vitaminų dozėmis; ryklio kremzlė; Essiack arbata; hidrazino sulfatas; cancell/entelev mikstūros; hiperoksidacija; imunoaugmentinės terapijos; iskadoras arba amalo ekstraktas; laetilas arba amigdalinas; Livingstone-Wheelerio terapija; vegetarinės dietos; psichochirurgija; Revici terapija ir daugelis kitų. ●

Šaltinis: onkologinėmis ligomis sergančių vaikų šeimas globojantis labdaros ir paramos fondas “Rugutė”

Intelektualų siūlomos pagalbos va

Į sambūrį „Patirtis“ susibūrę įvairių politinių pažiūrų, didelę patirtį ir autoritetą turintys senjorai – mokslininkai, ekonomistai, švietimo, sveikatos, kultūros atstovai jau vienuolika metų valdžios atstovams išsako savo nuomonę svarbiausiais valstybės bei visuomenės klausimais ir siūlo galimus būdus jiems spręsti. Bet ar į juos įsiklausoma?

Visuomeninė nepolitinė organizacija „Sambūris Patirtis“, vienijanti daugiau nei dvidešimt ne jaunesnių nei 60 metų inteligentų, beveik kas mėnesį parengia pranešimą kokių nors aktualiu klausimu ir savo išdėstytą poziciją nusiunčia prezidentei, ministrui pirmininkui ir seimo pirmininkei. Jie ne kartą svarstė ir savo nuomonę išsakė apie žemės reformą, aukštojo mokslo pertvarką, provincijos mokyklų uždarymą, miškų privatizavimą, Lietuvos sveikatos apsaugos būklę, energetinės krizės grėsmę. Vieni paskutiniųjų raštu sambūrio „Patirtis“ nariai kreipėsi į prezidentę Dalią Grybauskaitę dėl užsienietišku vardų rašymo. Jų nuomone, svetimus vardus reikia rašyti lietuviškai, taip, kaip tariame, o skliausteliuose, kaip papildomą informaciją, įrašyti originalią formą atitinkamos kalbos rašmenimis.

Ar atsakingų institucijų atstovai atsižvelgia į didelę patirtį įvairiais visuomenės klausimais sukaupusių senjorų nuomonę ir pasiūlymus?

žmonių integraciją į visuomenę. Man ypač didelę įtaką padarė vieno norvegų žodžiai, kad Norvegija tiek daug pasiekė tik dėl patyrusių žmonių, į kuriuos buvo įsiklausoma“, – sambūrio „Patirtis“ gimimą prisimena A.Jasiūnas.

“Kas jei ne Lietuvos žmonės turi kurti savo valstybę? Mes nesistengiame niekam trukdyti, neprotestuojame su buldozeriais, o tik išsakome savo poziciją. Norime, kad sprendžiant valstybės ir visuomenės problemas būtų ieškoma optimalių, o ne vienadienių sprendimų“, – organizacijos misiją ir tikslus atskleidžia Lietuvos Nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas Romas

ministrui pirmininkui bei seimo pirmininkei. “Už išsakytą nuomonę visada sulaukiame padėkos, tačiau dažniausiai tai būna labai formalus atsakymas. Kartais tą sritį kuruojantys pareigūnai atsakymą išdėsto net devyniuose puslapiuose, bet neparašo nieko, ko mes nežinotume“, – apgailestauja šiemet devyniasdešimtmetį atšventęs J.Kubilius.

Iš itin lakoniškų paaiškinimų, kodėl negali būti atsižvelgta į sambūrio „Patirtis“ išdėstytą nuomonę, J.Kubiliui, susidarė įspūdis, kad daugeliui atsakingų pareigūnų būtų geriau, jeigu intelektualai nesikištų.

“Kai nesulaukiame reakcijos arba gauname tik formalią padėką dėl rūpinimosi valstybės gerove, svarstom, kodėl nesudomino mūsų mintys. Galbūt nesuprato? O juk nesuprantančio smerkti negalima“, – sako R.Pakalnis.

Vis dėlto, senjorai mano, kad užsiima prasminga veikla ir pastebi, kad jų mintys pasiekia aukščiausius valsty-

bės pareigūnus. “Nors mūsų patarimų dažniausiai ir nepaklauso, tačiau iš prezidentės, seimo pirmininkės pasisakymų suprantam, kad šiek tiek įtakoja jų nuomonę“, – mano A.Jasiūnas.

Nereikia visur aklai sekti užsienio patirtimi

Vienas pirmųjų nepolitinio sambūrio pareiškimas valdžios atstovams buvo kritika dėl sprendimo apriboti pensijas

Buvęs VU rektorius J.Kubilius: "Stengiamės įtikinti žmones, kad gali būti ir kitokia nuomonė nei išsakyta valdžios atstovų".

Negali ramiai žiūrėti, į tai kas vyksta Lietuvoje

Inžinierius Albinas Jasiūnas, 2000 m. pakvietęs Lietuvos intelektualus jungtis į organizaciją sako, kad visame pasaulyje veikia įvairūs pagyvenusių žmonių klubai, kurių nariai daro nemažą įtaką vyriausybėms. “Idėja ir pas mus suburti vyresnio amžiaus žmones, daug pasiekusių įvairiose srityse, gimė po viešagės Norvegijoje, kur vyko konferencija apie pagyvenusius

Pakalnis.

Sambūrio „Patirtis“ pirmininkas, buvęs Vilniaus universiteto rektorius, profesorius Jonas Kubilius sako, kad negali ramiai žiūrėti į tai, kas vyksta Lietuvoje, todėl stengiasi, kad valdžios atstovai išgirstų ir kitokią nuomonę.

Susirinkę sambūrio nariai pirmiausiai tarpusavyje diskutuoja apie vieną ar kitą aktualią problemą, paskui savo mintis išdėsto raštu ir tik tada, jeigu joms pritaria beveik visi nariai, išsiunčia prezidentei,

Sambūrio „Patirtis“ nariai

Pirmininkas – buvęs Vilniaus universiteto rektorius, profesorius **Jonas Kubilius**
Inžinierius **Albinas Jasiūnas**
Lietuvos Nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas **Romas Pakalnis**
Aktorius **Donatas Banionis**
Gydytoja **Liudvika Knizikevičienė**
Biomedicinos mokslų daktaras **Alfonsas Merkys**
Teisininkas **Stasys Vėlyvis**
Kalbininkas **Zigmas Zinkevičius**
Žurnalistė **Nijolė Baužytė**
Biomedicinos mokslų daktaras, bitininkas **Jonas Balžekas**
Menotyrininkas **Romualdas Budrys**
Fizikas **Jonas Grigas**
Istorikė **Irena Regina Merkienė**
Inžinierius **Algirdas Stumbras** ir kt.

Į sambūrį „Patirtis“ 2000 m. susibūrė didelę patirtį įvairiais visuomenės klausimais sukaupę intelektualai

Valdžios atstovai nepriima

dirbantiems pensininkams. Sambūrio „Patirtis“ nariai ne tik išplatino pareiškimą, bet ir organizavo spaudos konferenciją. „Pasiėkėme, kad Seimas pakeistų sprendimą pensininkų naudai. Prieš pora metų Vyriausybė svarstė galimybę panaikinti Lietuvos mokslų akademijos biblioteką, o jos saugomas knygas ir rankraščius išdalinti kitoms bibliotekoms. Tada sukilo ne tik mūsų organizacija, bet ir kiti mokslo atstovai. Taip kalbos apie bibliotekos uždarymą nurimo“, – prisimena J.Kubilius.

Šiandien organizacija, vienijanti šviesuomenės atstovus, itin aktyviai kritikuoja kaimo mokyklų naikinimą. „Mes pasmerkėm planus mažinti mokyklų skaičių mažesniuose miesteliuose ir kaimuose. Juk provincijoje tai vieninteliai kultūros židiniai. Pavyzdžiui, Tauragnų miestelis, istoriniuose šaltiniuose minimas anksčiau nei Vilnius, o jame nebeliks mokyklos. Tam mes niekada nepritarime“, – piktinasi R.Pakalnis.

Į šią sambūrio „Patirtis“ raštu išdėstytą nuomonę, Švietimo ir mokslo viceministras Vaidas Bacys atsakė, kad bus stengiamasi miesteliuose išsaugoti mokyklas, o vietovėje, kurioje nesusidaro mokinių tiek, kad būtų galima išlaikyti mokyklą, gali būti steigiamos kitos įstaigos: mokyklos skyrius ar filialas. Mokyklos taip pat gali keisti paskirtį ir tapti mokyklomis-daugiafunkciais centrais. „Atsižvelgdami į įvairių visuomeninių organizacijų pareiškimus, kurių per dieną gauname po dešimt penkiolika, į rengiamus mokyklų tinklo bendruosius planus, įtraukėme du pakeitimus: kad savi-valdybės gali pačios nustatyti mokinių skaičių mokyklose, o bendruomenės – perimti mokyklų valdymą. Priimdami sprendimus ieškom kompromisų ir stengiamės atsižvelgti į įvairias nuomones“, – dėsto V.Bacys.

O štai į kitą, dar pavasarį, sambūrio „Patirtis“ išplatintą pareiškimą, kad mobilieji telefonai yra itin pavojingi jaunų žmonių smegenims, intelektualai iš Švietimo ir mokslo ministerijos nesulaukė jokios reakcijos. „Pasaulinė sveikatos organizacija yra įrodžiusi, kad mobilieji telefonai daro didelę žalą. Prancūzijos mokyklose jie yra uždrausti ne todėl, kad vaikai jais nesinaudotų pamokų metu, bet norint saugoti mokinių sveikatą“, – tvirtina R.Pakalnis.

J.Kubilius mano, kad mobiliųjų telefonų ir paslaugų versle sukasi dideli pinigai, tad vargu, ar kas nors išgirs senjorų balsą šiuo klausimu.

Buvusiam Vilniaus universiteto rektoriui labiausiai nesuprantama, kodėl į Lietuvą stengiamasi perkelti užsienio šalių patirtį, atsisakant net ir iki tol pasiteisinusių dalykų. „Tikrai nereikėjo akiai sekti užsieniu ir Lietuvos universitetuose panaikinti dviejų mokslinių laipsnių sistemos, kai buvo suteikiamas daktaro, o paskui habilituoto daktaro vardas. Dabar kai kuriose aukštosiose mokyklose moksliniai laipsniai suteikiami už darbus, kurių lygis kaip bakalauro studentų baigiamųjų darbų. O priėmus naująjį aukštojo mokslo įstatymą sumažės universitetų autonomija. Juk kai į tarybas, renkančias rektorių, įeina ne tik mokslo žmonės, įtaką gali daryti ir politikai“, – svarsto J.Kubilius.

Žemė tapo kilnojamoju turtu

Sambūrio „Patirtis“ nariai savo poziciją yra išdėstę ir apie žemės reformą. Jų nuomone, žemė Lietuvoje šiandien yra paversta kilnojamojo turto teisės objektu. Ypač daug žalos žmonėms padarė įstatyme suteikta galimybė perkelti žemę išimties tvarka, kuri tapo bendra taisykle. Anot R.Pakalnio, itin įžūliu apgaulės būdu naujai

įgytą ar „perkeltą“ žemę reikėtų paimti valstybės žinion, o nusikalstamas veikas įvykdžiusius asmenis patraukti teisinės atsakomybės. „Buvo sudaryta valstybės komisija, kuri išaiškino didžiulius žemgrobius, tačiau jokių realių veiksmų prieš juos nebuvo imtasi“, – sako R.Pakalnis.

Į siūlymus, kad žemė pirmiausia turėtų būti grąžinama teisėtiems savininkams, toje vietoje, kurioje ji jiems priklausė, o žemės neturinčios teisėtų savininkų, atitektų valstybiniam žemės fondui, inteligentų organizacija iš Žemės ūkio ministerijos gavo atsakymą, kad, kai žemės reforma vyksta daugiau nei 10 metų ir artėja prie pabaigos, būtų netikslinga iš esmės keisti įstatymų, reglamentuojančių žemės reformą ir piliečių nuosavybės teisių į žemę, mišką ir vandens telkinius atkūrimą, nuostatas.

A.Jasiūnui apmaudu, kad Lietuvoje per mažai paisoma vyresnių žmonių nuomonės. „Romėnai net karo nepradėdavo neatsiklausę senolių patarimų, kitose šalyse šiandien taip pat gerbiama vyresniųjų žmonių patirtis, o pas mus retai į ją atsižvelgiama“, – apgailestauja sambūrio „Patirtis“ įkūrėjas. Vis dėlto, įvairių sričių intelektualai pasiryžę argumentuotai dėstyti savo nuomonę ir toliau. „Patys žmonės turi reikalauti atsakomybės iš valdžios atstovų. Per dažnai pasikliauname įvairių užsienio šalių ekspertų nuomone. O juk jiems dažniausiai mūsų reikalai rūpi tik kol pasiima pinigų“, – mano R.Pakalnis.

„Jeigu visi užsikimšim ausis ir užsidengsim akis, rūpinsimės tik asmeniniu gyvenimu, tai nieko nepasiekim. Negalima svarbių valstybės ir visuomenės problemų palikti savieigai. Mes stengiamės įtikinti žmones, kad gali būti ir kitokia nuomonė nei išsakytą valdžios atstovų“, – apibendrina sambūrio „Patirtis“ pirmininkas J.Kubilius. ■

Vaida Stoškuvienė

Aukščiausi valdžios pareigūnai į senjorų patarimus įsiklauso itin retai

Pagalbininkų turime daugiau, o

Per pastaruosius dvidešimt metų lietuviai ėmė daug mažiau laiko skirti savo buičiai – tai lėmė naujos technologijos ir išaugęs paslaugų kiekis, tačiau laiko dabar turime, regis, dar mažiau nei kada nors anksčiau. Kodėl taip yra?

8 val. 32 min. per parą pramiegame, 1 val. 28 min. pravalgome, 52 min. skiriame maistui gaminti, apie 23 min. keliaujame iš namų į darbą ir vėl į namus, 17 min. sugaištame apsipirkdami, o daugiau nei dvi valandas per parą praleidžiame žiūrėdami televizijos laidas ir filmus. Europiečių laiko panaudojimo tyrimo („Harmonised European Time Use Survey“) duomenimis, tiek laiko pagrindiniams savo poreikiams skiria vidutinis lietuvis.

Kitose Europos šalyse padėtis labai panaši, tiesa, kuo šalis turtingesnė ir labiau išsivysčiusi, tuo dažniausiai jos gyventojai daugiau dirba, bet mažiau triūsia buityje ir daugiau mėgaujasi laisvalaikiu.

Nagrinėjant lietuvių laiko struktūrą matyti, kad nuo 1990 m. daugiausiai laiko mes sutaupėme sumažėjusių įvairiausių buities darbų (namų tvarkymo, skalbimo, lyginimo ir kt.) sąskaita, be to, kiek pailgėjo laikas poilsiui ir laisvalaikiui. Tačiau nepaisant naujų technologijų ir kasdienį gyvenimą palengvinusių naujų paslaugų, dabar jaučiamės taip, lyg laiko turėtume dar mažiau. Pasak sociologų, taip ir yra, nes atsirado daug kitų mūsų laiką suryjančių dalykų, be to, tai lėmė ir gerokai pagreitinę gyvenimo tempas.

Ar technologijos tikrai sutaupė laiko?

Alfredas Songaila, pilvo chirurgas, dirba penkias dienas per savaitę po 11–12 val.

Gydytojas prie to jau įpratęs, tad sako, kad dirbti daug jam atrodo normalu. Tuo labiau kad anksčiau tekdavo dirbti ir daugiau – A.Songaila gerai žino, ką reiškia daugiau nei trisdešimties valandų budėjimai. Pastaruoju metu gydytojas turi gerokai mažiau ir naktinio darbo.

Vis dėlto prie darbo valandų pridėję aštuonias valandas miego pamatytume, kad Medicinos diagnostikos centro Chirurgijos centrai vadovaujantis A.Songaila turi vos keletą valandų per dieną kitiems savo poreikiams: šeimai, pomėgiams, asmeniniams reikalams tvarkyti ir pan. „Darbe spėju padaryti, kas reikalinga, – paklaustas, ar dažnai jaučia laiko stygių, sakė A.Songaila. – Bet visiems kitiems malonumams laiko tikrai trūksta. Nes grįžęs namo tik pavalgai ir, žiūrėk, diena jau pasibaigusi. Dažnai tenka verstis per galvą, kad viską suspėtum, nes juk namie irgi apstu darbų, o tarnų, kurie viską sutvarkytų, neturiu.“ Tad savo didžiausiam pomėgiui – žvejybai – gydytojas randa laiko tik savaitgaliais arba per atostogas. Tik tada A.Songaila kiek labiau atsipalaiduoja, o visas kitas laikas, kaip ir daugeliui, dažniausiai prabėga nuolatos skubant ir nespėjant.

Per pastaruosius du dešimtmečius mūsų gyvenimas tapo daug patogesnis ir tai, regis, turėjo sutaupyti nemažai laiko. Štai A.Songaila pamena, kad anksčiau žolę savo kaimo sodyboje pjaudavo dalgiu, o dabar

Mūsų tėvai ir seneliai skalbimui laiko sugaišdavo dvigubai daugiau nei dabar

įjungia žoliapjovę – veja būna nušienauta daug greičiau.

Tuo tarpu Šarūnas Nedzinskas, DnB NORD banko prezidento pavaduotojas, sutinka, kad dėl interneto ir elektroninio pašto darbas itin paspartėjo, bet jis pastebi ir kitą medalio pusę: elektroninių laiškų ir įvairiausio susirašinėjimo kiekis taip padidėjo, kad tapo būtina nusistatyti tam tikras laiškų skaitymo taisykles – priešingu atveju gali visą dieną sugaišti beskaitydamas ir betrindamas įvairias elektronines „šiukšles“.

Transporto įmonės „Armavista“ direktorius Vyngintas Stapčinskas antrino, kad visos naujosios technologijos laiką ir taupo, ir eikvoja: „Dar neseniai buvo tik telefonas ir faksas geriausiu atveju, o dabar kiek ryšio priemonių: bet jos genda, yra puolamos virusų, o jei apskritai nustoja veikti, iš karto nutrūksta darbas, nes mes nuo jų jau esame priklausomi. Juk jei elektroninis laiškas nuo kokio nors kliento neateina, visi iš karto puola į paniką. Aišku, visa tai verslo procesus paspartino, bet laiko anaipol nesutaupė“, – įsitikinęs V.Stapčinskas.

Kodėl taip yra ir ką daryti

Ką apie tai mano sociologai? Kaip pastaruosius dešimtmečius kito mūsų laiko panaudojimas ir kur dabar dingsta tas laikas, kurį pavyksta sutaupyti didėjant gyvenimo komfortui?

Vilniaus universiteto docentė sociologė Giedrė Purvaneckienė nesunkiai randa atsakymus į šiuos klausimus.

Didžiausia pastarojo meto mūsų buityje įvykusia revoliucija mokslininkė įvardija

Kaip valdyti savo laiką?

Aurimo Vietrino, verslo vadybos konsultanto praktiko, sertifikuoto koučerio komentaras

Laiko mes nevaldome, tai – tik iliuzija. Para turi 24 val. ir visi, nuo prezidentų iki valytojų, laiko turi tiek pat. Vienintelis dalykas, kurį mes galime iš tikrųjų padaryti – laiką planuoti ir susidėlioti savo prioritetus. Tai yra pats pagrindas, norint laiką naudoti efektyviai. Būtina susidėlioti savo prioritetus, išskiriant skubiausius ir svarbiausius savo darbus bei tikslus ir nuo jų pradėti, vėliau pereinant prie ne tokių svarbių ir skubių. Prioritetų nesusidėliojimas yra vienas didžiausių mūsų laiko vagių.

Pagalvoti, kas vagia jūsų laiką, visada verta. Tai gali būti ir žmonės, su kuriais bendraudami laiko prarandate daug, bet jis praeina visiškai tuščiai. Todėl vadybininkams ir vadovams einant į susitikimus

ar planuojant pokalbį telefonu pravartu iš anksto užsibrėžti šio pokalbio ar susitikimo tikslą, stengtis nuo jo nenukrypti, o atsisveikinus įvertinti, ar tikslą pasiekti pavyko. Tai irgi padeda sutaupyti nemažai tiek savo, tiek pašnekovo laiko. Apskritai visada reikėtų galvoti apie tikslą,

kurio siekiame, nes tai padeda išvengti daugybės darbų ir reikalų, kurie yra imlūs laikui, bet jų rezultatas prie norimo tikslo neatveda. Be to, labai svarbi ir laiko praleidimo kokybė – juk mūsų gyvenimas truks taip pat tam tikrą ribotą laiką, tad reikia galvoti, kaip jį išnaudoti kokybiškiau: kaip leidžiant laiką nuolatos tobulėti ir patirti didžiausią malonumą. Kodėl atrodo, kad laiko visada trūksta? Viena pagrindinių priežasčių – didžiulė informacijos gausa, su kuria mes jau nebesugebame susidoroti. Informacijos srautas yra tiesiog per didelis. Tai ir lemia, kad laiko visada atrodo per mažai. ●

laiko – mažiau. Kodėl?

kad nieko nespėjame, nedingo, o priešingai – tik sustiprėjo.

“Kalbant apie vidutinį Lietuvos gyventoją, dabar daug daugiau jo laiko surija televi-

Nieko nespėti ir nuolat skubėti, netgi kai valgai - tai norma daugeliui šių dienų lietuvių

zija. Juk anksčiau buvo vos kelios TV programos, o dabar – šimtai skirtingų. Anksčiau lietuviai pirmiausia paskaitydavo TV programą ir tada rinkdavosi, ką žiūrės, o dabar dauguma spauda televizoriaus nuotolinio valdymo pultelį per visus kanalus iš eilės, kol už ko nors užsikabina, – teigia doc. G.Purvaneckienė. – Taip, už elektrą, vandenį, kitas paslaugas dabar ištis galima

susimokėti keliais kompiuterio klavišų spustelėjimais, bet prisėdus prie kompiuterio retam pavyksta nenuklysti į lankas – kai tiek daug informacijos, neučia pamiršti, ko norėjęs, imi skaitinėti ko visai neplanavai ir taip sugaišti daug laiko. Daug jo atima ir socialiniai tinklai. Žinoma, parduotuvių eilėse tiek stovėti jau nebereikia, bet užtat stovime automobilių spūstyse. Be to, šiais laikais daugiau dirbame: šių dienų lietuvis daug labiau nori daugiau uždirbti nei tipiškas lietuvis prieš du dešimtmečius – galbūt todėl, kad anksčiau nebuvo tiek galimybių tuos pinigus panaudoti. O kad uždirbtum, reikia labai daug dirbti, be abejo, asmeninio gyvenimo sąskaita.”

G.Purvaneckienė apibendrina, kad visa tai įvertinus gauname užburta ratą: kad ir kiek patogesnis tapo gyvenimas, laiko stygius tik padidėjo.

Skamba nuobodžiai, bet vienintelė išeitis – mokyti planuoti savo laiką. Štai verslininkas V.Stapčinskas pripažįsta, kad pagrindinė priežastis, kodėl jis nuolat jaučia laiko stygių, ko gero, yra nemokėjimas jo planuoti. Tuo tarpu bankininkui Š.Nedzinskui prioritetų nustatymas padeda išvengti nuolatinio skubėjimo – jis įpratęs planuoti tiek darbą, tiek asmeninį gyvenimą, tad spėja viską. ■

Kaip kito moterų ir vyrų Lietuvoje laiko panaudojimas (valandomis ir minutėmis)

Veikla	Moterys/Vyrai 1990 m.	Moterys/Vyrai 2003 m.	Moterys/Vyrai 2007 m.*
Miegas	7:49/7:51	8:28/8:21	8:35/8:28
Valgymas	0:53/0:55	1:25/1:33	1:26/1:32
Darbas ir kelionė į darbą	6:19/7:00	5:14/5:54	3:49/5:11
Namų ūkio priežiūra	5:04/2:39	3:56/2:11	4:29/2:09
Maisto gaminimas	1:15/0:08	1:12/0:15	1:18/0:20
Indų plovimas	0:17/0:04	0:20/0:03	0:22/0:04
Skalbimas ir lyginimas	0:35/0:04	0:14/0:01	0:15/0:01
Laisvalaikis	2:34/4:05	3:30/4:34	3:45/4:47
TV žiūrėjimas	1:08/1:57	1:47/2:29	1:59/2:36
Skaitymas	0:21/0:37	0:22/0:20	0:23/0:23

Šaltinis: Statistikos departamentas, “Harmonised European Time Use Survey”

*Naujausi esami duomenys

Kiek laiko buičiai ir laisvalaikui skiria lietuviai ir kiti europiečiai (valandomis ir minutėmis, moterys ir vyrai kartu)

Šaltinis: “Harmonised European Time Use Survey”

	Namų priežiūra	Laisva- laikis
Latvija	2:58	4:25
Norvegija	3:04	5:46
Švedija	3:06	5:07
Jungtinė Karalystė	3:18	5:08
Vokietija	3:20	5:28
Lietuva	3:25	4:13
Lenkija	3:36	4:55
Estija	3:50	4:38
Bulgarija	3:53	4:15

automatinių skalbyklių atsiradimą. Niekam nekylo abejonių, kad tai itin palengvino mūsų buitį: statistiniai laiko panaudojimo tyrimai taip pat patvirtina, kad šiandien lietuviai skalbdami ir lygindami (nes vis labiau populiarėja ir drabužiams lyginti skirti prietaisai) sugaišta daug mažiau laiko nei prieš dvidešimt metų.

Mažų vaikų priežiūra dabar taip pat kur kas paprastesnė, o mamos, užuot nuolat skalbusios, gali daugiau dėmesio skirti savo mažyliams. Kūdikio sauskelnės, pasak G.Purvaneckienės, irgi galima laikyti tam tikra revoliucija.

Vilniaus universiteto docentė atkreipia dėmesį ir į tai, kad palengvėjo maisto taisymas: nebereikia prie produktų stovėti eilėse, be to, padidėjo jų pasirinkimas, nekalbant jau apie atsiradusius naujus buities prietaisus.

Tad kurgi dingsta visas šis sutaupytais laikas? G.Purvaneckienė sako, kad atsirado daug kitų laikui imlių dalykų, todėl pojūtis,

Tinklaraščiai revoliucijos nesuk

Penkerių metų nepakako, kad Lietuvos blogosfera taptų įtakinga diskusijų erdve, o tinklaraščių rašymas jų autoriams nešytų ne tik moralinius, bet ir finansinius dividendus.

Praėjus dešimtmečiui nuo pirmųjų tinklaraščių (blogų) Lietuvoje atsiradimo ir maždaug penkmečiui nuo išpopuliarėjimo, jau galima daryti pirmąsias išvadas apie tai, kokią vietą bendrame žiniasklaidos kontekste jie išsikovojo. Verdiktas atrodo aiškus: revoliucija neįvyko. Didžioji žiniasklaida ir toliau savo rankose tvirtai laiko pagrindinį naujienų srautą ir reklamavių pinigus. Tinklaraštininkai retai tampa pirminiais naujienų šaltiniais, net jei dažniausiai kuria autentišką turinį.

Didelių lūkesčių iš tinklaraštininkų ir negalima tikėtis – Lietuvoje absoliučiai visiems rašantiesiems, net ir patiems populiariausiems, tinklaraščio kūrimas yra hobi, generuojantis tik simboliškas, arba visai jokių pajamų. Taip yra todėl, kad internetinės reklamos davėjai dažniausiai atsižvelgia tik į paspaudimus ir unikalių lankytojų skaičių (norint apčiuopiamų pajamų reikėtų bent 10 tūkst. lankytojų per dieną), o tinklaraščiai tuo pasigirti negali. Dėl to

pagrindiniu motyvu rašyti tampa socialinio kapitalo kūrimas: rašoma, nes norima pasidalinti mintimis, skatinti diskusiją, kartu įtvirtinant savo, kaip eksperto statusą. Ilgai ir nuosekliai tai darantiems autoriams statusą, bent tarp savo skaitytojų, išsikovoti yra pavykę. Pavyzdžiui, garsiausias Lietuvos blogeris Džiugas Paršonis yra laikomas interneto guru, studentas Kernius Kuolys – studijų užsienyje konsultantu, edukologė Austėja Landsbergienė – vaikų

auginimo eksperte.

Kita vertus, jei net ir pačius sėkmingiausius Lietuvos tinklaraščius ir jų autorius iš blogosferos perkeltume į bendrą Lietuvos žiniasklaidos erdvę, matyti, kad jų kuriamo turinio įtaka yra minimali.

Tinklaraščių įtaka vis dar menka

"Galiu pakartoti tai, ką sakiau prieš dvejus metus: tinklaraščiai niekada nepakeis didžiosios žiniasklaidos. Jie tiesiog yra tapę papildoma vieta ieškoti informacijos. Pavyzdžiui, tinklaraščiuose galima rasti įvairresnių temų straipsnių, nepriklausomų komentarų, ko kartais tradicinėje žiniasklaidoje pritrūksta", – paklaustas apie didžiosios žiniasklaidos ir tinklaraščių santykį atsako abiem pusėms priklausantis Artūras Račas.

Tačiau naujienų agentūros BNS redaktoriaus ir vieno skaitomiausių Lietuvos tinklaraščių "Racas.lt" autoriaus manymu, tinklaraščiai dar toli gražu neišnaudojo viso savo

potencialo. "Šiandien Lietuvoje matau 12–15 tinklaraštininkų, kuriančių šokią tokią kokybę ir turinčių skaitytojų ratą. Ilgainiui didėjant interneto skverbčiai, kartu atsiras daugiau tiek rašančiųjų, tiek skaitančiųjų. Nereikia pamiršti ir to, kad tinklaraščius labiau skaito jaunesni žmonės. Augant jiems, augs ir tinklaraščių įtaka", – įžvalgomis dalijasi A.Račas. Jį patį

galima laikyti bene įtakingiausiu Lietuvos blogeriu: į "Racas.lt" skelbtus tekstus yra sureagavusi finansų ministrė Ingrida Šimonytė, būsimas ūkio ministras Rimantas Žylius. Būta ir labai konkrečių teigiamų pokyčių, pavyzdžiui, po įrašo apie prie namų

Tinklaraštininkas A.Račas: "Šiandien Lietuvoje matau 12–15 tinklaraštininkų, kuriančių šokią tokią kokybę ir turinčių skaitytojų ratą."

Profesionaliausi tinklaraščiai Lietuvoje

Tinklaraščio adresas	Autorius	Tematika	Pradėtas rašyti	Dabartinė būklė
Nezinau.lt	IT specialistas Džiugas Paršonis ir jam talkinę kolegą	Informacinės technologijos	2007 m. sausis	Suakapęs 7628 įrašus liepos pabaigoje užsidarė
Racas.lt	Naujienų agentūros BNS redaktoriaus Artūras Račas	Politika, žiniasklaida, visuomenės aktualijos	2008 m. birželis	Atnaujinamas kelis kartus per savaitę
Commonsense.lt	Kolektyvinis verslo analitikų tinklaraštis	Verslas, ekonomika	2008 m. birželis	Atnaujinamas kelis kartus per savaitę
uagadugu.lt	Nenurodyta	Lietuvos televizijos ir jų turinys	2009 m. sausis	Liepą įdėtas tik vienas įrašas, skaitytojais laukia sugrįžimo
Austejosblogas.lt	Edukologė Austėja Landsbergienė	Vaikų auginimas, šeimos klausimai, edukologija	2008 m. vasaris	Atnaujinamas kelis kartus per savaitę
Kernius.net	Škotijoje informatiką studijuojantis Kernius Kuolys	Švietimas Lietuvoje ir užsienyje, visuomeniniai klausimai, kelionių dienoraščiai	2009 m. gegužė	Atnaujinamas kartą per mėnesį išsamiau straipsniu
Dansu.lt	Kolektyvinis komunikacijos specialistų tinklaraštis	Reklama, rinkodara, ryšiai su visuomene	2008 m. gegužė	Atnaujinamas kelis kartus per savaitę
BeatosVirtuve.lt	Kulinarė, knygų apie maisto gaminių autorė Beata Nicholson	Kulinarija, receptai	2008 m. sausis	Atnaujinamas kelis kartus per savaitę

Sąrašas sudarytas atsižvelgiant į tinklaraščių populiarumą ir pripažinimą tarp skaitytojų bei kitų tinklaraštininkų

Lietuvoje per penkis metus iš viso sukurta iki 100 tūkst. tinklaraščių, tačiau tik apie 5 proc. jų yra aktyvūs

ėlė, tačiau žiniasklaidą praturtino

esančią pavojingos būklės gatvę ši buvo sutvarkyta.

Daugiau panašių pavyzdžių rasti sudėtinga. Galima prisiminti visų pirma blogosferoje paskelbtą nuotrauką su Valdo Adamkaus balsavimo biuletenių prezidento rinkimuose, kuris išplito po didžiulias žiniasklaidos priemones, taip pat aštrią tinklaraštininkų kritiką valstybinei lietuvių kalbos komisijai, į kurią buvo sureaguota ir galiausiai komisija pakeitė dalį sprendimų. Tačiau tokių atvejų dar per mažai, kad juos būtų galima laikyti tendencija.

Blogosfera plėsis, įtraukdama ne tik IT industriją

Vis dėlto šiandieninė situacija – tik tarpinė stotelė tolesnės tinklaraščių plėtros link. Pasauliniame kontekste, nuo kurio atsiliekame 3–5 metais, pastebimas vis didesnis tinklaraščių susiliejimas su tradicine žiniasklaida. "Šiuo metu tinklaraščiai yra stipriai įsitvirtinę, o kai kur ir dominuojantis informacijos šaltinis. Pavyzdžiui, IT industrijoje tinklaraščiai yra gerokai populiariau nei konkuruojantys naujienų portalų skyriai. Jie tapo rimtu verslu – pernai įvykęs "TechCrunch" pardavimo sandoris siekė kelias dešimtis milijonų JAV dolerių. Riba tarp tradicinės žiniasklaidos ir tinklaraščių taip pat nebėra aiški – kai kuriais atvejais vieningas likęs skirtumas yra rašymo stilius",

– situaciją svetur komentuoja šiuo metu Danijoje informacines technologijas studijuojanti Ernesta Orlovaite, viena iš Lietuvos blogosferą stebinčio tinklalapio "Poko.lt" autorių.

Remdamasi pasaulinėmis tendencijomis ji labai aiškiai prognozuoja tolesnius lietuviškosios blogosferos vystymosi etapus, mat užsienyje jie jau yra praeiti. Anot pašnekovės, jei Lietuva žengs Vakarų keliu, tinklaraščių įtaka ir integracija neabejotinai didės: tinklaraščius kursis įmonės ir visuomenei žinomi ekspertai, kai kurie dabartiniai tinklaraščiai taps verslu, tik turės rasti nestandartinių pajamų gavimo būdų. Kiek lėčiau keisis kultūriniai aspektai, pavyzdžiui pačių tinklaraštininkų supratimas apie autorių teises, kurios Lietuvoje vis dar yra dažnai pažeidžiamos. Galiausiai ateis eilė keistis visuomenės požiūriui į tinklaraščius – jie įgis patikimo ir kokybiško informacijos šaltinio statusą.

Grįžus kelerius metus atgal, specialistų prognozės buvo bene identiškos. Kad jos nėra paremtos vien futuristiniu optimizmu rodo prognozių išsipildymas IT entuziastų bendruomenėje – būtent joje Lietuvos, kaip ir viso pasaulio blogosfera yra pažengusi toliausiai. Kita vertus, tinklaraščiai yra būtent IT specialistų kūrinys. Kad jie būtų plačiai pradėti naudoti ir likusių visuomenės grupių, gali prireikti dar vieno penkmečio. ■

Karolis Vyšniauskas

Tinklaraščių raida Lietuvoje

2008–2011 m. Blogosfera plečiasi ir kristalizuojasi

Kuriasi specializuoti, teminiai, taip pat kolektyviniai tinklaraščiai. Išryškėja aiški takoskyra tarp autorių rašančių siauram draugų ratui ir tų, kurie siekia kuo didesnės auditorijos. Ilgai kokybiškai rašiusieji užsitarnavo ekspertų vardą, dalį jų tekstų perspausdina didžioji internetinė žiniasklaida. ●

2007–2008 m. Autoriai vienijasi

Pradedamas rašyti lig šiol populiariausias Lietuvos tinklaraštis "Nežinau.lt", kuriame kas vakarą parengiama tinklaraščių apžvalga – "blogorama". Autoriai sužino vieni apie kitus, kyla pirmosios tarp tinklaraštinės diskusijos, peraugusios į pirmąją blogerių konferenciją "Blogin". ●

2005–2007 m. Visuomenė sužino apie tinklaraščius

Išvystoma pirmoji lietuviška tinklaraščių kūrimo sistema "Blogas.lt", tinklaraščius pradeda rašyti ir nemo-kantieji programuoti. Sukuriama daug menkaverčių, greitai apleistų tinklaraščių, tačiau gimsta ir pirmasis populiarus – reklamą analizuojantis "Žudyk reklamą". ●

2001–2005 m. Pavienių IT entuziastų eksperimentai

Programuotojai kuriasi asmenines svetaines, kurios yra archajiško dizaino, neapibrėžto, dažniausiai asmeninio pobūdžio turinio. Jų auditorija labai menka, nes kompiuterius turi tik maža dalis žmonių, internetą – dar mažesnę. ●

Informacija parengta remiantis Poko.lt programuotojo Aurimo Račo įžvalgomis

Dešimt supuvusių kiaušinių Aust

Pokalbis su menininku Saulium Paukščiu laivelyje "Zappa Frank".

Vakarop prie Baltojo tilto plūduriuoja nedidukas "Zappa Frank", iš kurio gūsiais liejasi saksofonų trėlės. Einate pro šalį ir nesuprantate, kas tai? Ogi naujausia menininko Sauliaus Paukščio ir jo draugų iniciatyva gyvybei prie upės Vilniuje palaikyti. Panašių koncertų iš viso numatyta dešimt, tačiau tikslus jų tvarkaraštis nesudarytas: "Kas iš to, kad surašytume tikslią programą, o numatytą vakarą pradėtų pliaupti lietus", – komentodamas šypiteli Saulius.

Medinis echolotas

Bet pradėkime nuo pradžių. Perlipęs debarkaderį (plaukiojančią prieplauką) nuo retų krantinės praeivių saugančią tvorelę, S.Paukštys šoka į kitoje pusėje prišvartuotą laivelį. Varikliui paskleidus lengvą dūmų uždangą, po minutės kapitonas ant krantinės švysteli medinį tiltelį ir kviečia į svečius. O kodėl gi nelipti – interviu ant vandens sostinės žurnalistams (skirtingai nei klaipėdiečiams) dar nevirto nuobodžia kasdienybe.

Laukdami laivelio, apžiūrinėjame S.Paukščio fotografijų parodą ant debarkadero šono. Nuotraukose – pavasaris, balandis. Naujausias, vos prieš trejetą metų pastatytas Vidaus vandens kelių direkcijos vilkikas "Jogaila" pro Kauno ir Vilniaus tiltus aukštyn upe tempia tą patį debarkaderį sostinėn. Priešais solidžių laivų vilkstinę keliuose kadruose pastebima kukli valtelė. "Joje sėdėjo vyrai, matuojantys upės gylį", – aiškina Saulius, pirmąjį kelio atkarpą įveikęs "Jogailos" denyje. Po to neįprastą flotilę jis dar kelias dienas sekė paupiu – taip ir atsirado debarkadero kelionę įamžinęs nuotraukų ciklas.

Deja, gylio matavimai niekuo nebegalėjo pagalbėti Grigiškėse, kur debarkaderis dviem dienoms sėdo ant jo tykančios seklos. Saugios laivybos požiūriu – pavojingas incidentas, tačiau būtent jo dėka vilniečiai pirmąkart daugiau išgirdo apie atkeliaujančią prieplauką. O išgirdę ėmė dairytis, ką prie naujojo savivaldybės pirkinio galėtų prišvartuoti. Paaiškėjo, jog išskyrus savo prieplauką jau turinčią senąją

"Rygą" – daugiau nėra ką. Mažų laivelų keleiviams debarkaderis nėra pritaikytas: patys tuo įsitikinome, interviu pabaigoje mėgindami prieplaukon kopti iš "Zappa Frank" denio. Tikrai ne kiekvienas išskylau-tojas pasiryžtų tokiam akrobatiniam išbandymui. Net elementarus miestiečio noras nuo Baltojo tilto nusileisti prieplaukos link nėra lengvai įgyvendinamas: nei laiptelių, nei krantinės link vedančio takelio toje tilto pusėje nėra. Jei nepageidauji sukti plataus lanksto – prašom žemyn kabarotis apžėlusiais kranto sutvirtinimais.

Taip ir stūkso tuščia tvorelių saugoma prieplauka, nė per antrąjį savivaldybės skelbtą nuomos konkursą neradusi ja pasirūpinti sutinkančio šeimininko. Siūlyta kaina – vos litas už kvadratinį metrą per mėnesį, o bendras prieplaukos plotas – 179,2 kv.m. Kas toliau? S.Paukštys spėja, kad savivaldybei teks finansuoti įsigytos prieplaukos gaivinimą savo lėšomis. Nes pagrindinė problema, kodėl Neryje stinga laivų, visai ne prieplaukos, o seklos ir ne-
prižiūrimas laivakelis. Menininko vai-
ruojamas "Zappa Frank" per metus

irgi jau spėjo paragauti Neryje tykančių pavojų. Laimė, pavykdavo išsisukti be žymesnių nuostolių ir variklio, užkabinus akmenis, keisti dar neteko.

Ar laivelyje yra šiuolaikinių žvejų

"Zappa Frank" kapitonas
Saulius Paukštys spėja ir laivą
vairuoti, ir fotografuoti

S.Paukštys priklauso F.Zappos gerbėjų klubui ir pasirūpino, kad jo skulptūra atsirastų Baltimorėje, JAV

rijos ambasada

itin vertinamas echolotas – prietaisais gyliui matuoti, kartu rodantis ir apačioje praplaukiančias žuvis? Vietoj atsakymo Saulius pakelia čia pat gulintį kelių metrų ilgio pagalį ir beda galu į dugną. Ištraukus pagal šlapios žymės ilgį orientuojamės: upės gylis šalia debarkadero – geras metras. Ant pagalio matyti daug pieštuku pažymėtų brūkšnių su datomis: “Dabar vanduo jau dvidešimčia centimetrų pakilo, o liepą išvis buvo pavojinga plaukti”, – tvirtina “Zappa Frank” savininkas.

Betgi motorlaiviu plaukdamas visą laiką priešais pagaliu nebadysi. Kaip pramoko skaityti Neries dugno “rašmenis”? “Išmokė seniai čia dirbantys “Rygos” laivavedžiai. Be to, pagal palydovines nuotraukas internete taip pat įmanoma orientuotis”, – pasakoja S.Paukštys. Vis dėlto, netgi pakilus vandeniui iš sostinės centro iki savo namų Aukštuosiuose Paneriuose, kur garaže saugiai žiemoja “Zappa Frank”, laivų nerizikuoti plaukti. “Kol upė neparuošta – iki pėsčiųjų tilto Vingio parke ir ne toliau” – nustato aiškią ribą. Taigi rudenį laivelis plukdomas priešinga kryptimi – į Valakampius, ten pakrantėje kraunamas į automobilinę priekabą ir namus saugiai pasiekia ant ratų.

Parodoje – mitologijos siužetai

“Zappa Frank” – vienintelis laivas Lietuvoje, pramogautojams kartu siūlantis ir profesionalo fotosesiją. Ar nesunku tuo pat metu laikyti vairą ir fotografuoti? “Matot, kiek čia tos vietos: nuotraukas galiu daryti nepakildamas iš vairininko kėdės”, – demonstruoja pašnekovas. Prie dviejų denyje esančių staliukų patogiai gali susėsti dešimties iškylautojų kompanija. Anot Sauliaus, ypač daug užsakymų sulaukta navigacijos

sezono pradžioje, kol miestiečiai buvo išsiilgę žalumos ir saulės. Išibėgėjus vasarai, norinčiųjų plaukioti sumažėjo, tačiau S.Paukštys to nesietų su tragiškomis laivų avarijomis Rusijoje: “Neris – nei Volga, nei Maskvos upė, nors srovė joje ir teka 7 kilometrų per valandą greičiu. Susidurti čia nėra su ku, o tikimybė apsiversti plokščiam motorlaiviui labiau teorinė, nei praktinė”, – svarsto laivelio savininkas. Savo reikmėms “Zappa Frank” užsidirba, o per trejus ketverius metus turėtų grąžinti ir į jį sudėtas investicijas.

Pokalbio metu netyla telefonas: vienas

Pagrindinė problema, kodėl Neryje stinga laivų – ne prieplaukos, o sekus ir neprižiūrimas laivakelis.

po kito skambina Žirmūnuose esančios S.Paukščio fotostudijos klientai. Niekad nepagalvotum, kad iš pirmo žvilgsnio atostogaujančiame mieste “muilinių” klestėjimo laikais galėtų būti toks intensyvus fotomenininko paslaugų poreikis. Tačiau į “Fototeatrą” suka ir po ilgo nesimatymo susitikusios mokyklos draugės, ir varduvininkų kompanijos, ir jausmais trykštančios sužadėtinių porėlės... Maža to – net vidurvasarį veikia pradedantiems fotografams skirti S.Paukščio kursai. Dešimties valandų paskaitų kaina – 300 litų.

“Pirmiausia, ką turi suprasti naujokai – kad jų matymas ir įgūdžiai, o ne geresnis aparatas lemia nuotraukų kokybę. Jeigu jūs rašytumėt auksine plunksna arba pačiu naujauju kompiuteriu – ar straisniai nuo to taptų geresni? Taip ir fotografijoje”, – dėsto pašnekovas.

Prieš keletą metų Saulius pristatė fotoalbumą “Lietuvos kariuomenė. Veidai”, kuriam nuotraukas kaupė misijose Afganis-

tane bei Kosove. Ar šiuo metu lieka laiko panašioms kūrybinėms užmojoms? Fotomenininkas neslepia, kad rengiasi autorinei parodai Nacionalinėje dailės galerijoje. Tačiau nutyla vos prasitaręs, kad jos tema bus susijusi su antikinė mitologija. Galbūt regėsime šiuolaikinius dievus ir deives? “Galbūt”, – linkčioja Saulius. Vienintelė detalė, kurią pavyksta išpešti – kad dirbama ne studijoje, o “natūroje”.

Beje, menininkas prisipažįsta jau dešimtį metų pats nedaręs nuotraukų fotolaboratorijoje – kai prireikia, patiki šį darbą specialistams. O prireikia nedažnai, nes užsakovams paprastai įteikiamas kompaktinis diskas su įrašytomis fotografijomis. Būna kuriozų, kai klientai vėliau grįžta pas autorių pasipiktinę atspausdintų nuotraukų kokybe. “Tada tenka įrodinėti, kad broką padariau ne aš, o prastai savo darbą atlikusios laboratorijos”, – skėsteli rankomis S.Paukštys.

Tačiau skaitmeninės fotografijos laikais profesionalių laboratorijų lieka vis mažiau ir netrukus fotomenininkai gali būti priversti į jas sugrįžti. “Pats nespausdinau nuotraukų jau dešimt metų”, – neslepia pašnekovas.

Nesaugo jis atminčiai ir senų aparatų – nebent jie laikomi kaip “Fototeatrui” galintis praversti rekvizitas. Fotomenininko studijoje galite persikelti į prabėgusius amžius, pakeisti profesiją, įpročius ar tiesiog nustebinti save pavirtus “kažkuo kitu”.

Misterio Golovatovo kvapas

Pats S.Paukštys mūsų irgi nevengia stebinti. Prisiminkime F.Zappos biustą, permaitintą rudenį pastatytą Baltimorėje. Dar – Sauliaus darbą vėdinėje, neilgai tegyvavusį meilės paštą ir naujausią šios idėjos antipodą – supuvusių kiaušinių, adresuotų Austrijos ambasada, paštą. Internetu už simbolinę 1 lito kainą siūlyta originali paslauga – rūpestingai įpakuoto kiaušinio persiuntimas lietuviams įskaudinusios šalies diplomatų buveinei. Kartu išsiunčiamas ir atvirukas su užrašu: “Misterio M.Golovatovo kvapas – Austrijai. Su geriausiais linkėjimais iš Vilniaus”.

“Ir kiek tų supuvusių kiaušinių pardavėte?” – teiraujuosi. “Lygiai dešimt. Toks jau lietuvių mentalitetas: visko bijoti ir niekam neužkliūti. Eilinį kartą pasirodėme bailių tauta”, – konstatuoja menininkas.

Po mėnesio, prognozuojama, išsižiebęs politinis konfliktas bus pamirštas: austrai atsiųs formalų atsiprašymą, ir tuo viskas pasibaigs. “O antrąsyk M.Golovatovas į Austriją tikriausiai nebevažiuos”, – įitaria Saulius. ■

Renata Baltrušaitytė

Stingo sūnus nekantrauja pamatyti Lietuvos krantą

Savaitgalį laukia gyvos muzikos festivalis
"Karklė 2011. Live Music Beach".

Muzikos po atviru dangumi mėgėjai negalėtų skustis gyvenimu Lietuvoje – kone kiekvieną vasaros savaitgalį kuriame nors vaizdingame gamtos prieglobsčio kampelyje kaip grybai dygsta scenos ir palapinės. Tačiau tėra vienintelis savaitgalis, kai leidžiama iš širdies pašėlti ant jūros kranto. Ir tai – šios savaitės savaitgalis, kai scenomis pasipuošusi iškylautojų lauks dažniau skardžiais, akmenimis, gintarais ir žuvimis garsėjanti Karklė.

"Latvijos paplūdimiuose vasarą vyksta trys ar keturi festivaliai, o Lietuvoje mes tokie – vieninteliai. Ir atlikėjai, ir žiūrovai tai įvertina", – neslepia Karklės festivalio organizatorius Mantas Kanišauskas. Jau praėjusios savaitės pradžioje į festivalį buvo parduota daugiau kaip trys tūkstančiai bilietų, ir aktyviausiai juos pirkto ne pajūrio krašto gyventojai, o vilniečiai ir kauniečiai. Nors "Žilvičio" stovykla, renginio dienomis tapanti festivalio "štabu", gali suteikti patogią nakvynę net šešioms šimtoms žiūrovų, visos vietos nameliuose seniai išgraibytos. Tad beliko galimybė apsisototi festivalio kempinge arba privačiame sektoriuje. "Nors teko girdėti, kad ir karkliškiai atvykėliams jau nebeturi ko pasiūlyti", – priduria M.Kanišauskas.

Pajūrio trauka

Ypatinga festivalio vieta gundo ne tik žiūrovus, bet ir atlikėjus. Net laukiamiausia festivalio žvaigždė – vyriausiasis dainininko Stingo sūnus Joe Sumneris, atvykstantis su roko grupe "Fiction Plane", organizatoriams tvirtino, kad ant jūros kranto jam iki šiol nėra tekę koncertuoti. Vilniuje kartu su tėvu jis jau lankėsi 2006 m., kai "Fiction Plane" "apšildė" Siemens arenoje surengtą Stingo gastrolinio turo koncertą.

Karklėje laukiama ir 2001 m. "Eurovizijos" nugalėtojo esto Tanelio Padaro su grupe "The Sun". "Braliukai" latviai į kaimynų muzikinį paplūdimį deleguoja jauną grupę "Instrumenti", kurios diapazonas apima muzikinį spektrą nuo beatbox iki operinio kontratenoro repertuaro.

Festivalį savo koncertu pagerbs ir Lietuvos atlikėja Jurga Šeduikytė. Į švelnių jausmų gilumas nerti kvies Erica Jennings ir Jurgis Didžiulis su nauju akustiniu projektu "The Ball & Chain". O iš Airijos sugrįžtančio atlikėjo Dariaus Milerio-Nojaus programa taps malonia staigmena jo pasiilgusiems gerbėjams. Dainininkas Mantas pajūryje pasirodys su akustine paties kurtų dainų programa. Užliūliuoti publikos bangų ošimui neleis metalo "pjaustytojai" – grupė "Thundertale". Muzikos audrą pernai Karklėje įsukusios G&G pajėgos grįš su galingu ritmu užtaisu. Geros nuotaikos hormonus privers gamintis "Happyendless", "Liūdni slibinai", "Saulės kliošas" ir dar gera dešimtis menkia žinomų muzikos grupių. "Viena iš Karklės festivalio nuostatų ir yra suteikti pasirodymo šansą jauniems atlikėjams, kurių

negraibsto kiti festivaliai", – teigia M.Kanišauskas.

Kopų scenoje, įrengtoje ant Karklės skardžių masteliais neaukštos 8–10 metrų kopos, bus rodomas ir Oskaro Koršunovo spektaklis "Vasarvidžio nakties sapnas". Lietaus po atviru dangumi įrengtoje scenoje vaidinsiantys aktoriai teigia nebijantys, nes panašių staigmenų jiems socialiai teko patirti vaidinant užsienio festivaliuose.

Sportas ir žaidimai

Naudodamiesi vietos pranašumais, organizatoriai ketina pasiūlyti įvairių vandens pramogų. Bus rengiamos iškylas po jūrą motorine valtimi, o jei bangos labai nepasišiauš – ir kajakais. Ką jau kalbėti apie jėgos aitvarus ir banglentes, kurie tapę savaime suprantamais Karklės simboliais.

"Valtimi atplaukę žvejai siūlys rūkytų žuvų ir vietoje virs skanią žuviene. Atvyks ir gintaro meistrų, galinčių atskleisti daug šio amato paslapčių. Veiks dekupažo ir kitokių rankdarbių smalsuolius mokančios dirbtuvės, šokių mokykla", – vardija festivalio organizatorius. Vietos gyventojai, pasak M.Kanišausko, kol kas nerodo didelės iniciatyvos ir mieliau sutinka pabūti festivalio žiūrovais.

Ar nesulaukiama skundų iš poilsiautojų, kurie Karklėje tikisi praleisti ramų savaitgalį? "Pernai buvo visko, tačiau šįmet iš anksto prašėme, kad vietos gyventojai išpėtų atvykstančius poilsiautojus apie renginį. Kadangi festivalio žiūrovai mielai nuomoja laisvus karkliškų kambarius, nesusipratimų nekyla", – tvirtina M.Kanišauskas.

Beje, paskutinę savaitę brangiau teks mokėti ir už festivalio bilietus, kurie iki tol internete kainavo 85 Lt. Tačiau planuoti iš anksto nemėgstančiam ir linksmybių ištroškusiam jaunimui tai netampa problema: pernai nemaža dalis bilietų buvo parduota būtent pačioje Karklėje. Panašaus spontaniškų žiūrovų antplūdžio tikimasi ir šįmet.

Renata Baltrušaitytė

Joe Sumneris ir "Fiction Plane"

Algirdas Kaušpėdas ir "Antis"

ORGANIZATORIŲ ARCHIVO NUOT.

Netekę savojo, pasibeldė į svetimą kiemą

Šeštadienį Vilniuje debiutuoja naujas renginys – "Piano.lt" vasaros festivalis.

Pranciškonų vienuolyno kiemas, kuriame Pankščiau vasarą vykdavo "Pasakos" kino centro vasaros seansai, nebyliojo kino ir klezmerių muzikos festivaliai, šimet užimtas kavinės skėčiais. Kadangi broliai pranciškonai dėl šios teritorijos tebekovoja teismuose, dabartiniai jo savininkai nusprendė, jog užleisti pelningą vietą kultūros renginiams būtų pernelyg didelė prabanga, tad festivalių rengėjams teko pasieškoti kito prieglobsčio.

Blogiausia tai, kad iš kavinės vakarais sklindantys triukšmingos jaunimo muzikos ritmai trukdo rengti kamerinės muzikos koncertus visai šalia, buvusio vienuolyno bažnyčioje, jau ketvirtus metus veikiančioje "Piano.lt" salėje – vienintelėje privačių verslininkų lėšomis išlaikomoje koncertų salėje Lietuvoje. "Kai vyks mūsų renginiai, kavinės vadovai žadėjo geranoriškai pritildyti leidžiamą muziką", – liūdnei šyptelėjo "Piano.lt" savininkai Aleksandras Šimelis ir Jonas Žiburkus. Ir pridūrė, kad dėl silpnos oro kondicionavimo sistemos vasarą būtina atverti bažnyčios langus, pro kuriuos džiazas ar fortepijono koncertų klausytojų ausis neišvengiamai pasiektų netgi tyliai leidžiamos technomuzikos garsai.

Todėl "Piano.lt" vasaros festivalio direktorė Audronė Misikonienė dėkinga Lietuvos dailės muziejaus vadovams, sutikusiems debiutinį festivalį priglausti Vilniaus paveikslų galerijos kieme. "Planuodami festivalį omenyje turėjome vienuolyno kiemą, nes vasarą norisi ištrūkti į atviras erdves. Ketinom pastatyti rimtą sceną, kuri tikėtų netgi teatralizuotiems pasirodymams. Bet kiemą užėmus kavinėi, šiuos planus tenka atidėti", – apgalvestavo festivalio organizatorė.

Rusijos raginių instrumentų ansamblis – vienintelis toks pasaulyje

C.Constantini gros bandonija

Festivalio svečiai

Tačiau nuspręsta neatsisakyti paties vasaros festivalio. Jį pradės ypatingi svečiai – iš Sankt Peterburgo atvykstantis Rusijos raginių instrumentų ansamblis. Pirmasis orkestras, kuriame pūsti vien medžioklėje, mūšio lauke ar pašto tamyboje naudoti ragai, Rusijoje buvo įkurtas dar XVIII a. viduryje, bet vėliau tokio muzikavimo tradicija buvo pamiršta. Tik prieš dešimtmetį po ilgų pastangų Sergejui Peščanskiui pavyko atgaivinti raginių pučiamųjų ansamblį. Šiandien jame groja dvi dešimtys muzikantų, jų dispozicijoje – šimtas raginių instrumentų, kurių ilgis svyruoja nuo 10 iki 250 centimetrų. Ragai ypatingi tuo, kad kiekvienas skleidžia vienintelį tik jam būdingo tono garsą. Orkestro repertuaras apima fanfarų, liaudies, klasikinių, bažnytinę ir netgi populiariąją muziką. Tai – vienintelis tokios sudėties muzikinis kolektyvas pasaulyje. Beje, po "Piano.lt" festivalio atidarymo šeštadienį Rusijos atlikėjai vyks į Lietuvos pajūrį ir sekmadienį koncertuos Palangoje.

Kitas festivalio svečias – Peru gimęs ir šiuo metu Suomijoje gyvenantis kompozitorius bei atlikėjas Claudio Constantini. Nepaisant jauno amžiaus, jis pats vadovauja net trimis ansambliams, tačiau Vilniuje pasirodys su Švento Kristoforo kameriniu orkestru, grodamas fortepijonu ir bandonija. "Tai labai įdo-

mus ir talentingas jaunas žmogus", – apibūdino daugelio tarptautinių konkursų laureatą jo koncerto Vilniuje dirigentas A.Šimelis.

Džiazas koncertai

O štai džiazas kvarteto "Salzburg-Vilnius" muzikantai ryžtasi dvikovai su kavinės ritmais: jų pasirodymas suplanuotas "Piano.lt" salėje. Kartu su jaunais austrų muzikantais Eliašu Stemesederiu ir Maxu Santeriu festivalyje gros publikai gerai pažįstami Vilniaus džiazas "vilkai" Vytautas Labutis ir Eugenijus Kanevičius. Zalcburge vykęs pirmasis jų koncertas baigėsi plojimų audra. Niekas netikėjo, kad iki renginio lietuvių ir austrų muzikantai tarpusavyje bendravo tik elektroniniu paštu, o bendroms repeticijoms tegalėjo skirti porą dienų.

Na, ir kaip naujo festivalio debiutas gali apsieiti be karinio orkestro fanfarų? Skirtumas toks, kad "Piano.lt" pasirinko ne pučiamųjų orkestrą, o Krašto apsaugos savanorių pajėgų bigbendą, vadovaujamą kapitono Ričardo Čiupkovo. Jau dvidešimties metų sukaktį šimet minintis bigbendas – pirmasis, reprezentavęs nepriklausomos Lietuvos kariuomenę užsienio karinių orkestrų festivaliuose. Trisdešimčiai muzikantų reikia erdvės, todėl Vilniaus paveikslų galerijos kiemas jiems tikrai nebus per didelis. ■

Renata Baltrušaitytė

"Piano.lt" festivalio koncertai

Rugpjūčio 13 d. 19 val. Vilniaus paveikslų galerijos kieme – **Rusijos raginių instrumentų ansamblis**

Rugpjūčio 16 d. 19 val. Piano.lt koncertų salėje – **džiazas kvartetas "Salzburg-Vilnius"**

Rugpjūčio 24 d. 19 val. Vilniaus paveikslų galerijos kieme – **Krašto apsaugos savanorių pajėgų bigbendas**

Rugpjūčio 25 d. 19 val. Vilniaus paveikslų galerijos kieme – **Claudio Constantini** (Suomija, Peru)

Kitoks Franzas Kafka

Ką tik Lietuvos knygynuose pasirodę Franzo Kafkos dienoraščiai turbūt didžiausią intrigą kels tiems, kurie F.Kafką pažino per jo kūrybą: dienoraščiai jį parodo ne tik kaip kūrėją, rašytoją, bet kartu leidžia į jį pažvelgti kaip į paprastą žmogų. Šį kartą "Skaitinių" rubrikoje siūlome ištrauką iš F.Kafkos dienoraščių.

Spalio 15. Prieš savaitę visus dienoraščius daviau Milenai Jesenskai (tai išmintinga, narsi laisvamanė čekė, puiki rašytoja). Truputį laisvesnis? Ne. Ar aš dar galiu rašyti kažką panašaus į dienoraštį? Šiaip ar taip, tai bus kas kita, greičiausiai jis nulis į kampa, išvis nieko nebus, pavyzdžiui, apie Hardtą, kuris mane palyginti labai domino, sugebėčiau tik su didžiausiu vargu ką nors brūkštelėti. Atrodo, lyg viską seniai būčiau apie jį parašęs, ar tai tas pats, tarsi manęs jau nebūtų tarp gyvųjų. Apie M., matyt, galėčiau rašyti, bet ne savo noru, taip pat tai būtų pernelyg nukreipta prieš mane, man jau nereikia, kaip anksčiau, smulkiai sau aiškinti, šiuo atžvilgiu aš jau ne toks užmaršus, kaip pirma, esu virtęs gyva atmintimi, dėl to ir nemiga.

Spalio 16. Sekmadienis. Nuolatinių pradžių bėda – nė kiek neapsirinki dėl to, kad viskas tik pradžia, ir dar netgi ne pradžia, – kvaili tie, kurie to nežino ir kurie, pavyzdžiui, žaidžia futbolą, tikėdamiesi pagaliau "prasiimušti", vienų kvailumas – palaidoti save kaip karste, kitų kvailumas – manyti, kad prieš juos tikras karstas, tai yra, karstas, kurį galima vežioti, atidaryti, sunaikinti, pakeisti kitu.

Tarp jaunų moterų parke. Jokio pavydo. Užtenka fantazijos, kad pasidalyčiau jų laime, sveikos nuovokos, kad suprascčiau, jog esu per silpnas tokiai laimei, kvailumo, kad tikėčiau, jog suvokiu savo ir jų padėtį. Ne, kvailumo neužtenka, lieka nedidelis plyšys, vėjas švilpia pro jį ir trukdo pilnam rezonansui.

Jeigu trokščiau tapti lengvaatlečiu, tai, matyt, būtų tas pats, kaip kad jeigu norėčiau pakliūti į dangų ir galėčiau būti toks pat nelaimingas kaip čia.

Kad ir koks menkas būtų mano pagrindas, "esant vienodoms sąlygoms" (ypač turint galvoje valios silpnumą) netgi pats menkiausias žemėje, vis tiek, bent jau savaip, siekti geriausio, būtų tuščia sofistika sakyti, kad galiu pasiekti tik viena, kad dėl to tai yra geriausia, nors tai būtų neviltis.

Spalio 17. Tai, kad aš nieko naudinga neišmokau ir sunykau fiziškai – tokia sąsaja egzistuoja, – gali būti padaryta sąmoningai. Aš norėjau, kad man niekas netrukdytų, netrukdytų naudingo ir sveiko žmogaus džiaugimasis gy-

venimu. Lyg liga ir neviltis bent jau tiek pat netrukdytų!

Aš galėčiau tą mintį įvairiai pasukti ir galų gale pabaigti savo naudai, tačiau nesiryžtu ir netikiu – bent jau šiandien ir daugumą dienų – kokia nors man palankia išeitimi.

Aš nepavydžiu jokiai konkrečiai situacijai porai, pavydžiu tik visoms poroms – o jeigu pavydžiu vienai porai, tai pavydžiu visai

šeimyninei laimei, visais jos begaliniais pavaldais, vienos šeimos laimė, net ir geriausiu atveju, įvartytų man neviltį.

Netikiu, kad yra žmonių, kurių vidinė būseną būtų panaši į manąją, tačiau galiu tokius žmones įsivaizduoti, tik tai niekaip neįsivaizduoju, kad virš jų galvų, kaip virš mano, visą laiką suktų neregimos varnos.

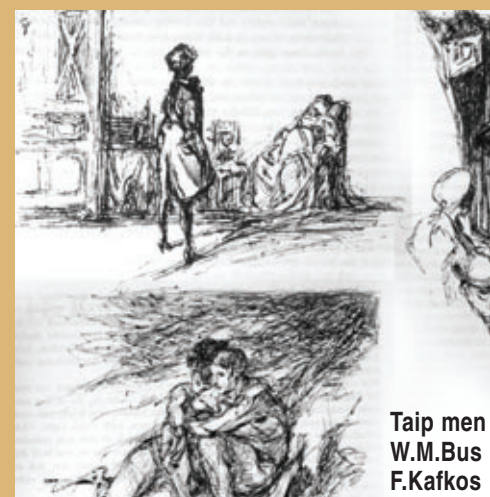
Tas sistemingas savęs griovimas daugelį metų kelia nuostabą, tai buvo tarsi lėtas užtvankos griovimas, – visiškai sąmoningas veiksmas. Tai padariusi dvasia dabar turi triumfuoti; kodėl ji man neleidžia dalyvauti toje šventėje? Tačiau galbūt ji dar ne iki galo įvykdė savo kėslus ir dėl to negali apie nieką kita galvoti.

Spalio 18. Amžina vaikystė. Vėl gyvenimo šauksmas.

Labai gali būti, kad gyvenimo puikybė visa savo apimtimi paruošta kiekvienam, bet ji uždengta, giliai, nematoma, labai toli. Tačiau ji nepriešiška, neįnoringa, nekurčia.

Paminklas
F.Kafkai
Prahos
mieste

Taip men
W.M.Bus
F.Kafkos

Jei pašauksi ją teisingu žodžiu, teisingu vardu, ji ateis. Štai kur to burto paslaptis – jis ne buria, o šaukia.

Spalio 19. Kelio per dykumą esmė. Žmogus, kuris kaip savo organizmo tautos vedlys eina šiuo keliu, paskutiniaus sąmonės likučiais (daugiau neduota) suvokdamas, kas vyksta. Visą gyvenimą jam atrodo, kad Kanaanas arti; kad tą žemę jis pamatys tikrai prieš savo mirtį, jam atrodo neįtikėtina. Ši paskutinė viltis gali turėti tikrai vieną prasmę: parodyti, kokia netobula akimirka yra žmogaus gyvenimas, netobula todėl, kad nors toks gyvenimas truktų ir visą amžinybę, jis vis tiek būtų tik akimirka. Mozė nepasiekė Kanaano ne todėl, kad jo gyvenimas buvo per trumpas, o todėl, kad jis buvo žmogaus gyvenimas. Penkių Mozės knygų pabaiga panaši į paskutinę "Jausmų ugdymo" sceną.

Tam, kuris gyvas būdamas nesusidoroja su gyvenimu, viena ranka reikia gintis nuo ne-

giau, negu turi.

Spalio 20. Po pietų su Langeriu, paskui Maxas garsiai skaitė "France".

Sapnas, trumpas, per trumpą spazmišką miegą, spazmiškai laikęs mane begalinėje laimėje. Daugiašakis sapnas, su tūkstančiu iškart paaiškinančių sąsajų, tačiau išliko tikrai blankus laimės jausmo prisiminimas.

Mano brolis įvykdė nusikaltimą, rodos, žmogžudystę, aš ir kiti prisidėjome prie to nusikaltimo, bausmė, atomazga, išdavimas artėja iš tolo, galingai ir nesulaikomai augdamas, mano sesuo, atrodo, vis skelbia jo požymius, kuriuos aš visą laiką sveikinu beprotiškais šūksniais, beprotystė auga sulig artėjimu. Man atrodė, kad niekada nepamiršiu savo šūksnių, trumpų frazių dėl jų aiškumo, o dabar nė vienos tiksliai neprisimenu. Tai galėjo būti vien šūksniai, nes man buvo labai sunku kalbėti, prieš ištardamas žodį turėjau išpūsti skruostus ir perkreipti burną, kaip skaudant dantims. Laimė glūdėjo tame, kad bausmė atėjo, ir aš taip laisvai, įsitikinęs ir laimingas ją priėmiau, kad tas vaizdas turėjo sužadinti dievus, tą dievų gaudulį ir aš pats jaučiau iki ašarų.

Spalio 21. Jis negalėjo įeiti į namą, nes girdėjo balsą, kuris jam sakė: "Palauk, kol aš tave įvesiu!" Ir jis gulėjo dulkėse priešais namą, nors jau nebuvo likę jokios vilties (kaip pasakytų Sara).

Viskas yra fantazija – šeima, draugai, gatvė, viskas fantazija, tolina ar artina, žmona irgi fantazija; o artimiausia tiesa ta, kad tu remi galvą į belangės ir bedurės kameros sieną.

Spalio 22. Žinovas, specialistas, žmogus, išmanantis savo darbą, tik to žinojimo niekam negalima perduoti, laimė, jis, atrodo, niekam ir nereikalingas.

Spalio 23. Po pietų. Filmas apie Palestiną.

Spalio 25. Vakar Ehrenšteinas.

Tėvai lošė kortomis; aš sėdėjau vienas, visiškai svetimas; tėvas pasakė, kad ir aš loščiau arba bent jau žiūrėčiau, kaip jie lošia; aš radau kažkokį pasiteisinimą. Ką reiškė šis nuo pat vaikystės besikartojantis atsisakymas? Kvietimas atvėrė man kelią į draugiją, tam tikra prasme į visuomeninį gyvenimą, su užduotimi, kurios iš manęs kaip dalyvio buvo reikalaujama, būčiau susidorojęs, tegu ir ne puikiai, bet pakenčiamai, lošimas man, ko gero, net nebūtų kėlęs didelio nuobodulio, bet vis tiek atsisakiau. Sprendžiant pagal tai, aš neteisis, kai skundžiuosi, kad gyvenimo srautas manęs niekuomet nepagavo, kad nesugebėjau išsivaduoti nuo Prahos, niekada nebuvau verčiamas užsiimti sportu ar mokytis amato ir panašiai, – aš, matyt, niekada nebūčiau priėmęs pasiūlymo lygiai kaip kvietimo lošti. Tikrai beprasmiški dalykai buvo priimti – teisės studijos, darbas kanceliarijoje,

Apie knygą

Franzas Kafka (1883–1924) – vienas įtakingiausių XX a. rašytojų, romanų "Procesas", "Pilis", "Amerika" ir daugelio pasakojimų autorius. Jo dienoraščiai – garbingi, atviri užrašai, kurių autorius nenorėjo skelbti, net buvo testamentu pavedęs draugui juos sunaikinti. Vis dėlto taip nenutiko, ir dienoraščiai jau išversti į daugybę pasaulio kalbų. Turbūt tai gali kelti tam tikrų etinių prieštaravimų – juk tai turėję būti sunaikinti asmeniniai užrašai; kita vertus, žinant, kad "Procesas" ir "Pilis" autoriaus noru taip pat turėjo būti sunaikinti, o dabar jau yra įrašyti į geriausios pasaulio literatūros istoriją, tampa aki-vaizdu, kad tai būtų buvęs per didelis praradimas.

Dienoraščiuose atsiskleidžia Kafkos kasdienio gyvenimo detalės, santykiai su tėvu ir moterimis, savianalizė, kūrybiniai sumanymai, kultūrinis kontekstas. Išryškėja autoriaus polinkis į savianalizę, jo kūrybiniai sumanymai ir nuolatinis nepasitenkinimas savo kūrybiniu aktyvumu ir kokybe. ●

ininkas
chas iliustravo
noveles

Tokį F.Kafką pamatė karikatūristo akis

vilties dėl savo likimo – jam tai prastai sekasi, – o kita ranka jis gali užrašinėti, ką mato po griuvėsiais, nes mato kitaip ir daugiau negu kiti, nes yra negyvas gyvendamas ir vis dėlto išlikęs po katastrofos. Nebent kovai su neviltimi jam reikėtų abiejų rankų ir dau-

vėliau kvaili priedai, tokie kaip, tarkim, darbas sode, stalių dirbtuvėje ir panašūs, tuos priedus reikia suprasti kaip veiksmus žmogaus, kuris išmeta pro duris nelaimingą elgetą ir paskui pats su savimi žaidžia geradarį, duodamas išmalda savo dešine ranka kairei.

Aš visuomet visko atsisakinėjau, galbūt dėl bendro silpnumo ir ypač dėl silpnos valios, tik supratau tai palyginti vėlai. Anksčiau tuos atsisakymus paprastai laikiau geru ženklu (suvedžiotas didelių vilčių, kurias dėją į save), šiandien iš tokio malonaus požiūrio mažai kas belikę.

Spalio 29. Vieną iš artimiausių vakarų vis dėlto prisidėjau prie lošimo – užrašinėju motinos taškus. Tačiau suartėjimas neįvyko, o jei ir buvo kokia nors jo užuomina, ją išsklaidė nuovargis, nuobodulys, liūdesys dėl prarasto laiko. Taip būtų buvę visada. Tą paribio zoną tarp viatvės ir bendrystės aš peržengdavau labai retai, joje buvau dargi labiau įleidęs šaknis negu pačioje viatvėje. Kokia gyva graži vieta palyginti su ja buvo Robinzono sala.

Iš vokiečių kalbos vertė
Teodoras Četrauskas

"Buratinas" kelionę pradėjo Nemunu

Baltarusijoje įplaukė į Augustavo kanalą

Nuo vandens miestai atrodo visai

Per Europą – savadarbiu laiveliu

Savadarbiu laiveliu 2500 kilometrų upėmis ir kanalais nuo Lietuvos iki Belgijos. Tokiai du mėnesius trukusiai avantiūrai praėjusią vasarą ryžosi Aurimas Lažinskas ir Julius Markevičius.

Mintis, kad iš Lietuvos Nemunu galima pasiekti didžiuosius Vakarų Europos miestus, Juliui kirbėjo beveik dešimt metų. Dar besimokydamas mokykloje ir atidžiai išstudijavęs žemėlapių jis suprato, kad Augustavo kanalu, kuris jungia Nemuno ir Vyslos upių baseinus, galima nuplaukti iki pat Belgijos. Pamanęs, kad tai būtų puikios atostogos ir smagi kelionė, be to, žinia visuomenei, kad yra toks maršrutas, Julius nusprendė įgyvendinti savo svajonę. Šia idėja vaikinai užkrėtė ir bičiulį Aurimą. Iš pradžių iki Briugės miesto Belgijoje jie planavo plaukti baidarėmis, tačiau pagalvoję, kad reikės du mėnesius kasdien irkluoti, šios minties atsisakė. Taip kilo idėja pasistatyti laivą patiems. Gavę nesudėtingos konstrukcijos brėžinius iš kanalų laivų statytojo dano Morteno Oleseno, vaikinai per pusmetį patys susimeistravo nedidelį keturių metrų laivelį ir pavadino jį "Buratinu".

Baltarusiai draugiškai palydėjo, vokiečiai apšaukė

Julius sako, kad pasistatyti laivą nėra sudėtinga. "Tereikia susipjaustyti fanerą pagal brėžinį atskiromis dalimis ir jas suklijuoti, suvirtinti varžtais. Vis dėlto, dviem baltarusiams, dirbantiems kompiuteriu, tai buvo nemažas iššūkis. Be to, anksčiau nė vienas nieko panašaus nebuvo statęs", – prisipažįsta vilnietis. Jis pasakoja, kad žiemą laivo dalis klijavo namie, o vėliau jas jungė, dažė ir vidų įrenginėjo garaže. Tačiau iki pat laivelio paleidimo į upę vaikinai nežinojo, ar jis tvirtas, ar kur nors nepraleis vandens. Šiaip ar taip, buvo susitaikę su mintimi, kad kelionė gali bet kuriuo metu baigtis. Mat "Buratino" vos šešių milimetrų storio dugną net ir didesnis akmuo galėjo kliudyti ir pridaryti rūpesčių. "O ir variklis – tik keturių arklio jėgų. Per visą kelionę iš sutiktų laivų, silpniausio buvo penkiolikos arklio jėgų. Nemažai žmonių uostuose net netikėjo, kad mes tokiu laiveliu įveikėme daugiau kaip 2000 kilometrų", –

prisimena Julius.

Kelionę vaikinai pradėjo iš Druskininkų Nemunu, Baltarusijoje įplaukė į Augustavo kanalą, kuriuo pasiekė Lenkiją. Biebžos ir Narevo upėmis nusileido iki Varšuvos, toliau plaukė Vysla, Oderio upe ir jungiančiais kanalais pasiekė Berlyną, toliau Elbės upe ir jungiančiais didesniais bei smulkesniais kanalais – Amsterdamą ir baigė kelionę Briuselyje. Vilniečiai praplaukdami aplankė ir didžiuosius miestus: Varšuvą, Berlyną, Amsterdamą, Briuselį. Kai kuriuose buvo sustoję kelioms dienoms, permakvodavo pas draugus, bet dažniausiai nakvynės vietų upeiviai ieškodavo ant kranto arba likdavo

Kelionės laiveliu per Europą pagrindinis tikslas buvo pakeičiui kitaip nei daugelis įpratę.

miegoti laivelyje.

"Maloniausia buvo plaukti per Lenkiją. Važiudamas automobiliu stengdavaisi šią šalį kuo greičiau pervaziuoti, o iš laivelio atsivėrė įspūdingi, nematyti vaizdai. Ten daug laukinės gamtos, ant kranto galima stovyklauti. O nuo Berlyno visos pakrantės urbanizuotos, labiau apgyvendintos, pristatytą fabrikų, gamyklų", – pasakoja Aurimas.

Beje, keliautojams daugiausiai nerimo kėlė, kaip pavyks praplaukti Baltarusijai priklausančius vandenius. Jie iš anksto pasirūpino specialiais leidimais, tačiau dar reikėjo paskambinti Lietuvos pasieniečiams, kad jie sutartu laiku atvažiuotų patikrinti dokumentų. Baltarusijos vandens pasienio poste "Buratiną" pasitikę keturi pasieniečiai tikrino ir laivelio vidų. "Niekur nekilo jokių nesusipratimų. Visi sutikti žmonės draugiškai reagavo, klausinėjo apie mūsų kelionę, nors ir stebėjosi, kad ryžomės taip plaukti. Šilčiausiai sutiko baltarusiai, o Vokietijoje buvome ne kartą net apšaukti. Vokiečiai mėgsta tvarką, o mes, pavyzdžiui, ne visada prisišvartuodavome ten, kur galima. Be to, laivelis nebuvo

techniškai tvarkingas", – sako Aurimas.

Julius prisimena, kad plaukiant naktimis Vokietijoje "Buratinui" ne kartą buvo kilęs pavojus, kad ant jo užplauks dideli laivai, plukdantys chemikalus ar statybines medžiagas. Mat lietuvių laivelis buvo apšviestas tik vienu nedideliu žibintu.

Laiveliu keliauti patogiu ir lengva

Nepaisant rizikos dėl techninės "Buratino" būklės, kepinančio karščio, uodų antpuolių, pro nesanarius laivelio langus besiveržiančio lietaus, nei Julius, nei Aurimas nesigailėjo, kad leidosi į šią kelionę. Nors ekstremalių situacijų taip pat teko patirti. "Laivelis yra plokščiadugnis, skirtas plaukti tik lygiu vandeniu, tačiau kelyje pasitaikė ir didelių bangų. Plaukiant per marias netoli Amsterdamo buvo kilęs labai stiprus vėjas. "Buratinas" taip šokinėjo, kad manėm, jog tikrai apsi-vers", – nuotykius prisimena Aurimas.

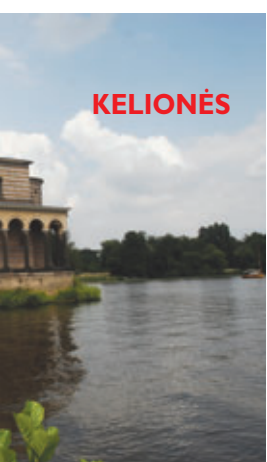
Dar Juliui įstrigo, kaip vaikinai Roterdamo uoste pasiklydo ir jau buvo išplaukę į Šiaurės jūrą. "Jaučiam, kad vis labiau tolstam nuo krantų, vėjas smarkėja. Visa laimė, kad priplaukė uosto patruliai. Išsiaiškinę, kur plaukiame, palydėjo į saugius vandenius", – pasakoja keliautojas.

Vis dėlto abu jaunuoliai mano, kad kelionė savadarbiu laiveliu daugiau kaip 2000 km nėra tokia jau didelė avantiūra ar rizika, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. "Visada esi šalia kranto. Svarbu tik sekti ženklus ir plaukti pasroviui. Norint valdyti tokį laivelį taip pat didelio mokslo nereikia. Kur pasuksi vairą, ten jis ir plauks. O jausmas fantastiškas. Gali lėkti keldamas bangas arba išjungus motorą plūduriuoti, stebėti visus saulėtekis ir saulėlydžius. Net miestai nuo vandens visai kitaip atrodo", – įspūdziais dalijasi Julius.

Žinoma, po Europą galima keliauti ir dviračiu, motociklu ar autostopu. Taip net

KELIONĖS

LAISVALAIKIS

kitaip

Miestuose prie Juliaus ir Aurimo prisijungdavo draugai

Nakvynės vietų vaikinai dažniausiai ieškodavo krante

pasaulį įmanoma apkeliauti patiriant ne ką mažiau įspūdžių ir nuotykių, tačiau, anot Juliaus, laiveliu keliauti patogiau ir lengviausia. Nereikia temptis daiktų, fiziškai nuvargti, kaip minant dviratį. Į laivelį bet kada gali įlįsti sušilti arba užsikaisti arbatos, čia pat ir nakvynės vieta.

Aurimas sako, kad kelionės laiveliu iš Druskininkų į Briugę svarbiausias tikslas buvo pakeliauti kitaip nei daugelis įpratę, patirti, ką reiškia du mėnesius nuolat judėti. Tačiau vaikinai buvo sumanę ir meninę šios kelionės pusę. Jie net visą plaukimą buvo pavadinę kultūrine menine ekspedicija “Do it on Deck” (“Sukurk tai ant denio”). “Kelionės metu prie mūsų turėjo prisidėti apie dvidešimt kūrybingų žmonių iš įvairių šalių,

kurie būtų skaitę paskaitas, rodę ir mokę kitus įvairių kūrybinių veiklų. Planavom skatinti idėją “pasidaryk pats”. Deja, negavom tam finansavimo, nors kreipėmės į daugelį ambasadų”, – apgailestauja Aurimas.

Apdovanojimas festivalyje

Sėkmingai įveikę Lietuvos, Baltarusijos, Lenkijos, Vokietijos, Olandijos ir Belgijos upes bei kanalus, “Buratinas” liko Bruselyje vienoje menininkų laboratorijoje, kuri organizuoja meninius-socialinius projektus. “Mūsų pažįstami belgai planavo “Buratiną” paversti plaukiojančiu šiltnamiu, kuriame augtų įvairios daržovės. Tai puikus tokio laivelio likimas”, – mano Julius.

Nors laivo statyba vaikinams kainavo apie 5000 Lt, tačiau jiems nebuvo gaila atsisveikinti su “Buratinu”. “Galvojom jį parduoti, bet pirkėjų greitai neatsirado, o Lietuvoje “Buratino” nebūtų kur laikyti. Be to, pas mus ir menkesnės galimybės keliauti laivais”, – sako Aurimas.

Beje, medžiagos, iš kurių buvo statomas laivelis, ne vienintelės kelionės išlaidos. Dar panašiai tiek teko išleisti plaukiant. Ir nors vai-

kinai grįžo ištuštinę kreditines korteles ir nežinodami, kaip skolas reikės padengti, nes prieš kelionę metė darbus, tačiau finansinius nuostolius atpirko patirtas laisvės pojūtis. Nemažiau svarbus buvo ir kolegų bei draugų palaikymas, kurie didesniuose miestuose prisidėdavo prie keliautojų ir dieną ar kelias plaukdavo kartu.

Be to, vaikinų kelionė savadarbiu laiveliu sulaukė net tarptautinio pripažinimo. “Karališkosios geografų draugijos organizuojamame filmų festivalyje apie patirtus nuotykius keliaujant, mano sukurtas filmukas apie plaukimą iš Lietuvos į Belgiją buvo apdovanotas specialiu prizu. Atsiimant jį Londone, kiti keliautojai sakė, kad mūsų idėja geniali. Toks pripažinimas ir įvertinimas vainikavo visą kelionę”, – džiaugiasi Julius.

Beje, jis jau planuoja kitą kelionę vandenu. Viešėdamas Kinijoje vaikinai susižavėjo vieno kaimelio amatininkais, kurie specialiai apdirbtą avių odą pripučia oro ir pagamina plaustus. “Planuoju tokiu plaustu plaukti Geltonąją upę, kur atsiveria dykumų, kalnų vaizdai. Plaukiant apima labai geras jausmas, nes vanduo – toks kelias, kuris pats juda ir tave neša, nereikia net stengtis”, – apibendrina Julius.

Vaida Stoškuvienė

Kelionės maršrutas – nuo Druskininkų iki Briugės

Julius ir Aurimas patys pasistatė laivelį, kuriuo nuplaukė 2500 kilometrų

Netolerancijos pasaulis

Pasauly ir Lietuvą pastaruoju metu sukrėtė keletas itin žiaurių įvykių, kuriuos, matyt, teisinga būtų įtraukti ne į kriminalistikos, bet į psichiatrijos vadovėlius.

Norvegijoje "šiulaikinis tamplėrius" myriop pasiuntė niekuo dėtus vaikus, savo nelaimei poilsį pasirinkusius mirties saloje, bei tokius pačius nekaltus žmones Oslo vyriausybiniame rajone. Kraupi beprotiška žmogžudystė įvykdyta ir mūsų šalyje, kur dvi paauglės susidorojo su savo bendraamžė. Abu įvykius sieja kažkoks nepaaiškinamas patologinis žiaurumas, kurį jau po kauklę išnarstė ne tik žurnalistai, kriminalistai, bet ir psichologijos bei psichiatrijos ekspertai.

Tokiame žiaurumo fone neretai išstipsta menkesni įvykiai, kurie dažnai netikėčiausiu būdu susisieja su jau minėtais gerokai ryškesniais nutikimais. Vienoje pusėje – žmogžudystės ir žiaurumai, kitoje – tiesiog "eilinis", dažnai tik žodinis, o ne fizinis, agresijos pasireiškimas. Ir vis dėlto tenka pripažinti, kad agresija visuomet yra agresija, nepriklausomai nuo to, ar fizinė jėga, ar tik žodiniai įžeidinėjimai panaudoti. Mat neretai šaknis, iš kurios toks skirtingų šakų medis išauga, yra ta pati.

Štai tokios mintys į galvą atėjo, skaitant minėtų tragedijų aprašymus, ekspertų komentarus, stebint televizijos reportažus. Susimąstyti paskatino ir netikėtai nugirsta informacija apie kitą įvykį. Vieno televizijos kanalo reporterė papasakojo apie nutikimą Vilniaus rajone, kai "du čigonai laikė nelaisvėje žmogų, reikalaudami neva savo noru atsisakyti jam priklausančio žemės sklypo." Žinutė, atrodo, neturinti nieko bendra su minėtomis žiaurībėmis, tačiau nevalingai privertusi suklusti ir pabandyti suprasti, kas gi vis dėlto vyksta.

Gal kam nors tai atrodys keista, tačiau cituodamas žurnalistę, noriu atkreipti dėmesį visuai ne į nusikaltimą, bet į jos žodžius: "du čigonai". Bet pabandykime įsigilinti ir prisipažinkime, kad tekstas "du lietuviai laikė įkaitu žmogų" ar, pavyzdžiui, "du rusai atėmė laisvę vyrui" skambėtų tikrai keistai ir ne vienam keltų pasipiktinimą. Bet, pasirodo, kad kai kurių tautybių įvardijimas nekelia jokio pasipiktinimo ar nustebimo. Bent jau negirdėjau, kad kas nors dar būtų į šią per vieną svarbiausių televizijos kanalų paskelbtą informaciją atkreipęs net ir menkiausia dėmesį.

Na, o kur tas mano minėtas ryšys tarp visų šių įvykių? O ryšys, mano manymu, slypi paprastame dalyke – tolerancijos stokoje. Liūdnei pagarsėjęs Norvegijos budelis savo elgesio priežastimi nurodo musulmonų (manų, arabų kilmės žmonių) neto-

O. GUREVIČIAUS NUOTR.

leravimą. Šiaulietės merginos žudikių psichologijos nuokrypiai dar laukia savo tyrimo, tačiau viena jų garsiai pranešė, kad nenkenčia kitokių nei ji, o auka, deja, ir buvo tokia: rami, niekuo neišsiskirianti... Kad ir kaip būtų liūdna, pasirodo, kai kurie mūsų žiniasklaidos atstovai taip pat nepajėgia toleruoti romų tautybės žmonių. Sutinku, kad visi trys nutikimai gerokai skiriasi, tačiau tolerancijos stoka ir yra ta raudona gija, besidriekianti kaip jų visų jungtis.

Nesiimu čia nagrinėti giliųjų psichikos paslapčių, tačiau aiškus vėl tas pats dėsnin-

Tolerancijos šeimoje stoka, mažųjų nuvertinimas gimdo pyktį, kuris vėliau verčia ieškoti aukos, kad atkeršytų už tėvų klaidas ir nuodėmes.

gumas: tolerancija gimsta ne kur kitur, bet šeimoje. Sakysite, ir vėl prikišama vaikystė, bet bėda ta, kad nemažai daliai nusikaltėlių ar šiaip tolerancijos stokojančių žmonių pati jų vaikystė skamba kaip keiksmazodis ar prisimenama kaip niūrus sapnas. Kasdien savo kabinete matau žmones, kurie būtent dėl meilės ar tolerancijos jų pačių poreikiams vaikystėje stokos išgyvena šiandienos, jau suaugusiojo amžiuje juos užgriuvusias negandas. Ir patikėkite, priežasties šaknų ieškojimas vaikystėje jiems neatrodo kaip kvailystė ar nuobodulį varantis veiksmas.

Pamenu, kai mokiausi psichoanalizės, keletą kartų būdavo cituojamas vakariečiams būdingas posakis: "Vaikai turi būti matomi, bet nebūtinai girdimi..." Manysčiau, kad mūsų visuomenė vien šiuo aspektu jau tampa vakarietiška. Ar yra bent vienas tarp mūsų, ku-

ris pasakytų, kad visuomet išgirsta ir įsiklauso į tai, ką jiems sako jų atžalos? O jei dar vaikas visai mažas, tai didžiulis jo džiaugsmas ir noras pasididžiuoti savo net ir nedideliais pasiekimais mums atrodo toks menkniekis. Ir mes lyg musė nuo savęs nuvejame, sakydami jam: "Ne-trukdyk, juk matai, kad esu užsiėmęs!" Štai ir tolerancijos mažesniai ir silpniesiems pradžiamokslis...

O dabar kitas aspektas. Visi žinome, koks svarbus vaikui fizinis kontaktas su savo tėvais, kaip svarbu, kad jis nuolat būtų imamas ant rankų, glaudžiamas, bučiuojamas ir myluojamas. Bet pasirodo, kad yra nemažai "išmintingųjų", kurie rimtais veidais teigia, kad vaiko nereikia lepinti imant ant rankų, jis, mat, "paverks, paverks ir pats nusiramins..." Dievas žmogui davė protą, bet šaltas protas – išminties priešas. Ir tuomet gerokai išmintingesnė man atrodo katė, nuolat laižanti savo kačiukus, ar beždžionė, glostanti ir nurinkinėjanti nuo savo beždžioniukų kūno tegul ir parazitus. Šie gyvūnai neturi tokio galingo proto, tačiau žino, kad tik fiziniame kontakte gaminasi medžiagos, atsakančios už prierašumą, globėjįškumą, žmogišką atjautą ir, matyt, tą pačią toleranciją. Ir gal šiandien tokie populiarūs paauglių apsikabinimai susitinkant ar atsisveikinant yra paprasčiausia kompensacija tam, ko nedavė tėvai: dar vieno paėmimo ant rankų, prisiglaudimo, apkabinimo ir pamylavimo.

Vienos Šiaulių egzekucijos dalyvės mama pripažino, kad padarė klaidą, nes mažai bendravo su dukra, tik paklausdavo, kaip sekasi, kaip mokykloje ir panašiai. Matyt, apie apkabinimus ar kitokius fizinius kontaktus net klausti neverta, nes ta pati moteris pabrėžė, kad dukrą auklėjo griežtai. Norvegijos budelio vaikystę dar gaubia paslaptis, kaip ir neaiškus mamos vaidmuo jo gyvenime, nes į visus žurnalistų klausimus atsako tik tėvas. Tačiau vienas jo poelgis privertė suklusti. Tėvas viešai išsižadėjo savo sūnaus. Ir vėl užduosiu keistą klausimą: ar bent vienas iš mūsų išsižadėtų kad ir kaip baisiai pasielgusio savo vaiko? Ir dar vienas keistas klausimas: tai gal viešas savo sūnaus išsižadėjimas tėra išraiška to, kas šeimoje vyko ilgą laiką?

Tolerancijos šeimoje stoka, mažųjų nuvertinimas, net ir menkas pažeminimas gimdo pyktį, kuris vėliau verčia ieškoti aukos, kad atkeršytų už tėvų klaidas, nuodėmes bei paties bejėgiškumą. O gal tai tik paskutinis neviltingas kupinas ir kitų žmonių gyvenbe įkainotas pagalbos šauksmas? ■

Raimundas Milašiūnas
Tarptautinės psichoanalitikų
asociacijos narys

Lietuvos **nacionalinis**
operos ir baletas
teatras

visam sezonui!

abonementas

- „**5+**“ – tai abonementas visam 2011 m. rudens–2012 m. pavasario sezonui, Jūsų pasirinkimu sudarytas iš 5 ir daugiau skirtingų spektaklių (negalioja premjeroms, savaitgalių spektakliams, koncertams ir renginiams Kamerinėje salėje) **su 30 % nuolaida!**

- „**5 + SAVAITGALIAI**“ – tai abonementas viso 2010 m. rudens–2011 m. pavasario sezono savaitgalių – šeštadienių ir sekmadienių – spektakliams, Jūsų pasirinkimu sudarytas iš 5 ir daugiau spektaklių šeštadieniais ir sekmadieniais (negalioja premjeroms, koncertams ir renginiams Kamerinėje salėje) **su 25 % nuolaida!**

- **Akcija vyksta iki rugsėjo 20 d.**

- **Kiekvienam, perkančiam abonementą, teatras visą sezoną dovanoja žurnalus „BRAVISSIMO“!**
Pirmieji sužinokite Lietuvos ir pasaulio operos meno naujienas su „BRAVISSIMO“!

- **Nusipirkę abonementą dalyvausite loterijoje ir galėsite laimėti teatro ir jo rėmėjų įsteigtus prizus:**

- dienraščio „Lietuvos rytas“ prenumeratą metams;
- 15 LNOBT suvenyrų;
- 3 fizinės medicinos ir reabilitacijos centro „Gemma“ Vilniuje, (www.gemma.lt) dovanas;
- 2 žurnalo „Moteris“ prenumeratas metams;
- 2 žurnalo „GEO“ prenumeratas 3 mėnesiams;
- dienraščio „Vilniaus diena“ prenumeratą metams.

5+:
**ISIGYDAMAS
SUTAUPAI,
RENKIESI PIRMAS,
TURI GARANTIJŲ,
LAIMI!**

- **Loterija vyks rugsėjo 23 d.**, pasibaigus abonementų akcijai.

- Laimėtojai bus paskelbti teatro interneto svetainėje www.opera.lt ir lentoje prie kasų. Laimėtojams pranešime asmeniškai. Prizus laimėtojai turi atsiimti per mėnesį nuo rezultatų paskelbimo.

- **Spektaklių pradžia 18.30 val.** (jei nenurodyta kitaip).

- **Jūsų užsakymų laukiame**
Lietuvos nacionalinio operos ir baletos teatro kasose (A. Vienuolio g. 1, Vilnius), galite užsisakyti internetu www.opera.lt
Informacija tel./faksu (8 5) 262 0727 ir
mob. telefonais +370 615 51 000, +370 612 46 614.

MECENATAI

SIEMENS

GENERALINIAI RĖMĖJAI

RĖMĖJAI

Medaus mėnuo, besitęsiantis 3 metus.

Įsigijus arba užsisakius VOLKSWAGEN GOLF, GOLF PLUS, GOLF VARIANT arba TIGUAN VOLKSWAGEN pirmuosius 3 metus arba iki 100 000 kilometrų ridos apmokės visus planuotus techninius patikrinimus. Finansavimą suteikia VOLKSWAGEN LEASING.

Naujas VOLKSWAGEN? Džiaugsmas dėl abipusės simpatijos, pasitikėjimo ir nerūpestingo buvimo kartu. Pojūtis, kad prasidėjo naujas ir gražus gyvenimo etapas. Mes norėtume, kad to niekas nesugadintų. Net planuotų techninių patikrinimų išlaidos. Todėl VOLKSWAGEN jomis pasirūpins, kad Jūs galėtumėte mėgautis savo naujuoju GOLF arba TIGUAN 3 metus!

Pasiūlymas galioja nuo 2011 m. rugpjūčio 1 iki lapkričio 30 d.

Das Auto.